

СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА ● ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРОМ ● ГОДИНА III ● БРОЈ 14 ● ЈАНУАР 2017. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ

НЕНАД МИЛЕНКОВИЋ
Историја даје за право Сремским Карловцима да добију статус града

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ЗЕМУН

ДЕЈАН МАТИЋ
Захваљујући развоју туризма Земун постаје лидер у региону

9. ЈАНУАР

РС ПРОСЛАВИЛА ДАН ДРЖАВНОСТИ

МИЛОРАД КОЈИЋ

Конечан број жртава у РС још није закључен

СТРАНА 15.

ИСТОРИЧАР МИЛАН ГУЛИЋ

СПЦ је последњи бастион очувања идентитета Срба у Хрватској!

СТРАНА 8.

ОДРЖАН ДРУГИ ФЕСТИВАЛ ФОЛКЛОРА СРБА ИЗ КРАЈИНЕ, РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ

ДУХ ЗАВИЧАЈА У НОВОМ САДУ!

ВЈЕРНИЦИ СПЦ У ЦИЈЕЛОМ РЕГИОНУ НА ТРАДИЦИОНАЛНИ НАЧИН ПРОСЛАВИЛИ БОГОЈАВЉЕЊЕ

СРБИ ПЛИВАЛИ ЗА КРСТ ЧАСНИ!

УВОДНИК

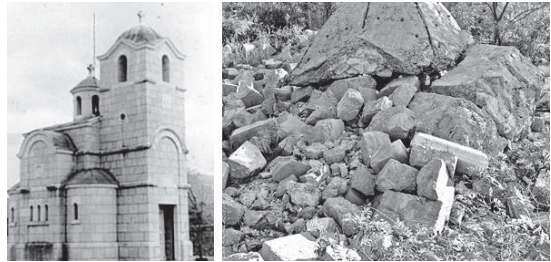
» Пише: Трифко Ђоровић

Деструктивни пројекти

Стиче се утисак да Срби у Федерацији БиХ немају проблема само тамо гдје их нема уопште. Тамо гдје их има, препуштени су сами себи. Срби из села Зачула, које се административно налази на територији општине Равно, најновији су примјер. Срби на том простору живјели су на територији општине Требиње, којој је након рата одузета трећина територије додијељена новоформираној општини Равно. Ријеч је о простору од Требињске површи преко Требињске шуме, Бобана све до Попова поља, а коју и данас готово у потпуности чине српска села. Већина хрватских села су око Равног и западно од Равног. Са хрватске стране покушава се промијенити национална структура становништва организованим насељавањем, што је веома изражено у мјесту Иваница, које граничи са Дубровником и представља капију ЕУ.

Српским повратницима у поменутих селима није било лако да се врате. Свакодневне провокације и опструкције од стране власти новоформиране општине нису спријечиле добар дио Срба да обнове своје куће, цркве, гробља. Највећи дио донација за обнову кућа и цркава обезбједила је Влада Републике Српске, а дио је обновљен личним средствима. И данас, када је од завршетка рата прошло преко 20 година, општина Равно за српске повратнике има само

» Црква Светог пророка Јеремије у Зачули: Данас само гомила камења

деструктивне „пројекте“, којим се жели директно или индиректно спријечити повратак Срба на своја огњишта. Упоредо са фалсификовањем историје и отимањем културног наслеђа која се може видјети у хиперпродукцији текстова по интернету, општина Равно планирала је у свом „просторном плану општине“ неколико, по Србе, деструктивних пројеката. Углавном је ријеч о каменоломима и бетонарама који угрожавају природну околину и живот локалног становништва. Док удружења српских повратника своје активности усмјеравају према пројектима везаним за очување природне околине и културно-историјског наслеђа, општина Равно подстиче накардне пројекте дајући државно земљиште разним приватним фирмама, које за наведене дјелатности немају ни потребну документацију. Локације су планиране у близини српских села, цркава, гробља – од којих су неки и национални споменици БиХ (Заплатник), а неки су у процесу заштите (Зачула). Недавно су почели радови на каменолому код Заплатника, када је у неколико наврата детонирано око три тоне експлозива. На локалитету Стол планиран је још један овакав каменолом. Намјере Општине Равно најбоље се виде кроз пројекте везане за развој туристичких потенцијала и инфраструктуре на простору општине на коме живи хрватско становништво, и пројекта каменолома и бетонара на простору општине гдје живе Срби, који покушавају да обнове живот у условима без електричне енергије, воде и слично. Већина мјештана са огорчењем гледа на овакво понашање приватних хрватских фирми, као на провокацију, и у вези с тим организовала је протесно окупљање против оваквих пројеката.

На више адреса упућени су протести због ових, по Србе повратнике, девастирајућих пројеката. За сада одговора нема, а Срби са овог простора одлучно поручују да ће учинити све да одбране своја права. Другог избора и немају.

У ВЛАДИ ОДРЖАН САСТАНАК У ВЕЗИ ПРОБЛЕМА СТАНАРА ДРЖАВНИХ СТАНОВА КОЈИМА ЈЕ УПРАВЉАО ДИПОС

Омогућити закупцима да откупе државне станове

На иницијативу народног посланика Миодрага Линта 12. јануара 2017. године одржан је састанак у Влади Србије у вези са проблемима станара државних станова којима је управљао ДИПОС (предузеће за одржавање и изнајмљивање некретности у државном власништву) по овлашћењу Дирекције за имовину Србије.

Састанку су, у име министарке грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Зоране Михајловић, присуствовали државна секретарка Александра Дамњановић, помоћница министарке Јованка Атанацковић; затим директор Дирекције за имовину Јован Воркапић са сарадницом; у име купаца станова Драган Зораја и Предраг Војно-

вић и народни посланик Миодраг Линта.

Повод за састанак био је јавни Оглас Дирекције за имовину од 27. децембра 2016. године да су државни станови у улици Пере Тодоровића бр. 2 и 34, Краљевачкој улици 68 и још неколико станова да другим локацијама оглашени на продају

путем лицитације након доношења новог Закона становању и одржавању зграда, са крајњим роком подношења пријаве о учешћу до 6. јануара 2017. године.

Представници станара и Миодраг Линта затражили су од Дирекције за имовину да не објављује нови оглас за продају станова, већ да се пу-

тем разговора пронађе рјешење које ће омогућити да закупци наведених станова купе станове по повољној цијени и да рок плаћања буде 20 година. На крају састанка договорено је да се у наредном периоду наставе разговори до проналажења обострано прихватљивог рјешења. Представници станара упознали су присутне државне представнике да су саме зграде и станови, као и инсталације, уређаји и опрема, веома дотрајали. ДИПОС није извршавао инвестиционо одржавање, што је био у законској обавези. Све вријеме станари су морали сами да плаћају поправке и реконструкције станова, лифтова, пумпи, цјевовода, инсталација, фасада, унутрашње и спољне просторске столарије итд.

ДА ЛИ ЈЕ ЦИЉ БИО ЕЛИМИНАЦИЈА СТАНАРА?

Некоректна је одлука Дирекције за имовину да непосредно пред Нову годину да оглас са роком до Бадњег дана, тј. само неколико радних дана, да станари у року од 15 дана плате велике износе у висини од 75.000–85.000 евра. Станари, од који су већина избјеглице, сматрају да је циљ био да буду елиминисани као потенцијални кандидати за откуп станова у којима значајан број њих живи 20–25 година. Такође, станари су упознали присутне да читаво вријеме плаћају закуп по девизним клаузулама и да су они који су ту од почетка у становима од 76 квадрата до сада платили око 50.000 евра, а у мањим од 62 квадрата око 45.000 евра. Сви станари измирују своје обавезе редовно.

МИОДРАГ ЛИНТА ГОСТ НА ОСНИВАЧКОЈ СКУПШТИНИ УДРУЖЕЊА СРБА ИЗ ХРВАТСКЕ И БИХ ОПШТИНЕ ЛАЗАРЕВАЦ

Усељене избјегличке породице у Лазаревцу

Предсједник Савеза Срба из региона и народни посланик Миодраг Линта посјетио је 31. јануара 2017. године избјегличке породице на подручју општине Лазаревац којима су крајем прошле године уручени кључеви 38 станова и четири монтажне куће. Изградња станова за избјеглице у Лазаревцу финансирана је средствима кредита Банке за развој Савјета Европе. Ријеч је о стамбеним јединицама које се додељују у закуп са могућношћу откупа након шест мјесеци, по повлашћеним цијенама и у складу са Законом о избјеглицама. Четири монтажне куће, као и припадајућа инфраструктура, финансиране су средствима из буџета Републике Србије.

У сали Скупштине општине одржана је оснивачка Скупштина Удружења Срба из Хрватске и БиХ општине Лазаревац. Скупштини су у својству гостију присуствовали Миодраг Линта и предсједник општине Бојан Синђелић са сарадницима. Делегати Скупштине изабрали су Управни одбор који чине Дренко Марић, предсједник; Милан Допућ, замјеник предсједника; Тања Јокић Бајић, секретар и Дато Борак и Желимир Богунковић, чланови. Делегати Скупштине изабрали су и Надзорни одбор, који чине Стојанка Мамић, Јованка Савић Драгојевић и Петра Лукић Спасић. Циљ новооснованог Удружења јесте да помогне рјешавање стамбених и других проблема избјеглих и прогнаних лица и других грађана на територији општине Лазаревац.

СКОРО ЧЕТИРИ ГОДИНЕ ЈЕ БИЛО ПОТРЕБНО ОД ЗАВРШЕТКА ГРАДЊЕ ДО УСЕЉЕ

Упорношћу и слогом до резултата

У разговору за Српско коло станари у Лазаревцу Дренко Марић, Милан Допућ и Стојанка Мамић изразили су велику захвалност Миодрагу Линти без чије помоћи, како су рекли, ни до данас не би уселили у ове станове. Ови људи, које је судбина из различитих крајева довела у Србију након злочинске акције Олуја, истичу да су након много трпљења стигли до свог крова над главом. Према ријечима станара, зграда је завршена 2013. године, да би прелиминарна листа изашла 2014. године, а коначна 2015. године.

– Проблем је настао када је са коначне листе скинута Славица Јосиповић. Ријеч је о жени која је болесна и која трипут дневно иде на дијализу. Она је тужбом против Комесаријата покушала да заштити своја права – причају станари. Вријеме је пролазило, зграде зврјале празне, а нико се није могао уселити.

– Куцали смо на многа врата, али смо углав-

ном наилазили на слијегање рамена, а онда смо ступили у контакт са народним послаником Миодрагом Линтом. За разлику од многих политичара, он је био доступан и вољан да се одазове нашим позивима и у касним вечерњим сатима. Свим срцем заложил се да нам помогне, организовао је састанак у Лазаревцу и могао да притиском на надлежне институције коначно дођемо до рјешења које је задовољило све заинтересоване стране – причају станари. Договор је укључио и монтажне куће, па су тако ријешени стамбени проблеми за још четири породице, а направљен је и договор са Славицом Јосиповић, која је добила гарсоњеру. Станари кажу да су веома задовољни зградом, становима и условима, а надају се да ће ускоро имати прилику и да ове станове откупе. Према потписаном уговору, цијена ових некретности биће 50% од тржишне.

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: **Савез Срба из региона**
 Главни и одговорни уредник: **Трифко Ђоровић**
 Лектор: **Сања Вуковић**
 Веб администратор: **Милисав Шапић**
 Секретар: **Дејан Орабовић**
 Редакција: **Краљице Марије 47, Београд**
 Дописништво: **Булевар Ослобођења 26, Нови Сад**
 Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**
 Телефон: **011/3820-250, 021/6613 600**
 Сајт: **www.ssr.org.rs**
 Тираж: **25.000 примјерака**
 Дизајн и прелом: **Студио Хум, Барајево**
 Штампана: **Штампарија Графопродукт**
 Десанке Максимовић 52, Нови Сад
 Лист излази посљедњег дана у мјесецу.
 Рукописи и фотографије се не враћају.

Штампане
 Српског кола
 помогло је
 Министарство
 културе и
 информисања
 Републике Србије
 и Управа
 за сарадњу
 с дијаспором и
 Србима у региону

НАПАД НА ПРЕМИЈЕРА СРБИЈЕ ОД 11. ЈУЛА 2015. ГОДИНЕ У СРЕБРЕНИЦИ И ДАЉЕ БЕЗ ЕПИЛОГА

Идентификовани нападачи на Вучића безбрижни поред СИПЕ?

На једној од фотографија које је објавила Агенција за истраге и заштиту (Сипа) БиХ и позвала грађане да помогну при идентификацији особа које се могу довести у везу са нападом на премијера Србије Александра Вучића, налази се Армин Шехомеровић из Сребренице, потврдио је за *Независни новине* полицијски извор.

Исти извор наводи да су овог Сребреничанина још давно идентификовали припадници МУП-а Републике Српске, те против њега, и још пет лица, од чега су најмање три из Тешња, 1. априла прошле године поднијели извјештај тадашњем Специјалном тужилаштву Републике Српске.

– Извјештај је, осим против Шехомеровића, поднесен и против Мује Дздаревића, Алмира Мердића и Елведине Химзића, сви из Тешња, као и два непозната починиоца – рекао је извор *Независних новина*.

Из МУП-а Српске су, наводећи иницијале пријављених, навели да је против њих извјештај поднесен за подстрекавање на тешко убиство, угрожавање безбједности, напад на службено лице те изазивање националне, расне и вјерске мржње и нетрпеливости, а на штету Вучића и других.

Занимљиво је да Сипа тек сада, девет

мјесеци након што је МУП Републике Српске поднио извјештај, тражи помоћ грађана, а на фотографијама објављује и једно лице које је МУП Српске већ идентификовао.

Још је, свакако, симптоматичније то што напад није добио очекивани епилог, а догодио се још 11. јула 2015. године у Поточарима, општина Сребреница, на подручју гдје је одржавана комеморација *Сребреница 2015*, истичу *Независне*.

Премијер Србије нападнут је на обиљежавању 20 година од злочина у Сребреници. Вучића је, прво вербално, а затим и каменицама, напала група људи, а од линча су га спасили припадници Специјалне јединице МУП-а Српске, који су у цивилу били распоређени у маси.

Припадници Сипе су у љето 2015. приводили Мердића, Химзића и Дздаревића, али су они након саслушања пуштени на слободу.

СКУПШТИНА ОДУСТАЛА ОД УПОТРЕБЕ ЦРНОГОРСКИХ СЛОВА „Ѕ” И „Џ”

Скупштина Црне Горе одустала је од употребе слова „Ѕ” и „Џ” у званичним саопштењима и на интернет страници, два мјесеца послје избора Ивана Брајовића за предсједника парламента.

Употребу ових слова у званичној комуникацији увео је некадашњи предсједник Скупштине Црне Горе Ранко Кривокапић, а наставио и доскорашњи предсједник парламента Дарко Пајовић.

Два слова, која су дио званичног правописа црногорског језика, коришћена су у званичним документима Скупштине од 2009. године. У Скупштини су са њиховом употребом у саопштењима престали након новогодишњих празника. Скупштина је прва државна институција која је кренула у употребу слова црногорског правописа, што је дио опозиције замјерио Кривокапићу. Из Кривокапићевог кабинета тада су тврдили да поштовање правописа сматрају својом обавезом.

НАЛОЖЕНО ДА ГЕНЕРАЛ ЂУКИЋ БУДЕ СМЈЕШТЕН У КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР

Одјељење Вишег суда у Београду за ратне злочине наложило је да генерал Војске Републике Српске Новак Ђукић буде смјештен у Клинички центар Србије како би се обавили прегледи неопходни за процјену његове способности за учешће у процесу. Суд је раније донио одлуку да комисија љекара специјалиста обави допунско вјештачење генерала Ђукића. Ђукић, према овој одлуци суда, може да буде у болници 15 дана, а по потреби уз сагласност још 15, преносе београдски медији. Осим мишљења вјештака судске медицине, допунско комисијско вјештачење обавиће специјалисти – кардиолог, неуролог и психолог.

Генерал Ђукић је 11. априла 2014. године у БиХ правоснажно осуђен на 20 година затвора због наведеног ратног злочина над цивилним становништвом у Тузли 25. маја 1995. године. Он се није одазвао позиву за издржавање казне у БиХ, због чега је за њим расписана међународна потјерница. БиХ је у октобру 2015. године Србији упутила замолницу за признање и извршење пресуде тамошњег суда, како би казну издржавао у Србији.

РАЗРИЈЕШЕНА НАТАША ЈОВИЧИЋ

Министарство културе Хрватске разријешило је Наташу Јовичић са мјеста директора Спомен-подручја Јасеновац, што је учињено, наводно, на њен захтјев, преносе хрватски портали. Управни савјет Јавне установе Спомен-подручје Јасеновац расписаће конкурс за новог директора.

Медији преносе да је од 1. јануара руковођење Спомен-подручјем Јасеновац преузео вршилац дужности директора Иво Пејаковић, дугогодишњи кустос. Јовичићева је у посљедње вријеме игнорисала низ скандалозних догађаја око Јасеновца. Након што је крајем прошле године у Јасеновцу постављена спомен-плоча погинулим припадницима ХОС-а, на којој је уклесан усташки поздрав „За дом спремни”, Јовичићева то није осудила. Она је навела да плоча нема „никакве везе са Спомен-подручјем Јасеновац, јер је плочу поставила општина у центру мјеста”.

Такође, прошле године, током обиљежавања годишњице пробоја затвореника из тог концентрационог логора усташке НДХ, она је допустила десничарској Хрватској националној платформи да постави плочу са натписом *Страдалим логора Јасеновац од 1941. до 1951. године*.

СРПСКА ЗАЈЕДНИЦА БИ ИЗГУБИЛА СВЕ У ДВОНАЦИОНАЛНОЈ ДРЖАВИ

Иван Стоилковић: Срби нестају у албанизованој Македонији!

Лидер Демократске партије Срба у Македонији Иван Стоилковић упозорио је да Срби нестају у албанизованој Македонији, те да је албанизација те државе проблем не само Срба, већ и македонског народа.

Стоилковић, који је једини представник Срба у македонском Собрању, каже да су недавни парламентарни избори у Македонији били референдум о опстанку македонске државе, али и Срба унутар ње.

– Побједила је коалиција чији смо партнери и која се још опредјељује за изградњу Македоније као савремене, модерне државе у којој ће припадници националних мањина бити равноправни учесници у политичком процесу, јер су уставним амандманима третирано као конструктивни елемент македонске државе – рекао је Стоилковић за *Ситињик*.

– Уколико Срби као наци-

онална мањина имају такав статус – каже Стоилковић – онда то значи да им је мјесто у свим институцијама система, исто као и Албанцима.

Он каже да би Срби у Македонији били у немогућем положају да је на протеклим парламентарним изборима побједила опозиција, подсјетивши да аутохтоно српско становништво живи углавном на сјеверу државе, око Куманова и сјеверно од Скопља, те да је „опасано Албанцима”.

– Милионско албанско

становништво које се на Македонију наслања преко Косова и Метохије, ствара још извјештајем пријетњу од албанизације и исламизације – рекао је Стоилковић и додао да македонска Влада не може да постоји без Албанца, али не може ни без Срба, без обзира што је број Срба у односу на Албанце у парламенту неупоредив.

Он је оцијенио да је политичка прича у Македонији компликована и да би лако могла да се развије у негативном смјеру уколико не буде довољно политичке памети.

– Свако унутрашње преуређење државе, према коме би Македонија била прекомпнована као двонационална држава, изазов је за српску заједницу, која у том случају губи све. Али ако би се то десило, губио би и македонски народ – рекао је Стоилковић и додао да су Срби, ипак, остали уз македонски народ јер немају никог ближег.

ДРЕНОВЦИ: УМЈЕСТО ОБНОВЕ ЦРКВЕ, ПОРУКЕ МРЖЊЕ

Вјерници парохије Рајево Село, у општини Дреновци, ове године нису могли да прославе Рођење Христово – Божић, јер је црква оскрнављена и нема најосновнијих и елементарних услова за исповиједање православне вјере и одласка на света богослужења. – Црква светог Прокопија, која је саграђена 1881. године, страдала је у катастрофалним поплавама 2014. године, а до данас није обновљена – саопштено је из епархије осјечкопољске и барањске.

Умјесто обнове и бриге ресорних министарстава Хрватске, овај храм Божи „украшен” је, нажалост, само графитима мржње. Графити, који јавно подстичу на вјерску, расну, националну и друге врсте нетрпеливости, исписани су црним спрејом прошлог љета, а написано је „сели-те се србска стоко”, „истребићемо вас, стоко србска – усташе”, „србски штакори”.

СРНА

УКЛОЊЕН ГРАФИТ КОЈИ ЈЕ ПОЗИВАО НА УБИЈАЊЕ СРПСКЕ ДЈЕЦЕ

Пуно посла за комуналце: Мржња вришти са карловачких фасада

Графит с позивом на убијање српске дјеце, који је алудирао на загребачку породицу Зец убијену крајем 1991. године, уклоњен је данас са зграде у Карловцу.

Графит „Србска дјеца дошла ватат зеца, убиј дјецу спаси живот зецу” уклоњен је након што је потпредсједник Градског вијећа

Ивица Маргарин то затражио од предсједника Градског вијећа Дамира Мандића, јавио је хрватски *Ка иоршал*.

Мандић је навео да је графит требало да буде уклоњен чим је настао, а не десетак дана касније, и оцијенио да уклањање овог графита неће ријешити пуно дубљи проблем који иза графита лежи.

– Осуђујем овакав чин, али ако сви заједно не осудимо оваква промишљања, ако не одгајемо толерантну дјецу која ће прихватити различитости и уважавати их, и на крају не уништавати туђу имовину, рјешаваћемо и даље само посљедице, а не срж проблема – рекао је он.

Хрватски портал наводи да је графит аутора који је поткован мржњом уклоњен, али да мржња и даље вришти с бројних карловачких фасада, па би комунална полиција могла наставити обилазак терена.

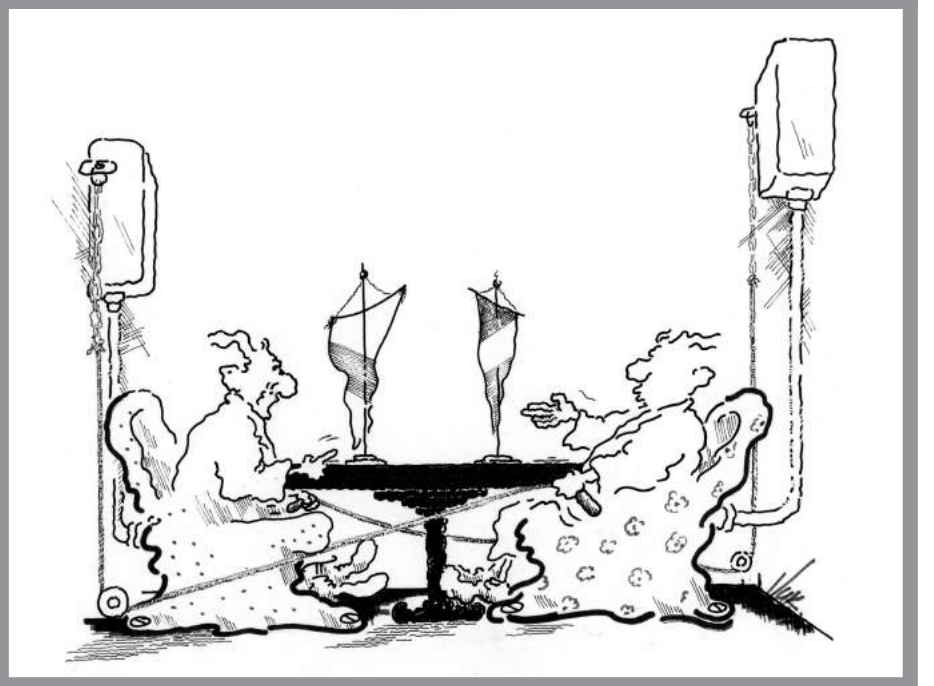
Портпарол карловачке Полицијске управе Андреја Ленард рекла је да је полиција примила пријаву о графиту, те најавила да слиједи „поступање”.

СРНА

СЛИЈЕПИ ПУТНИК

АУТОР: НИКОЛА ВУКОВРАТ – ВУК

У БАЊАЛУЦИ И ШИРОМ ЗЕМЉЕ СВЕЧАНО ОБИЉЕЖЕН 9. ЈАНУАР ДАН РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Грађани Српске на референдуму рекли да хоће да славе свој дан!

Председник Србије Томислав Николић изјавио је у Бањалуци да нема успјешне Босне и Херцеговине без успјешне Републике Српске. Николић је на свечаној академији поводом 9. јануара, Дана Републике Српске, казао да је она настала „зато што су други хтјели да разбију Југославију“.

– Прије 25 година Срби су се оружјем борили за РС док су били нападани, а касније политиком и мудрим вођењем. Ја волим БиХ, желим јој свако добро и напредак, али нека се не занесе неки у Сарајеву да има успјешне БиХ без успјешне РС. Не може, нема ни успјешне РС без успјешне БиХ – казао је председник Србије.

Николић је оцијенио да оспоравање обиљежавања Дана Републике Српске – 9. јануара – није борба против дана, већ против славља „што смо преживјели, што нису могли да нам учине оно што су учинили у Хрватској или на Косову и Метохији“.

– Кад бисмо ми правили РС да није дошло до разбијања српског народа? Некима смета РС зато што сво-

јим постојањем подсећа да има Срба у БиХ, да није успио план да они нестану и зато што има специјалне везе са Србијом које нико никада неће успјети да прекине – казао је Николић.

По његовим ријечима, данас нико „не може ништа“ Републици Српској, а сви који данас одлучују у Србији, желе да везе са РС буду продубљене.

– Док има РС, има и Србије. Можда би било природније да кажем обрнуто, али знам да је ваш улог већи, зато вам честитам на референдуму. Нека живи Република Српска у БиХ и у тијесној вези са Србијом, својом мајком, сестром, оцем, братом! – казао је Николић.

Николић је изјавио да је РС на референдуму рекла да хоће да слави 9. јануар као свој Дан Републике и да за њега није постојала дилема да ли ће доћи на прославу Дана РС.

– Треба пронаћи оно што нас спаја, а не раздваја. Српска је рекла на референдуму да хоће да слави свој дан – рекао је Николић.

Коментаришући позив бошњачког члана Председ-

ништва БиХ Бакира Изетбеговића да не долази у Бањалуку 9. јануара, јер је Уставни суд БиХ оспорио 9. јануар као Дан РС, председник Србије казао је да је Изетбеговић „умислио да је представник свих грађана у БиХ“.

Николић је рекао да је РС мултиетничка држава, додавши да је 9. јануар велики дан за све Србе, јер показује своју „вољу и одлучност“.

Срби с обје стране Дрине су један народ, тако се осјећају и тако живе, рекао је председник Србије.

Свечаној академији присуствовали су председавајући Председништва БиХ Младен Иванић, његова светост патријарх српски Иринеј, председник Народне скупштине Републике Српске Недељко Чубриловић, премијер Српске Жељка Цвијановић.

У Бањалуци су боравили и министри Владе Србије Небојша Стефановић, Александар Вулин и Нела Кубуровић, као и замјеник председника скупштинског Одбора за дијаспору и Србе у региону Мидораг Линта, посланици у Народној скупштини Републике Српске, представници Републике Српске у институцијама БиХ, лидери политичких партија из Републике Српске, амбасадор Русије у БиХ Петар Иванцов и амбасадор Србије у БиХ Станимир Вукићевић, директор Јеврејског културног центра у Бањалуци Арие Ливне, принц Александар и принцеза Катарина Карађорђевић представници дипломатског кора и званице из јавног, друштвеног и политичког живота.

ВУЛИН: РЕПУБЛИКЕ СРПСКА ЈЕ ЈЕДАН ОД ПРИОРИТЕТА СРБИЈЕ

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Србије Александар Вулин изјавио је да је РС била и биће један од спољно-политичких приоритета Србије. – Само успјешна Република Српска гарант је мира на простору БиХ и читавог региона – рекао је Вулин. Он је истакао да је Република Српска настала као тежња српског народа да свој живот уреди онако како мисли да треба, али и да се институционално заштити од понављања јасеновачког геноцида и покушаја истребљења српског народа у 20. вијеку.

– Република Српска увијек ће моћи да рачуна на подршку и на сваку помоћ, економску и политичку, од Србије. Србија ће продубљивати своје везе са Републиком Српском и сматрамо да смо у овом тренутку сигурно најближе ономе што је Дејтонским споразумом и замишљено када су се и формулисале специјалне везе између Србије и Републике Српске – закључио је Вулин.

ВУЧИЋ: У СРБИЈИ ЋЕТЕ УВИЈЕК ИМАТИ ПОДРШКУ

Премијер Србије Александар Вучић честитао је председнику Републике Српске Милораду Доду, Влади Српске и народу Дан Републике, истакавши да ће у Србији увијек имати искрену подршку народа и Владе. – Поштовани господине председниче, Вама, Влади Републике Српске и народу Републике Српске желим да честитам Дан Републике, у нади да ћете Српску поносно и љубоморно чувати и штитити, баш као и мир и стабилност у целој БиХ – навео је Вучић у писму Доду. Он је пожелио Републици Српској „постојаност и дуговјечност“.

– У Србији ћете, господине председниче, увијек и заувјек, имати искрену подршку њеног народа и њене Владе. Пред нама је много тешког и одговорног посла, од изградње мостова до модерних путева и жељезница, али, још важније, убрзаног напређења наших културних и духовних веза – навео је Вучић.

СТЕФАНОВИЋ: ИМАМО ПРАВО ДА ВОЛИМО РС

Министар унутрашњих послова Србије Небојша Стефановић честитао је Дан Републике Српске, наводећи да долазак делегације Владе Србије на прославу у Бањалуку неће утицати на односе Београда и Сарајева.

– Честитам празник народу Републике Српске. Ми поштујемо БиХ, али имамо право да волимо Републику Српску – рекао је Стефановић.

Додик: Није инат, него наша историја

Председник Републике Српске Милорад Додик изјавио је на пријему да народ у РС слави не само Дан РС већ и одлуку да ће живјети слободно, поштујући жртве које су за ту слободу поднијели „најбољи синови тог народа“.

– Данас слаavimo херојство и жртву знаних и незнатних хероја свих претходних ратова. Данас слаavimo наш начин живота, наш језик, нашу културу, нашу вјеру, на-

шу крсну славу. Окупљамо се, саборујемо и показујемо цијелом свијету да смо јединствени у томе. Понос и јединство су наше кључне ријечи и прије 25 година и данас – рекао је председник Републике Српске.

Он је рекао да је Дан РС установљен њеним оснивањем 9. јануара 1992. године, а да данашња прослава показује опредјељење народа да настави да обиљежава тај дан, који је, како сматра

Додик, најважнији датум за народ у РС.

– Ово није инат, ово је наша историја. Иза нас је 25 година, великих, наших, јединствених година поновног страдања, уздицања, успјеха, поноса. Ово је 25-годишњица коју нису многи жељели, а која се нама десила, зато што смо прије 25 година основали РС, вољом народа на овим просторима, Републику коју смо одувјек жељели, јер је она за нас била слобода – рекао је Додик.

» Милорад Додик и Миодраг Линта

ЛИНТА: ПОШТОВАЊЕ БОРЦИМА СРПСКЕ

Замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта честитао је председнику Републике Српске Милораду Доду и грађанима Дан Републике Српске као један од најважнијих датума у историји српског народа а најважнији за Србе западно од Дрине.

– Република Српска представља остварење вјековних тежњи српског народа у БиХ за својом слободом и независношћу, као и велику брану да се Србима не понови геноцид који су доживјели у НДХ и етничко чишћење које су доживјели у Хрватској, Федерацији БиХ и на Косову и Метохији деведесетих година. Због тога је потребно у сваком тренутку одавати почаст погинулим српским војницима у Одробенско-отаџбинском рату, припадницима полиције и жртвама рата. Посебну захвалност и поштовање заслужују српски борци који су најзаслужнији за стварање Републике Српске – рекао је Линта.

ИВАНИЋ: ЈОШ ВЕЋИ ЗНАЧАЈ 9. ЈАНУАРА

– Председавајући Председништва БиХ Младен Иванић рекао је новинарима да су они који су оспоравали Дан Републике Српске направили себи контра услугу.

– Нас су „натјерали“ да дамо још већи значај данашњем дану – рекао је Иванић.

Он је оцијенио да БиХ није јача последице овога, него да је напротив и слабија, те само када народ схвати да једни друге треба да толеришу, умјесто да намећу своју вољу, биће колико-толико стабилности и мира.

– Док не дођемо до тог нивоа толеранције, стално ћемо добијати теме око којих ћемо се дијелити, умјесто тема којима треба да покажемо макар мало ширине – рекао је Иванић.

Патријарх Иринеј: Без РС био би упитан опстанак Срба

Његова светост патријарх српски Иринеј упозорио је да би, да није Републике Српске, био упитан и опстанак српског народа на овим просторима.

На пријему поводом 9. јануара – Дана Републике, патријарх Иринеј поручио је да је овај дан велики не само за Републику Српску, већ за цијели српски народ, јер га сви доживљавају као свој дан. Он је нагласио да Српска живи на радост свих, никога не угрожавајући, него се државнички мудро односи према свом, али и другим народима.

Патријарх Иринеј поновио је да је Република Српска настала промисли Божијом, иако су му раније оспоравали ту изјаву, те додао да се ништа не дешава без воље Божије.

Он је нагласио да је Српска настала из праведне побједе једног народа да има своје границе, да би сачувао интегритет, историју и вјеру православну.

Патријарх Иринеј је рекао да су они којима није драга Република Српска, они који не воле ни српски народ, а који је родољубив и

мирољубив и који је стотинама година живио са многим народима, често као браћа, без обзира на националност или вјеру.

– Живјели смо онако како нас је вјера учила: да су сви људи створења Божија, да носе образ Божији у себи и да смо дужни, поштујући свога створитеља, да поштујемо и народ и дјецу коју је створио, без обзира на културу, боју коже, поријекло, националност, али да у свима гледамо и видимо свога ближњег – истакао је патријарх Иринеј.

Он је рекао да је таква и Српска, која брине о српском народу, али не заповиједа друге који живе у њој, јер је жеља Срба да са свим народима живи у добрим односима.

Обраћајући се званицама патријарх Иринеј је честитао велики дан Републици Српској и пожелио да Господ благослови оне који воде Српску и њен народ, али и друге људе добре воље.

– Живјела Република Српска на много љета и година – поручио је патријарх Иринеј.

Кустурица: Није могуће поништити Републику Српску и Светог Стефана

Прослављени српски редитељ Емир Кустурица истакао је да Републику Српску и традицију Светог Стефана, као патрона државе Српске, није могуће поништити.

– Шта ради лидер Бошњака Бакир Изетбеговић, него обавља његов посао и забија нож у срце једној култури чији идентитет и етика проистичу из мира и Светог Стефана кога су у илегалу протерали након османско-исламске агресије у 15. веку коју је извео султан Мехмед Други, звани Ел фатих, а у протеклом рату је на страни муслимана била јединица која се тако звала, што не смијемо заборавити – рекао је Кустурица.

Он је у бесједи на свечаној академији поводом 9. јануара – Дана Републике нагласио да Србима не преостаје ништа друго него да се боре као и до сада, да је српски народ заједница везана језиком, те да се не смије дозволити да му буде наметнут други језик.

– За ову борбу, сестре и браћо, имам неколико упутстава. Прво мора бити заустављено мазохистичко понашање највећег дијела наше интелектуалне и политичке елите која избјегава да се директно супротстави понижавању, да напусте политику кретања испод радара и клечања пред нашим политичким непријатељима, да се окану ситне вајде и прихвате стварност и рву се са њом макар као председник Српске Милорад Додик – додао је Кустурица.

Он је подсетио да га је пред почетак ратних сукоба у БиХ 1990. године – височки терс – упитао шта му је по националности жена.

– Кажем, она ти је најбоља смјеса, свега има у крви Срба, Словенаца и Хрвата. Он вели не питам те то, него је ли шокица или влахиња. Кажем му Југословенка, а он мени, е па да ти кажем слабо ти мени Куста радиш, не трудеш се, ниси је још превео на нашу страну, јер уопште није важно које је вјере, важно је да је муслиманка – присјетио се Кустурица. Према његовим ријечима, та реченица била је све вријеме политичка идеја водила некадашњег лидера муслимана Алије Изетбеговића и његових политичких сљедбеника. Кустурица тврди да је све што се дешавало након смрти оца Алије, син Бакир Изетбеговић усмјерио на осветничко рушење другачијег од онога што је замислио, а посебно Републике Српске.

– То ради у сарадњи са дијелом фантомске међународне заједнице, гдје је на крају било све исто као пред Први свјетски рат, па умјесто Бењамина Калаја имамо Валентина Инцка, а умјесто илегалног аустријског суда и процеса Младој Босни постављен је Хашки трибунал, субјективни суд који је кажњавао Србе и понеког Хрвата – сматра Кустурица.

Он је нагласио да је у међувремену реченица да није важно које смо вјере прерађена и да би сада требало да будемо ако не већ одмах Бошњаци, онда прво Босанци, а на крају Муслимани.

– Шта може бити већа препрека од Светог Стефана за реализацију такве намјере и зато су одлучили да га сруше. Стефан Твртко Котроманић који себе назива краљем Босне, Поморја, Хумске земље, Подриња... прославља Светог архидјакона и првомученика Стефана, а након крунисања на грб Котроманића ставља љиљане као симбол који је у хришћанској Европи симболизовао чистоту пресвете Богородице – подсетио је Кустурица.

Он је навео да су се Изетбеговићи – заиграли са љиљанима давно – и трошили их као своје патриотске биљке.

– Дакле, замјеном теза и завлачењем руке у џеп туђе културе. Какве везе они имају са традицијом хришћанске и секуларне Европе? Није Свети Стефан био крсна слава Котроманића, него патрон државе којом они владају – рекао је Кустурица. Према његовим ријечима, Изетбеговић је нетрпељивост према Западу изражавао србофобијом.

– Алија је знао да посредством Младих муслимана пактира са западним фашистима када је требало, а Бакир је схватио да је корпорацијски капитализам добар да му обезбједи мјесто Луциферовог шегрта. Главна копча јесте Саудијска Арабија – земља која не штити ниједно поглавље људских права и нема демократске изборе и која директно финансира њих – сматра Кустурица.

– Он је навео да је невоља српског народа што данас прошлост уважава само онај ко има атомску бомбу.

– Волио бих да имам једну овакву бомбу, па да зауставим причу у којој су од једног жртвоваога народа направили злочинце – закључио је Кустурица.

СРНА

У СЈЕДИШТУ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА У ЊУЈОРКУ ОБИЉЕЖЕН МЕЂУНАРОДНИ ДАН ХОЛОКАУСТА

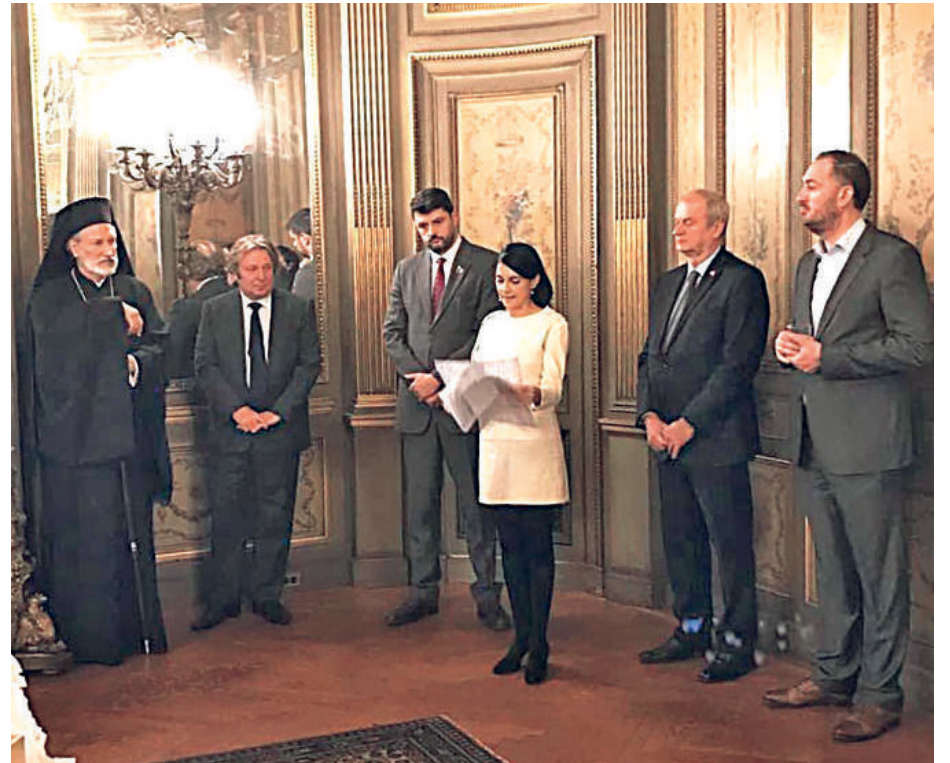
МИРЈАНА СРЕТЕНОВИЋ / ПОЛИТИКА

У сједишту Уједињених нација у Њујорку уприличено је свечано обиљежавање 27. јануара, Међународног дана холокауста. У галерији Фам, у Хобокену (Њу Џерси) отворена је изложба „Јасеновац – право на незаборав“, поводом обиљежавања 75 година од оснивања овог логора

Ветерани који су преживјели мучења у концентрационим логорима током Другог свјетског рата поздрављени су у сједишту Уједињених нација у Њујорку гдје је уприличено свечано обиљежавање 27. јануара, Међународног дана холокауста. Генерални секретар УН Антонио Гутереш истакао је да о злочинима против човјечности треба говорити у име оних који су изгубили животе у холокаусту, додајући да се заборав злочина спрјечава ширењем знања о том периоду, као и сјећањем на настрадале жртве. Послата је порука о неопходности поштовања људских права и одговорности да се образовање о холокаусту прошири на цијели свијет, посебно на младе. Присутнима се обратио и Ноа Клегер (1926), који је причао о заробљеништву у Аушвицу и томе како је као новинар извјештавао о питањима везаним за холокауст.

Догађају су присуствовали Милан Милановић, амбасадор Србије при УН, Ђерђ Матковић, амбасадор Србије у Вашингтону, Мирјана Живковић, наш конзул у Њујорку, Владимир Божовић, савјетник премијера РС и Иван Костић, председник Одбора за дијаспору и Србе у региону Народне Скупштине РС. Покрај српске заставе у УН-у, Божовић уручио је плакету у част преживјелих логораша, Јелени Радојичић и Гојку Рончевићу, који су били у дјечјим логорима у НДХ.

Након церемоније, у галерији Фам, у Хобокену (Њу Џерси) отворена је изложба „Јасеновац – право на незаборав“, поводом обиљежавања 75 година од оснивања овог логора. Владимир Божовић подсетио је на отварање да жртве у НДХ нису били само Срби, Јевреји и Роми, већ и Хрвати антифашисти који се нису слагли са усташким режимом. Наша држава ће, додао је, учинити све што може да покаже пијетет према страдалим и да осуди идеологију мржње. Ђерђ Матковић је нагласио да ова изложба није усмјерена ни против једног народа већ са циљем да се сјећамо злочина, како се опет не би поновили.

» Са пријема у мисији Србије при УН: Епископ источноамерички, господин Иринеј, Милан Милановић, Владимир Божовић, Ђерђ Матковић, Иван Костић и Вјера Мујовић (Фото: Н. Трипковић / Политика)

ЈАСЕНОВАЦ право на незаборав

Млада вајарка Катарина Трипковић, чијих 16 скулптура је изложено на поставци, испричала је да је тему холокауста истраживала путем књига, филмова, сведочења спасених логораша, разговора са историчарима и да је кроз умјетничку форму исказала сакупљену тугу и бол преживјелих. У умјетничком дијелу вечери наступиле су глумице Вјера Мујовић и Ана Софреновић. На отварању је изостао долазак редитеља Емира Кустурице, умјетничког директора ове изложбе.

Вече прије изложбе у Мисији Републике Србије при УН приређен је пријем на којем је Милан Милановић, амбасадор Србије при УН, нагласио да је изложба о Јасеновцу прва манифестација ове врсте која се одржава у Њујорку и додао да све већи број људи ширењем знања о овој теми може помоћи да се судбина страдалих никада више не понови.

Епископ источноамерички, господин Иринеј рекао је да је најважнија порука изложбе о Јасеновцу суочавање са истином.

– Стално се питам када ће ми Срби имати прилику да у свјетским центрима као што су Вашингтон и Њујорк изложимо чињенице о страдању нашег народа како би сви могли да знају шта се десило са нама. Срби често не знају да изађу из својих оквира и представе свијету шта се дешавало са нама. На један наиван начин сматрамо да цео свет то већ зна. Нажалост, не зна. У данашњем свијету истина је постала нешто с чиме се тргује и ми на сва-

ком кораку треба да искажемо своју перспективу догађаја. Најважније је да смо учинили први корак који можемо да се надовољавамо следеће године”, рекао је епископ за „Политику”.

На пријему је др Јован Ђирић, судија Уставног суда, доцорашни директор Института за упоредно право и један од уредника зборника „Јасеновац – право на незаборав”, која ће бити представљена на конференцији о Јасеновцу, рекао за наш лист да су у зборнику коришћени и хрватски извори, „оних Хрвата који су поштено, објективно и критички писали о НДХ, усташком режиму и злочинима”. Наш саговорник сматра да је потребно пронаћи праву мјеру у подсјећању на логор Јасеновац.

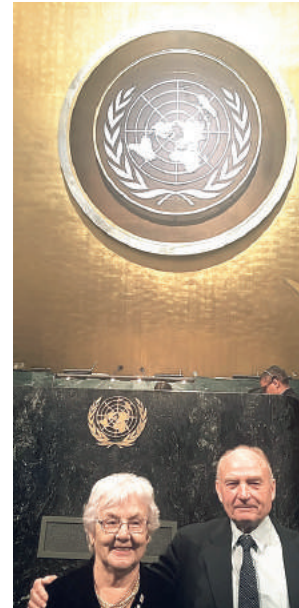
– Ако се заборави оно што се догодило у Јасеновцу, то је као да варнице које још увијек помало тињају затрпате пепелом, а онда се оне поново разбукте у једном одређеном тренутку. И трагични догађаји који су се дешавали на подручју Југославије током 90-их година последица су тога што смо занемарили поуке онога што се догађало током Другог свјетског рата, на подручју НДХ, и уопште на просторима Балкана – сматра Јован Ђирић. Свако треба, како додаје, да буде довољно mudar и храбар, и са српске и са хрватске стране, да схвати да је страдао велики број потпуно недужних људи, да то не може ни на који начин бити оправдано и да свако од нас макар на тренутак треба да застане, заћути и да се поклати сјенима оних који су настрадали.

У склопу комеморативних свечаности организована је и конференција о Јасеновцу, а у Парку холокауста у Бруклину, положили вјенци на споменике жртвама Јасеновца и Аушвица.

РАДИ ТИ, ДИЈЕТЕ, СВОЈ ПОСАО

Глумица Вјера Мујовић прочитала је дио из свједочења егзекутора о томе како је мучио и убио Вукашина Мандрапу у Јасеновцу 1943. Издвојио га је из групе и наредио да виче *Живио поглавник Павлић* или ће да му одсече уво.

– Вукашин је ћутао. Откинуо сам му уво. Није рекао ни ријечи. Поново сам му рекао да виче *Живио Павлић*, или ћу му откинути и друго уво. Он је и даље ћутао, откинуо сам му и друго уво. Вичи *Живио Павлић*, или ћу ти откинути нос. А када сам му и по четврти пут заповједио да узвикне, и запријетио да ћу му ножем извадити срце из груди, он ме је погледао, уперивши поглед некако кроз мене и преко мене у неизвесност, полако и разговјетно ми је добиацио „Ради ти, дијете, свој посао”. Након свега те његове последње речи потпуно су ме избезумиле, скочио сам и ископао му очи, исјекао срце, преклао грло од ува до ува и ногама га сјурио у јаму. Али, тада је и у мени нешто препукло и те ноћи нисам више могао да кољем... Перо Брзић је побиједио, јер је заклао 1.350 логораша, и ја сам му без ријечи платио опкладу. Од те ноћи више немам мира. Кад год у мучењу и клању покушавам поново да доживим занос и задовољство, увијек ме изненада постријели Вукашинов поглед и тада малакшем, бацам нож и не могу више да кољем. Почео сам много да пијем, али ми то помаже само на тренутак. У пићу, нарочито предвече, често ме изненада тргне глас „Ради ти, дијете, свој посао”. И, ето сад сам постао посљедња цркотина и ничим више не могу себи да помогнем...

» Преживјели логораша у НДХ: Јелена Радојичић и Гојко Рончевић у згради Уједињених нација (Фото: Н. Трипковић/Политика)

БАЊА КОВИЉАЧА: СКУП О СПРОВОЂЕЊУ РЕГИОНАЛНОГ СТАМБЕНОГ ПРОГРАМА

18. 1. 2017. Спровођење Регионалног стамбеног програма (РСП) збрињавања избјеглица кроз грант шеме, куповином сеоских кућа са окућницом и додјелом пакета грађевинског материјала, била је главна тема тродневног радног скупа у Бањи Ковиљачи у организацији Комесаријата за избјеглице и миграције Републике Србије.

Скупу је присуствовала Андријана Петковић из Министарства за државну управу и локалну самоуправу, повјереници за избјеглице и представници локалних самоуправа у којима се спроводи РСП, координатори КИРС-а и ЈУП-а, као и представници УНХЦР и ОЕБС који врше мониторинг пројекта. – Најважније је да посао обавимо на вријеме. На овоме нема оправдања. Молим вас да урадите свој дио посла, а ми смо ту да вам се пружи помоћ и одговори на сва питања. Добро пролазно вријеме на овом пројекту омогућиће нам да идемо даље и рјешавамо проблемне преосталог расељеног становништва које је у потреби – рекао је, обраћајући се окупљенима, комесар за избјеглице и миграције Владимир Цуцић. Регионални стамбени програм велики је донаторски пројекат у којем је до сада за Србију предвиђено готово сто милиона евра а који има за циљ да трајно стамбено збрине избјегличку популацију која је напустила своје домове са ратовима 90-тих, из Хрватске и Босне и Херцеговине. Отварајући скуп помоћница комесара Данијела Поповић Роко подвукла је да је, у овом тренутку, најважније да се благовремено заврши избор корисника. – Средства која су нам на располагању су орочена, и ако се она не повуку до одређеног рока, неће моћи да буду искористена. Зато је важно да уложимо сав напор да се ова фаза пројекта, коју чини избор корисника, заврши благовремено, а то је у наредна четири мјесеца – рекла је Роко.

У име ОЕБС-а, скуп се обратила Ружица Банда. Она је истакла да ОЕБС и УНХЦР, између осталог, имају задатак да помоћ стигне до најрањивијих категорија избјегличке популације као и да извештавају донаторе о динамици спровођења пројекта. Подсјећамо, највећи донатори РСП су Европска унија и САД, а у РСП Фонд средства су донирале и Немачка, Италија, Норвешка, Швајцарска, Данска, Турска, Луксембург, Кипар, Румуније, Чешка, Словачка и Мађарска.

АМФИЛОХИЈЕ ОДЛИКОВАО ПИЛОТЕ КОЈИ СУ НА РУМИЈУ ИЗНИЈЕЛИ ЦРКВУ Св. ТРОЈИЦЕ

19. 1. 2017. Архиепископ цетињски митрополит црногорско-приморски Амфилохије одликовао је на Богојављење, пилоте: пензионисаног потпуковника Слободана Чудеа и старијег водника прве класе Љубишу Чабаркапу, који су 2005. године хеликоптером тадашње Војске Србије и Црне Горе на Румију изнијели цркву Свете Тројице, Златним ликом Светог Петра II Тајновицка Ловћенског. Владика је подсјетио да је Храм Свете Тројице на Румији сјао све до 1571. године, када су ондашњи безбожници срушили тај свети храм. Митрополит Амфилохије је урчујући ордене пилотима рекао да им се признање додјељује „због подвига изношења летјелицом Цркве Свете Тројице на Румију о Тројичинудне 2005. године господње и тиме испуњења вјековног народног завјета“. Потпуковник Чуде је, захваљујући на одликовању, рекао да му је част и неизмјерно задовољство учествовати и бити дио тима за обнову наших светиња. **РАЈО ВОЈИНОВИЋ**

ХАМИЛТОН: ИНИЦИЈАТИВА ДА СРЕДЊА ШКОЛА У ДОБИЈЕ ИМЕ НИКОЛА ТЕСЛА

По Николи Тесли могла би име да добије нова средња школа у канадском граду Хамилтону, ако иницијатори, образовна Корпорација Никола Тесла (НТЕЦ; Никола Тесла – образовна корпорација) из Хамилтона прикупи 10.000 онлајн потписа подршке (тренутно потписано 2.500). У Хамилтону, граду који се налази на пола пута од Торонта до Нијагаре, живи значајна српска заједница, која је поводом 160-годишњице од рођења Николе Тесле, 10. јула 2016. године, успјела у сличној акцији да придобије тамошње градске власти да један од булевара добије име по овом нашем и свјетском научнику. Успјели ли и овога пута, како очекује председник ове корпорације Верослав Бурђевећ, у школи која је у изградњи и коју ће од 9 до 12 разреда похађати 1.250 дјеце, ова корпорација додјељиваће награде најбољим ђацима. И дјеца српског поријекла моћи ће са поносом да говоре о научнику са којим их веже заједничко поријекло. Важно је напоменути да онлајн петицију могу да попуне сви који желе, без обзира на државу у којој се налазе. Према пракси у Канади чланови заједнице су позвани да новим јавним установама, попут школа, дају предлог за њихово име. Усваја се предлог који добије највише гласова. Свој глас можете дати на неком од следећих линкова: <https://www.gopetition.com/petitions/name-the-new-north-high-school-in-hamilton-the-nikola-tesla-secondary-school.html> www.change.org/p/hamilton-wentworth-district-school-board-name-school-nikola-tesla-secondary-school

У КОМЕТНИКУ И ВОЋИНУ ОБИЉЕЖЕНО 75. ГОДИНА ОД СТРАДАЊА СРПСКИХ ЦИВИЛА 1942. ГОДИНЕ

» Професор Јован Вуковић

Највеће страдање невиних цивила у сјеверној Славонији

ПИСАЊЕ СЪЕЖАНА СТАНИШИЋ

Предивни вођински крај се и ове године, 14. јануара, на Млади Божић, подсјетио на страхан злочин над невиним српским цивилима овог краја из 1942. године у селу Кометник – Јоргићи.

Село Кометник смјештено је 3 км од варошице Воћин, на сјеверозападним обронцима планине Папук, на простору некадашње општине Подравска Слатина у Републици Хрватској. Село је било настањено српским становништвом још у доба турске владавине Славонијом.

Злочин над становништвом села Кометник 13–14. јануара 1942. године посљедица је окршаја између партизана и усташа у овом селу који се догодио претходног дана, када су, приликом усташког напада на партизанску чету која је дошла у село, погинула петорица усташа. Како би искалили бијес због погибљи својих сабораца и како би застрашили локално српско становништво да не подржава партизане, усташе су одлучиле да изврше злочин над становништвом села Кометник и оближњег засека Добрић.

Још истог дана започеле су припреме за одмазду над недужним становништвом Кометника. Локалне усташе добиле су појачање из Осијека, Валпова и Белишћа (око 300 усташа). Сутрадан су усташе ушле у село у ком није било наоружаних становника, с обзиром да су се партизани повукли како би избјегли пораз у сукобу са много бројнијим непријатељем. Усташе су знале да улазе у село у ком нема наоружаних лица и да партизанска чета са којом су се сукобили није била састављена од становника Кометника, већ углавном од становника села Лисичине. Наиме, борци ове чете су покушали да се преко Кометника домогну планине Папук, где би се спојили са тамошњим партизанима.

У знак одмазде због губитака у окршају с партизанима, под командом народног хероја Николе Миљановића Карауле, усташе су 14. јануара 1942. године стријељале 255 сељака из вођинског краја, од чега постоје подаци, односно имена и презимена, за њих 175. На лицу мјеста, у селу Кометник, убијено је око 28 становника, док су остали становници истржани из села. Мушкарци из Кометника и Добрића (174 из првог и 32 из другог села) отјерани су у импровизовани затвор у Воћину, док су жене са дјецом (помиње се бројка од 190) одведене у Зленце, село између Подравске Слатине и Нашица, где су изоловане у привременом логору, а касније пуштене својим кућама. Након одвођења становништва, њихова цјелокупна имовина је опљачкана.

О томе шта се дешавало са мушкар-

цима затвореним у Воћину у подруму свједочио је 1946. године преживјели становник Кометника, Недељко Јоргић. Он је свједочио да се у подруму од недостатка ваздуха угушило око 25 заточеника, а да су остали убијени из пушака 14. јануара 1942. након извођења из подрума испред општинске зграде. Он и још седморица заточеника нису убијени јер су остављени да покопају убијене комшије.

Усташе су све отворе као и врата на улазу у подрум тако затворили да ни са једне стране није могао долазити ваздух, а затвор је био толико пун да нико није могао сјести или лећи, већ су сви стајали, страховито збијени и погнути јер је подрум био толико низак да се није могло у њему стајати исправљено. Побијени су готово сви мушкарци тих села.

Био је то до тада највећи покољ невиног становништва у Славонији.

И ове 2017. године, као и те 1942. хладно је, цијела брђанска покривена је дубоким снијегом, а код коsturнице и споменика стријељаним сељацима окупило се око 35 најупорнијих потомака и грађана са угледним гостима.

Присутнима су се код споменика у Кометнику обратили Игор Павковић, замјеник жупана ВПЖ и Мирослав Суботић, председник Вијећа СММ општине Воћин, као и угледни званичници, вршилац дужности генералног конзула госпођа Наташа Кесеровић из Вуковара, Иван Хорват, представник ВП жупаније, Владо Јурић, председник Удруге Антифашиста ВП жупаније, Младен Кулић, председник Вијећа СММ ВПЖ, Миленко Обрадовић, председник Вијећа СММ Слатина, те једини живи, преживјели свједок стријељања сељака, Саво Бојчић.

Помен је водио и колач освештао парох протојереј, господин Драган Гаћеша, који се обратио скупу и бираним рјечима подсјетио на муке и страдање народа и на сталну обавезу потомака и поштовалаца да се тај злочин никада не заборави. Зорица Ускоковић је прочитала текст о страдању сељака, док је Јелена Благојевић прочитала пјесму Григора Витеза *Гроб невиних*, посвећену том страдању.

Након пригодног обраћања гостију код споменика у Јоргићима, скуп се упутио у мјесто Воћин, код подрума где су стријељани сељаци били затворени дан прије стријељања, и на том мјесту положени су вијенци. Испред подрума, у име присутних, скуп се обратио проф. Јован Вуковић и у свом говору осврнуо се на догађања из 1942. године.

Након комеморације у Хрватском дому послужени су освјештани колач и жито, те приређено послужење у организацији Вијећа СММ општине Воћин..

О ГРИГОРУ ВИТЕЗУ

Григор Витез рођен је 15. фебруара 1911. године у селу Косовац, крај Окучана, у Славонији. Умро је у Загребу, 23. новембра 1966. године. Право име му је Григорије.

Био је српски пјесник, дјечји писац и преводилац. Писао је поезију за дјецу и одрасле, приче и прозу за дјецу, сликовнице, игре, али његово стваралаштво остало је недовољно познато и вредновано. По мајчиној страни Витез поријекло вуче из Босне одакле се њена породица, Милосављевићи, доселила у Славонију крајем 17. вијека. По очевој страни вуче поријекло из сјеверне Далмације. Витезов предак који је напустио Далмацију и населио се у околини Окучана носио је почасну титулу витеза па је Витез касније замијенио дотадашње породично презиме Алавања у презиме Витез..

ГРОБ НЕВИНИХ

Тај гроб је сјећање тужно:
Био је јануар сав бијел од снијега.
Ко би то могао заборавити?

Звјездице снијега које
су се спуштале на земљу
И очи које су питале
И уста која нису могла говорити.
Ко би то могао заборавити?

Кад су пушке пуцале, онда смо већ знали:
Снијег је падао на свјежу људску крв,
Снијег је падао и људи су падали по снијегу.
Ко би то могао заборавити?

То се никад заборавит неће,

Људи су возили смрзнута тјелеса
И као дрва слагали у велики гроб.
Тај гроб - крвава рана
На бијелом пољу снијега.

Прољеће је дошло
И донијело на гроб прву зелену траву.

А нитко га није смио окитити вијенцем.

Доћи ће нова прољећа
И ту ће стајати споменик
Усред поља међу травама.

Писаће слова крваву историју:
Ту су покопани
Сељаци села Кометника
Које су усташе поклали.
Ту леже три стотине сељака
Који више никада неће косити ни копати.

Око њих леже њиве
И расту кукурузи.

Под ногама им тече Воћинка.

ПРИДВОРИЦА КОД ГАЦКА 1942. ГОДИНЕ

Крвави херцеговачки Божић

У знак сјећања на невине жртве једног од најмонотрознијих злочина, покољ српског становништва у селу Придворици у Херцеговини, на Божић 1941. на 1942. годину, доносимо дијелове књиге др Сава Скока „Крваво коло херцеговачко 1941-1942“ – том први. Највећи научни ауторитет и најобјективнији хроничар ратних дешавања у Херцеговини на страницама 340-343, између осталог, доноси детаље крвавог Божића у Придворици код Гацка.

ПРИРЕДИО: ПРЕДРАГ ЛОЗО

Придворица је најпотије село у Горњем Борчу. Нипошто није случајно што су се баш у тој зауставили први словенски досељеници на херцеговачко тле и ту основали жупу Вишеву и подигли Камберов Град. Јер, Придворица је, будући окружена са свих страна средњепланинским висовима обраслим у густим шумама и бујним пашњацима, пружала врло повољне услове за живот номада. Међутим, када у околним планинама напада дубок снијег и набуја Неретва, Придворица је неколико месеци потпуно одсијечена од осталог свијета. Изгледа да су управо ради тога придворички Срби били поштеђени за вријеме јунских и августовских покоља српског становништва у Херцеговини. Њихове комшије су стрпљиво чекале да те породице скупе летину и да у околним планинама напада огроман снијег и потпуно искључи сваку помисао на бјекство, па тек онда да их покољу и докопају се њихове сиротиње.

НЕСТРПЉИВИ ЦЕЛАТИ

Тим злочиначким планом било је предвиђено да се покољ изврши 7. јануара, на православни Божић, како би целати могли да се, након покоља, богато угосте. Међутим, група која је била одређена на покоље фамилије Стевана и Гаврила Лера у селу Шиповици није имала стрпљења, већ је на Бадње вече са усуканим ножевима

» Православна црква у селу Придворици код које је 7. јануара 1942 извршен покољ сјелокупног српског становништва тога села

ма упала у Лерове куће (обје фамилије биле су за вечером) и на грозан начин масакрирала преко 15 чељади (евидентирано је само 13, јер ситну деду нико није познавао). Масакр је, према исказу једног од учесника покоља, преживјела само Јела Леро, млада и лијепа девојка, коју су некуд одвели.

Сутрадан, 7. јануара у освит, свака кућа у селу Придворици била је блокирана не само усташким целатима него и дубоким снијегом, који је падао непрестано неколико дана и ноћи. Умјесто положајника у куће су упадале усташе да би саопштиле укућанима како је Маријан Бановац наредио да сви одрасли мушкарци одмах дођу код придворичке цркве ради договора о времену и начину евакуације придворичких Срба у невесињско-гатачку Површ. Људи су се без поговора и ма каквог отпора упутили, у пратњи наоружаних усташа, разумије се, на губилиште – предшталу Николе Додера, која се налазила у близини цркве. Тамо су их одмах повезали и подвргли стравичном мучењу и мрцварењу и на крају побили кундацима, ножевима, моткама; некима су, сјекирама, одсјецали главе, што је утврђено приликом ексхумације лешева

НИЈЕ ПОШТЕЂЕНА НИ ДЈЕВОЈЧИЦА ГОЈА

Божићни покољ је, према исказу двојице непосредних учесника у покољу пред органима Државне безбједности у Гацку, преживјела четворогодишња девојчица Госпава – Гоја Скоко, кћерка Вула Скока, која је, када је угледала наоружане људе, побјегла у сусједну муслиманску кућу, где ју је прихватила и сакрила Делвија Крвавац из Грачанице, удата Чолпа. Тако је мала Гоја остала жива све до 17. априла те страшне ратне године, а тада, док се обруч партизанске и добровољачке војске све више стезао око Борча, када је изгледало да свиће зора слободе, Гоја је није дочекала, јер је управо у том тренутку у кућу где је живјела улетели усташа (Чолпа из Придворице), истраго је из руку њене спаситељке и, са узвиком: „Када нико од твојих није остао жив, нећеш ни ти“, пререзао јој гркљан. Тако је мученичком смрћу умро последњи српски становник лијепог и питомог села Придворице у Горњем Борчу.

ради сахране. Након ликвидације одраслих мушкараца, млађе жене и дјевојке су нађеране да покупе унакажене лешеве својих очева, мужева и браће и набацају их у доњи део штале Николе Додера. Све те несрећне жене и дјевојке су потом силоване, па онда затворене у горњи дио штале, гдје су, у међувремену, дођерана и њихова дјеца, мајке, баке и свекрве. Штала је, на крају, споља замандљена и запалена.

Када су 17. априла 1942. године јединице Народноослободилачке партизанске и добровољачке војске Југославије ослободиле Придворицу, наишле су на стравичан приказ: нагорјеле људске ноге вириле су кроз врата доњег дјела штале Николе Додера. Унутра се видјела гомила полуугњених лешева. По гаравим зидовима који су сабласно стрчали увис видјеле су се залијељене женске плетенице које, зачудо, нису изгорјеле већ су остале прилијељене за огореле зидове као нијемии сведоци ужаса који се овдје одиграо. Око штале су се, ту и тамо, налазили лешевии оних који су успјели да искоче из пакла и покушали да побјегну, али су зликовачки куршуми били бржи од њих.

У штали Тома Ацића у Стојичићима, гдје су на исти начин као и они у Бруцима ликвидирани породице Тома, Рајка и Мила Ацића, нађени су у хошковима штале групе загрљених лешева, очевидно родитеља и дјеце.

У Придворици је укупно убијено преко 160 лица; тајан број је немогуће утврдити будући да нико не зна

колико је било беба које одрасли нису познавали. Пошто нико није успио да побјегне, сва српска огњишта у селу Придворици су завидјек угашена.

ПРЕЖИВЈЕЛИХ НЕМА

Мало је страстишта у Херцеговини са којих нико није успио да побјегне, као што је био случај са овим у Придворици и Шиповици. Према томе, не постоје аутентична свједочанства жртава како се злочин одиграо, већ само његови крави трагови и оскудни подаци које су дала двојица учесника у том злочину органима Државне безбједности у Гацку, на основу којих је и написан овај текст. Злочинци су детаљно испланирали покољ и извршили га до краја. Свих 150 учесника у овом монструозном злочину одликовано је Указом поглавника НДХ Анте Павелића број Оч 165 – Хр. – 1942, златним, сребрним и бронзаним колајнама за храброст, са образложењем:

„За одлично, храбро и пожртвовано држање за вријеме обране Борча против непријатеља у зиму 1941. године до 18. травња 1942. борцима општине Борач у Херцеговини, који су под најтежим околностима, уз судјеловање њихових жена и дјеце, одбранили своју родну груду против непрестаних нартаца комуно-четника, а напомене сам Бадњак 1941. године, када су одбили нартаје десетоструко надмоћнијих комуно-четничких банди.“

Како се поуздано зна да „на сам Бадњак“ нико није нападао Борач, јасно је о каквој се храбрости ради.

ОДРЖАНА КОМЕМОРАЦИЈА СРПСКИМ ЖРТВАМА УСТАШКОГ ГЕНОЦИДА

27. 1. 2017. У оквиру Српског мјесеца у Великој Британији, а у организацији Јасеновац и Холокауст меморијалне фондације, одржана је дводневна комеморација српским жртвама усташког геноцида почињеног у Независној Држави Хрватској (НДХ) у Другом свјетском рату.

Програм су 26. јануара отворили Огњен Прибићевић, амбасадор Србије у Великој Британији, и Драгана Томашевић, директор Јасеновац и Холокауст меморијалне фондације. Потом је услједила промоција књиге, у сликама 20 преживјелих заточеника јасеновачког система хрватских концентрационих логора, чешког новинара и фотографа Дејвида Сладека, под називом *Неизговорен геноцид*, те књига Владимира Умељића, номинованог за алтернативну *Нобелову награду* под називом *Оксидентална Европа и велики геноциди средином и балкански ратови крајем 20. вијека*.

Из Јасеновац и Холокауст меморијалне фондације саопштено је да је данас у Цркви Светог Саве у Лондону парастос за све жртве усташког геноцида служио његово преосвештенство епископ британско-скандинавски Доситеј са свештенством. Програму комеморације присуствовали су њено краљевско височанство принцеза Катарина, дипломатски кор Србије, председник Интернационалне комисије Срболоуб Живановић, представници Српског савета Велике Британије, Српског друштва, Покрета српских четника Равне Горе, Српског информативног центра, представници јерменских, руских, козачких, грчких, чешких и шкотских заједница те друге угледне званице из британских институција.

ИЗЛОЖБА О ЛИВАЊСКИМ СРБИМА ОТВОРЕНА У ЛОНДОНУ

У петак 27. јануара, у оквиру Дана сјећања на Холокауст, у Лондону је отворена изложба *Срби Ливањског поља – Трајање кроз вијекове*. Ова изложба је отворена у просторијама Амбасаде Републике Србије, у организацији саме Амбасаде и Удружења *Огњена Марија Ливањска*.

Изложба, која је већ приказана јавности у Београду, Бањалуци и Новом Саду, бави се успоном српског становништва Ливањског поља од краја 18. вијека па све до почетка Другог свјетског рата. Успостављањем Независне Државе Хрватске српски народ у овим крајевима доживљава велика страдања. Покољи усташа почели су почетком јуна 1941. године и достигла свој врхунац крајем јула и почетком августа мјесеца исте године, у данима око Огњене Марије. У овом периоду побијено је преко 1.600 ливањских Срба, како жена и мушкараца, као и велики број дјеце, од којих неки нису имали ни годину дана. Осим приче о страдању, изложба приказује и истрајност живота српске заједнице на овом подручју након Другог свјетског рата.

Окупљене у Амбасади Републике Србије, њих шездесетак, међу којима неколико амбасадора и владика британско-скандинавски Доситеј, поздравео је амбасадор Огњен Прибићевић. Захваливши се свима који су дошли да посјете изложбу истакао је важност његовања сјећања на све невинне жртве Другог свјетског рата. Окупљенима је представио и Буду Симоновића, новинара и публицисту из Подгорице и аутора књиге *Огњена Марија Ливањска*.

У овој књизи, објављеној 1991. године, након чега је доживјела шест издања и преведена на енглески језик, представља свједочења оних који су преживјели тешка страдања у Ливањском пољу током 1941. године. У свом обраћању Симоновић је окупљенима дочарао све страхоте и муке о којима су свједочили преживјели. Прије свега, споменуо је јаму Равни Долац у коју је живо бачено више од 200 жена и дјеце. Међу њима, било је и 14 њих који су након 45 дана живи извађени из ове јаме.

Симоновић није пропустио ни да истакне свијетле примјере у оваквим злим временима, спомињући причу о усташком жандару Винку Томашу, захваљујући коме је ових 14 страдалника извађено живо из јаме Равни Долац.

Осим приче о страшним страдањима, Симоновић је испричао и једну свијетлу причу о упорности и истрајности живота. – Почетком Другог свјетског рата у селу Рујани крај Ливна живио је Маркица Бошковић. Уочи усташких покоља комшија Хрват га је упозорио да се зло спрема. Сматрајући да нико неће дати жене и дјецу, Маркица се склонио у планину. Када се ситуација смирила, Маркица се вратио својој кући, коју је затекао пушту. Усташе су му убиле жену и седморо дјеце. Видјевши празну кућу Маркица је данима размишљао о освети. На крају је ипак схватио да му освета неће донијети добро, и да је највећа освета живот – поново се оженио и створио шесторо дјеце којој је дао имена своје страдале дјеце.

ПОДГОРИЦА: ДО БОГОЈАВЉЕНСКОГ КРСТА ПРВИ ДОПЛИВАО РАДЕ ДАБЕТИЋ

На саставцима Рибнице и Мораче у Подгорици одржано је традиционално богојављенско пливање за часним крстом, а први је до њега, од око 150 учесника, међу којима су биле и двије дјевојке, допливао Раде Дабетић.

Дабетићу је припала награда – златник са ликом Светог Петра II Ловћенског Тајновидца и награда од 500 евра. Митрополит Амфилохије рекао је да се Бог јавио на овај свети дан да би сав свијет објединио вјечном љубављу.

БАР: НЕБОЈША ШОФРАНАЦ ОПЕТ НАЈБРЖИ

Тридесетдеветогодишњи Баранин Небојша Шофранец, другу годину заредом, први је допливао до богојављенског крста на плажи испред Дворца краља Николе.

У име организатора, парох барски Слободан Зековић уручио је Шофранцу награду – сребрни ланчић са крстом, диптих иконе Мајке Божије и Господа, те прелазну награду – икону Пресвете Богородице Тројеручице, која остаје код побједника годину дана до наредног Богојављења, као и крст који је извађен из воде. Остали пливачи добили су календаре Саборног храма и пригодне мајице, које су одштампане и припремљене поводом овог великог празника. За све учеснике припремљено је и послужење у Кriptи Саборног храма.

БИГОВИ: НАЈБРЖИ АЛЕКСА ЛАЗАРЕВИЋ

На пливању за часни крст које је први пут ове године у Бигови организовао Црквени одбор Српске православне црквене општина Грбаљ. Пливало је двадесетак младића, а први је до крста допливао седамнаесетогодишњи Алекса Лазаревић. Њему и осталим учесницима награде је уручио доњограбљаски парох, протојереј ставрофор Јован Рајак.

Ж. КОМНЕНОВИЋ

БУДВА: ЗАПЛИВАЛО 55 ПЛИВАЧА

Црквена општина Будва, Стари град и чланови удружења за спортски риболов Туна на Богојављење 19. 1. 2017 године након свете литургије и великог водоосвећења у Храму Свете Тројице организовали су пливање за часни крст на плажи испред ресторана Порто. Послије освећења мора у хладној води запливало је 55 пливача, међу којима је било доста дјеча. Најмлађи овогодишњи пливач Немања Кисић рођен је 2008 године. Браћа Руси су и ове године узели учешћа у овом витешком такмичењу, а међу пливачима биле су и двије дјевојке. До часног крста који је био удаљен на 33 метра од обале по трећи пут је први допливао Данило Драговић, будвански ватерполиста и репрезентативац јуниорске репрезентације Црне Горе. Побједника овогодишњег пливања Црквена општина Будва наградила је иконом пресвете Богородице Тројеручице, књигом о Светом Јовану Крститељу, а велики ручни крст му је додијељен на чување до сљедећег Богојављења. Удружење ликовних умјетника Будве даривало му је умјетничку слику архитекте Младена Суђића. Свим учесницима протојереј Борис Радовић уручио је захвалнице, даривао им књигу и крст, а поклоницка агенција Одитрија награђује их потовањем у манастир Пиву.

МИХОЉСКА ПРЕВЛАКА: БОШКО ПИПЕР ЧЕТВРТИ ПУТ НАЈБОЉИ

Ватерполиста Катара Бошко Пипер четврти пут је први стигао до крста пливајући поводом Богојављења на Михољској превлаци. Крст из барке у море спустио је игуман манастира Михољска превлака, Бенедикт, а ка њему је запливало четрдесетак вјерника међу којима су ове године биле и три дјевојке. Пипер је и ове године био без премца и према очекивањима први допливао до крста. Манастирско братство је за све учеснике и посјетиоце организовало у Духовном центру трпезу љубави, а награде учесницима уручио је архимандрит Бенедикт. С обзиром да је четири пута освојио часни крст, превлачки игуман је предајући Бошку Пиперу икону на дар, рекао да од наредних година због показане надмоћи прелази у такмичарски жири.

БОГ СЕ ЈАВИ ОДРЖАНО ПЛИВАЊЕ ЗА ЧАСНИ КРСТ ПОВОДОМ БОГОЈАВЉЕЊА

Алексић предводио 33 пливача у Трпињи

Поводом великог црквеног празника Богојављења, на језеру излетшта Пањик у Трпињи, организовано је пливање за часни крст. Након освећења воде и традиционалног поздрава Бог се јави – Ваистину се јави, на температури ваздуха од минус 7 степени, у хладном и мјестимично залеђеном језеру, запливала су 33 младића.

Највише их је било из Трпиње, затим из Бршадина, Борова и Борова насеља. Овогодишњи побједник је 21-годишњи Јован Алексић из Трпиње.

– Осјећај је изванредан, не може се описати. Нисам се посебно припремао, нити сам очекивао побједу. Прошле године нисам учествовао, био сам спријечен због болести, а иначе пливам три

године. Мотивише ме вјера, обичај и жеља да наставимо традицију – каже Јован.

Пливање поводом Богојављења у Трпињи одржава се другу годину. Учесници су присуствовали литургији у Храму Вознесења Господњег, а затим су се упутили на језеро Еколошког удружења Пањик, гдје се окупило и око 300 знатижељних мјештана.

На челу трпињске омладине која је покренула овај догађај је Урош Нарандзић, који нам је открио да су протежних дана моторних пилара морали резати лед на језеру, дебео и до 30 цм, како би се пливање могло одржати. Манифестација је одржана под покровитељством општине Трпиња и начелника Мирослава Палића.

ПРАЗНИК БОГОЈАВЉЕЊА ОБИЉЕЖЕН НА ТРАДИЦИОНАЛАН НАЧИН

Цијела Република Српска плivala за крст Часни

Двадесетогодишњи Бањалучанин Ђорђе Рађеновић први је од 37 пливача стигао до часног крста, који је у ријеку Врбас у Бањалуци био спуштен поводом обиљежавања Богојављења. Епископ бањалучки Јефрем благословио је пливаче, а након завршетка пливања заједно са градоначелником Бањалуке Игором Радојичићем даривао је Рађеновића златником.

Рађеновић, који је полазник Полицијске академије у Бањалуци, рекао је новинарима да за њега представља велику част то што је први допливао до часног крста.

Литургије и пливање за часни крст организовани су и у другим градовима и општинама Српске.

Растко Костовић, из Фоче, побједник је овогодишњег богојављенског пливања за часни крст, које је одржано на Дрини у Вишеграду на стази дугој 33 метра.

Данијел Дрљача из Приједора четврту годину заредом најбрже је допливао до часног крста у ријеци Сани, за који се данас такмичило 40 најодважнијих пливача.

– Ове године било је најхладније и услови су били најтежи. Сњијег је отежавао ситуацију и многи људи се нису усуђивали ни да изађу из куће и подрже нас, а пливачима свака част што су уопште учествовали – рекао је Дрљача. Милана Мијатовић (18), из Челопека код Зворника, препливала је данас пр-

ва стазу дугу 33 метра на Зворничком језеру и освојила часни крст.

Петар Марић (45) из Требиња побједник је 16. пливања за богојављенски крст, који је након водокрштења у хладну Требишницу спустио епископ захумско-херцеговачки и приморски Григорије.

Марио Вукојевић трећи пут је први допливао до часног крста на ушћу Сане у Уну на градској плажи Ада у Новом Граду.

Вукојевић каже да је јединствен осјећај учествовати у манифестацији пред великим бројем суграђана.

Златко Пазуревић из Новог насеља, код Дервенте, први је дошао до Часног крста на ријеци Укрини.

Братунчанин Владимир Арамбашић, поријеклом из Доњег Вакуфа, побједник

је четвртог богојављенског пливања за часни крст на језеру Перућац у близини манастира Карно код Сребренице. У богојављенском пливању учествовало је 14 такмичара, што је за четири пливача више него прошле године. Арамбашић је, осим позлаћеног часног крста, награђен и златним привјеском у облику крста.

Пливање за часни крст у акумулационом језеру Перућац прераста у традицију, а ово је било четврто богојављенско пливање. Организатори ове духовно-спортске манифестације су Српска православна црквена општина Сребреница и манастир Карно у коме је, прије пливања за часни крст, у освјештаној води, служена света литургија и освештана Богојављенска водица. **РРС**

ПЕТОРИЦА ХРАБРИХ МОСТАРАЦА ИЗ НАСЕЉА ОРТИЈЕШ ИСПИСАЛО ИСТОРИЈУ

Голман Зрињског побједник прве трке на Неретви

Пливање за часни крст на Богојављење одржано је први пут на ријеци Неретви, у мостарском насељу Ортијеш.

Пет храбрих младића из насеља Ортијеш запливало је у хладној Неретви, а први је до богојављенског крста допливао Ђорђе Медан, иначе голман у Фудбалском клубу Зрињски. Парох Друге мостарске парохије свештеник Бранимир Боровчанин служио је јутрос у Благоју литургију и причестио

пливаче, а затим организовао пливање за часни крст.

– На данашњи дан освештавају се све воде, тако смо и ми благословили Неретву. Надам се да ће овај догађај прерастати у традицију и да ће сљедеће године бити више учесника – рекао је Боровчанин. Српска православна црква прославља данас Богојављење, празник крштења Исуса Христа, којим је почела његова мисија и проповиједање хришћанске вјере. **СРНА**

У ПОДГОРИЦИ ОРГАНИЗОВАН ДОЧЕК НОВЕ ГОДИНЕ ПО ЈУЛИЈАНСКОМ КАЛЕНДАРУ

Без духовне обнове, нема напретка ни птици на грани

Упркос јаком вјетру и киши која је непрестано падала, на Тргу Слободе у Подгорици традиционално је дочекана Православна нова година.

Овогодишњи дочек нове године по јулијанском календару другу годину за редом организовао је *Демокрашки фронт*.

За присутне грађане који су остали на тргу, упркос јако лошим временским условима, био је приређен пригодан забавно-музички програм, у коме су, између осталих, наступили: *Оркестар Дејана Јевђића*, група *Кашаулић*, Марко Булат и Марина Висковић, као и многи други извођачи.

Умјесто одбројавања, присутни грађани су Нову годину дочекали уз звуке пјесме *Ој, Косово, Косово* и старе црногорске химне *Онамо-намо*.

У поноћ је уприличен ватромет. Након тога, са главног градског трга кренула је литија предвођена протојерејем-ставрофором Бранком Тапушковићем и челницима појединих конституената *Демокрашкој фронт*а, до Саборног храма Христовог Васкрсења у Подгорици, гдје је молебни канон за предстојећу годину служио митрополит црногорско-приморски г. Амфилохије са свештенством.

У свом архипаситрском обраћању сабраном вјерном народу Високопреосвећени Митрополит Амфилохије

пожелио је да Бог благослови годину која настаје, те да учини да међу народима буде крај свим непријатељствима, немирима и међусобним борбама.

Митрополит је позвао и на обнову духом Господњим, на обнову тврдом Божијом вјером „која је основ свега чему се надамо и која је провјера невидљивих ствари“.

Он је напослијетку пожелио Божији благослов, мир, благостање и напредак свим људима и свим земаљским народима

у новој 2017. години, али је и нагласио да се без моралног и духовног напретка не може ништа ваљано и истински постићи, нити се може очекивати бољитак и побољшање живота, нити се могу устрећи ни народ, а ни држава оним идеологијама и концептима које заступају и имају за циљ искључиво економски напредак.

– Без духовне обнове, без моралне обнове, нема напретка ни птици на грани, а камоли човјеку као словесном бићу, а камоли једном,

било ком и свима земаљским народима. Ова нова година, дакле, нека буде година духовне и моралне обнове, на првом мјесту Црне Горе. А тамо гдје се обнови срце, душа и ум човјеков, гдје се обнавља врлина у човјеку, гдје се људски живот темељи на ономе што је вјечно и непролазно, на образу и на здравој памети, тамо, заиста ће бити будућности и напретка – подсетио је митрополит.

МИЛОВАН МАРКОВИЋ, БОРИС МУСИЋ
ФОТО: ИНАС

Срби и Руси прославили славу Светог Доситеја

Литургијским сабрањем и традиционалним окупљањем заједнице Руса Загреба и Хрватске у капели Светог Саве и Духовном центру Српске православне цркве у Загребу прослављен је Свети Доситеј, први митрополит загребачки и исповједник.

Са загребачким свештенством свету литургију служио је протосинђел Венијамин (Ковачевић). У име његовог високопреосвештенства митрополита загребачко-љубљанског господина др Порфирија вјернике је поздравио протојереј-ставрофор Слободан Лалић говорећи

о исповједништву и вјери Светог Доситеја, првог загребачког митрополита и оснивача Манастира Свете Петке у Загребу, чије су сестринство тридесетих година прошлога вијека чиниле управо монахиње руског порјекла: Тасија (Прокопјух), Сава (Николајевна-Војнович), Леонида (Иванова) и Евдокија (Макијевна). Након литургије, пресејчен је слашки колач Вијећа српске националне мањине града Загреба, али и заједнице Руса у Хрватској. На свечаној академији која је потом услиједила, у поздравном говору проф. др На-

талија Видмаровић, једна од истакнутих чланица руске заједнице у Загребу, нагласила је како је свештеноисповједник Доситеј постао крсна слава Руса у Хрватској. Иако је крсна слава српска традиција, Руси њу прихватају и њоме се обогашују, црпећи из духовне ризнице наше заједничке православне традиције. Захваљујући тој традицији имамо могућност, уз очување нашег националног идентитета, стећи истинску слободу у саборном јединству у којем су сви људи повезани љубављу према Богу и ближњем.

СЛАВА ВЛАДИКЕ ГРИГОРИЈА - СВЕТИ ИГЊАТИЈЕ БОГОНОСАЦ

Дана 2. јануара 2017. г. прослављена је слава Епархије ЗХП и епископа ЗХП г. Григорија, Св. Игњатије Богоносац. У Петропавловом манастиру свету архијерејску литургију служили су еп. Григорије и еп. Атанасије уз саслуживање свештеника наше епархије. Након прочитаног светог *Јеванђеља*, владика Атанасије се бесједом обратио вјерном народу.

КРСНА СЛАВА МИТРОПОЛИТА ПОРФИРИЈА

Прослављен Свети Јован у Загребу

Упетак, 20. јануара 2017. године, када наша црква молитвено прославља Светог Пророка, Претечу и Крститеља Господњег Јована, његово високопреосвештенство митрополит загребачко-љубљански господин Порфирије прославио је своју крсну славу.

Евхаристиским сабрањем у Саборном преображењском храму у Загребу на-

челствовао је епископ далматински господин Фотије, уз саслужење епископа горњокарловачког господина Герасима и домаћина митрополита Порфирија, као и архимандрита Никодима (Косовића), игумана манастира Крке и братства Катедралног храма.

У славу Божју и у част Светог Јована Крститеља током свете литургије појао

је Хор преображењског Катедралног храма у Загребу.

Епископ далматински господин Фотије на крају свете литургије обратио се пригодном бесједом митрополиту Порфирију као и свој богољубивој пастви сабраној на божанској мистагогији и честитао свима велики празник, а митрополиту Порфирију и свима који славе Светог Јована, срећну славу.

ТРОСТРУКИ ПРАЗНИК У ШИБЕНИКУ

– Његово преосвештенство епископ далматински г. Фотије служио је 14. 1. 2017. свету архијерејску литургију у Шибенику. Данашњи дан донио нам је три духовне радости, јер прослављамо три празника: Обрезање Христово, Светог Василија Великог и Нову годину по старом календару. Обрезање Господње говори нам о томе да је Христос постао реалан човјек и узео људско тијело ради нашег спасења, овај празник је продужетак Божића и праслика хришћанског крштења. У *Старом зајвету* људи су се обривали да би показали да су чланови изабраног народа, а у *Новом зајвету* крштење представља улазак у Цркву Божију – рекао је Епископ Фотије.

ОБНОВА РОМАНОВЕ КАПЕЛЕ У БЕЛОМ МАНАСТИРУ

На старом Српском гробљу у Белом Манастиру 1983. године Роман Милорад подигао је капелу, као богомољу у којој ће он и његова супруга бити сахрањени. Цркви је оставио ораницу од чије се закупа може одржавати капела. По смрти Романа и Соке Милорад, Црквеној општини у Белом Манастиру повјерена је капела на бригу и старање. Године, временске прилике и неприлике учинили су да је капела оронула, те је била потребна обнова. Предсједник Црквене општине господин Младен Хорват, и дугогодишњи одборник господин Миленко Станић са супругом Ренатом, посебно су се ангажовали око обнове ове богомоље. Током новембра мјесеца 2016. године промијењен је кров, стављен нови цријеп, поправљена столарија. Радови на фасади и унутрашњост капеле, због зиме, наставиће се на прољеће. Око капеле налазе се најстарији српски гробови у овој парохији. Гроб Угљеше Вакањца, који је 1891. године када се упокојио имао петнаест година, било је потребно поправити, јер је пријетило рушење горње плоче у гробницу. Захваљујући ангажовању Стевана Ристића, запосленици *Барањске чистоће* спасили су гроб од скрнављења. Црквена општина у Белом манастиру, захваљујући заједништву и разумијевању, брине се за сва православна обиљежја у граду. Непрестаним радом и залагањем свих, одржава се све што су преци оставили.

У ЗАГРЕБУ ПРОСЛАВЉЕН СВЕТИ САВА

У Српској православној гимназији *Кантакузина Катарина Бранковић* је прослављена школска слава Свети Сава.

У капели при православној гимназији у Загребу његово високопреосвештенство митрополит загребачко-љубљански господин др Порфирије служио је свету архијерејску литургију којом је започета прослава Светог Саве.

Литургији су присуствовали вјерници загребачке парохије, ученици и наставници Српске православне опште гимназије *Кантакузина Катарина Бранковић*. Током богослужења митрополит је са ученицима и наставницима пресејао слашки колач, а потом у бесједи говорио о Светом Сави, првом српском просвјетитељу. Митрополит је позвао да нам Свети Сава буде примјер за углед, да будемо спремни да чинимо добро, да добро чинимо по сваку цијену, чак и онда када изгледа да услови нису за то. Да никада не одустанемо од тога да будемо добри људи, чак и више од тога – да будемо свети људи, а свети ћемо бити када своју доброту оплодимо молитвом. Поводом прославе Светог Саве у школи је уприличен и културно-умјетнички програм који су припремили ученици гимназије под називом *Рускаја душа*. И ове године, као и претходних, сала је била премала да прими све посјетиоце који су дошли да увеличају *Светосавску приредбу* својим присуством. Бачки хор је отјевао светосавску химну, а госте је затим поздравио протојереј-ставрофор Слободан Лалић, директор Гимназије. Од почасних званица осим митрополита Порфирија, присуствовали су многи угледни гости. Између осталих, изасланик градоначелника Града Загреба Славко Којић, амбасадорка Републике Србије Мира Николић са сарадницима, изасланик амбасадора Руске Федерације у Загребу Александар Стјепанов, предсједник Српског народног вијећа Милорад Пуповац, бројни универзитетски професори, директори и васпитачи загребачких школа и ученичких домова, те родитељи ученика. Публика је уживала у културно-умјетничком програму и аплаузом испратила извођење традиционалних и духовних руских пјесама, читање одломака из дјела знаменитих руских писаца, рецитација руске поезије...

ПРОСЛАВА СВЕТОГ САВЕ У ДРИНИЋУ

Дана 27. јануара 2017. године, на празник Светог Саве, првог српског архиепископа и просветитеља, његово преосвештенство епископ бихаћко-петровачки господин Атанасије, служио је свету архијерејску литургију у Капели Светог Саве у Сплиту. Овом Светом Литургијом започета је прослава великог празника посвећеног Светом Сави, који је уједно и храмовна слава недовршеног сплитског храма. Његово житије свима нам је добро познато, као и велика дјела којима је заувјек задужио српски род. Свети Сава је 1219. устројио самосталну Српску цркву, а са њом и средњовјековну државу, са жељом да цијела земља живи као један манастир, продуховљеним и светим животом. Захваљујући овом светитељу прогнана је јерес из нашега народа, а свако дијете крштено, па зато са правом можемо рећи да је Свети Сава почетак прослава у нашем народу.

– Увијек треба да се сјећамо подвига Светог Саве, јер је он желио да од средњовјековне Србије направи државу у којој ће епископ бити духовни отац, а цар световни владар и да они живе у хармонији и сагласности.

СПЦ

СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА У КАРЛОВЦУ

У петак 27. јануара, на празник Светог Саве, првог архиепископа српског, у вечерњим часовима уприличена је свечана Светосавска академија у карловачком градском позоришту Зорин дом. Овогодишњу Светосавску академију заједничким трудом и залагањем уприличили су Српска православна црквена општина у Карловцу и Српско културно друштво Просвјета – пододбор Карловац. Уз богат културно-умјетнички програм у току којег су наступали хор и ансамбл Аллилуиа из Београда, који његује и промовише прије свега домаће, али истовремено и стране ауторе, те тако и репертоар обухвата композиције од XIII до XXI века, првенствено српских, а потом руских, бугарских, грчких као и многих других аутора и СКД Просвјета – пододбор Крњак, која од заборава чува народне обичаје овог краја, свечано је прослављена усломена на архиепископа и просветитеља српског, Светог Саву. Традиционалну светосавску бесједу пред уваженим гостима, међу којима су били и амбасадор Републике Србије у Републици Хрватској, представници карловачке жупаније и града Карловца, као и представници Вијећа српске националне мањине у Републици Хрватској, проузнио је протонамјесник Горан Славнић, парох карловачки.

САША ЛОНЧИНА

АКАДЕМИЈА У СЛАВОНСКОМ БРОДУ

Овогодишње обиљежавање Светосавских дана у Епископији пакрачко-славонској завршено је у суботу 28. јануара централном Светосавском академијом у Славонском Броду. У препуној сали Радничког дома, у присуству вјерника из скоро свих крајева наше епископије и гостију, након ријечи добродошлице и захвалности надлежног пароха оца Ратка Гатаревећа, пастирском бесједом о животу и дјелима Светог Саве, о његовим заслугама за добијену аутокефалност наше помјесне српске цркве, чији осмивљени јубилеј ускоро прослављамо, окупљенима се обратио преосвештени владика г. Јован.

Након владиких ријечи, о националном идентитету јеврејског и српског народа и његовању народне самосвијести, овом приликом говорио је и гост из Израела – историчар и дипломата г. Шмуел Евиатар.

Кроз пјесму, културно-умјетнички програм и фолклорне игре окупљенима су се представили ученици Богословије Светог Арсенија Сремца из Сремских Карловаца, народни пјевач Светлана Спајић из Београда, КУД Лијешће из Лијешћа код Брода у Републици Српској и КУД Ловор из Трњана.

СПЦ

ЕПИСКОП ДАЛМАТИНСКИ ФОТИЈЕ СЛУЖИО ЈЕ СВЕТУ ЛИТУРГИЈУ У КАПЕЛИ СВЕТОГ САВЕ

Срби у Сплиту прославили храмовну славу Светог Саву

У неђељу 22. 1. 2017. епископ далматински Фотије служио је свету архијерејску литургију у Капели Светог Саве у Сплиту. Овом Светом Литургијом започета је прослава великог празника посвећеног Светом Сави, који је уједно и храмовна слава недовршеног сплитског храма. Његово житије свима нам је добро познато, као и велика дјела којима је заувјек задужио српски род. Свети Сава је 1219. устројио самосталну Српску цркву, а са њом и средњовјековну државу, са жељом да цијела земља живи као један манастир, продуховљеним и светим животом. Захваљујући овом светитељу прогнана је јерес из нашега народа, а свако дијете крштено, па зато са правом можемо рећи да је Свети Сава почетак прослава у нашем народу.

– Увијек треба да се сјећамо подвига Светог Саве, јер је он желио да од средњовјековне Србије направи државу у којој ће епископ бити духовни отац, а цар световни владар и да они живе у хармонији и сагласности.

Његова жеља је била да земља буде пуна цркава, манастира и школа, да има довољно сиротишта и болница за оне којима је то потребно – рекао је епископ Фотије.

Године 1221. Свети Сава одржао је познату жичку бесједу о правој вјери и рекао да Срби треба да буду православне вјере. Он је учињено пресудно дјело да наш народ постане и остане заувјек православан, јер нас је везао са Светом Гором, са манастиром Хиландаром и изворним учењем отаца са

првих седам Васељенских сабора. Свети Сава се упокојио у Трнову, у Бугарској, а његово тијело било је пренијето у манастир Милешеву, гдје су ријеке православних вјерника константно долазиле да се поклоне благодотворним моштима.

Свете мошти су 1594. пренијете на Врачар, гдје су спаљене од стране Турака који су на тај начин хтјели да униште култ Светог Саве. Хвала Богу, њихове намјере нису уродиле плодом, а на томе мјесту данас стоји храм посвећен овом

свцу, који је у нашем народу заувјек остао упамћен као велики духовни отац и родоначелник. Градња Храма Светог Саве у Сплиту започета је у слично време као и градња београдског, али је он до данашњег остао мученички храм, који већ осамдесет година стоји незавршен. Надамо се и молимо Господу да се, молитвама Светог Саве, и ова светиња изгради до краја и постане мјесто сабрања и утјехе свих хришћана који у њега кроче са искреном вјером у Бога.

СПЦ

Митрополит Амфилохије одслужио литургију у Тивту

Светом архијерејском литургијом, благосиљањем славског колача, дјечјим светосавским програмом и подјелом светосавских поклон пакетића дјецу у Цркви Светог Саве у Тивту прослављен је празник Светог Саве, првог архиепископа српског.

Началствовао је архиепископ цетињски митрополит црногорско-приморски господин Амфилохије, уз саслужење свештенства и молитвено учешће многобројних вјерника.

У литургијској проповиједи након читања Јеванђеља, Митрополит Амфилохије рекао је да народ који нема светитеље није сазрио народ.

– Тек када један народ добије свете Божје људе, може да се упише међу зреле земаљске народе. Међу те зреле земаљске народе спада и овај наш светосавски, јер му је Бог подарио и анђеле чуваре, али му је подарио и свете изабранике, Божје људе. Препун је календар святих Божјих људи, а међу њима и имена из нашега рода, из нашега народа – казао је митрополит црногорско-приморски.

Он је подсјетио да је Свети Сава донио са Свете Горе

мошти свога оца Светог Симеона да би на њима мирио завађену браћу Стефана и Вукана.

Након причешћа вјерних, владика је благосиљао славски колач храма, као и колаче данашњих свечара који Светог Саву славе као породичног крсну славу.

Владика је казао и како ће бити обезбјеђена финансијска средства за фрескописање храма.

– За покој душе Влада Тројановића, дивног дугогодишњег предсједника Црквеног одбора и обновитеља храма и градитеља Парохијског дома, његови синови Петар и Мишо даће прилог за осликавање фреске *Шира од небеса*, а ја као митрополит за *Вазнесење Господње*. По једну фреску приложиће поп Сава и поп Петар, а онда и сваки од вас по једну фреску. И ево за годину овај храм ће процвјетати свом љепотом – поручио је Митрополит Амфилохије.

Потом су дјеца, полазници школе вјеронауке, извела празнични програм.

Митрополит Амфилохије им је подијелио празничне поклон пакетиће.

РАЈОВОЈИНОВИЋ

ФОТО: ЈОВАН РАДОВИЋ

СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА У КНИНУ

На Велеучилишту Марко Марулић у Книну одржана је свечана академија у част првог српског архиепископа и просветитеља, Светог Саве. У организацији српског културног друштва Просвјета и свештенства Епархије далматинске припремљен је богат културно-умјетнички програм. Многобројне госте својим играма забављала и поучила дјеца книнског краја. Они најмлађи рецитовали су пјесмице посвећене овом дивном светитељу, док су старији показали своје глумачко умијеће у покушају да оживе неке детаље из његовог живота. Весела пјесма у којој су се малишанима придружиле сви присутни пјевала се уз гитару, а дјеца из хора Цркве Покорва пресвете Богородице и крчки богослови пустили су своје гласове славећи нашег великог учитеља. У препуној сали нашли су се заједно дјеца и одрасли, свештенство и вјерни народ, као и многи представници градских и општинских власти, а међу њима доградоначелник Книна Жељко Џепина, шибенско-книнска дожупаница Ања Шимпрага, саборски заступник Борис Милошевић, као и начелници општина Кистања, Ервеника и Бискупја.

СПЦ

ПРОСЛАВА У МАНАСТИРУ КРКИ

На дан када празнујемо првог српског просветитеља и великог угодника божијег Светог Саву, Његово Преосвештенство Епископ далматински Г. Фотије служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Крки. Овај празник од давнина има посебан значај, јер предствља славу свих школа и правосветних установа, како црквених, тако и оних државних. Овај дивни светитељ у српски је род донео праву веру и у наслеђе нам оставио, не само школе, болнице и манастире, већ и једну својеврсну светосавску филозофију. Његово учење говори нам како да, угледајући се на нашега светитеља, свој живот усмеримо на прави пут, уску стазу доброте, знања и богоспознаје. „Светосавска филозофија живота састоји се од светогорског учења које нам казује како смртан и пролазан човек може да обесмрти своје биће и постане син Божији по благодати. Свети Сава нам је својим житијем показао како да то учење спроведемо у дело, јер се од младости подвизавао и од светогорских монаха скупљао њихове мудрости да би их касније током свог живота употребио. Његова филозофија показује нам уствари како обожити, не само једног човека, већ читав народ“, рекао је Епископ Фотије. Први српски архиепископ остао је увек светогорац, онај који тихује и време проводи у молитви. Зато је и постао достојан да кроз њега делује Свети Дух и учини велика дела којима нас је задужио. Широм света, где год има православних Срба, они су се данас окупили на Светој Литургији да заблагодаре Господу и Светом Сави. Након свете службе у манастиру Крки Епископ Фотије је свима пожељео срећан и благословен празник уз поруку да се увек поучавамо делима овог великог светитеља.

СПЦ

НАКОН 82 ГОДИНЕ У РОЖАЈАМА ОДРЖАНА СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА

Први пут након 82 године у Рожаяма је одржана свечана академија посвећена првом српском архиепископу и утемељивачу Српске православне цркве Светом Сави. Овом догађају, осим великог броја грађана, присуствовао је и епископ будимљанско-никшићки г. Јоаникије, председници СО Рожaje и СО Беране г. Хусеин Куртагић и г. Горан Киковић, председник СНП г. Срђан Милић, пречасни и преподобни оци, монахиње и представници школа, институција и политичких странака, као и бројни гости из Андријевце, Берана, Бијелог Поља, Мојковца и Жабљака. **СПЦ**

САВИНДАНСКА САБРАЊА У СКАДРУ

Са благословом архиепископа албанског г. Анастасија, архиепископа цетињског и митрополит црногорско-приморски г. Амфилохије служио је 29. јануара 2017. године литургију у Цркви Свете Троице у Враки, поводом прославе Светог Саве у Скадру. Саслуживало је бројно свештенство и монаштво Митрополије црногорско-приморске, Епархије будимљанско-никшићке и клирик Албанске православне цркве из Скадра презвитер Никола Петани.

Литургији је присуствовао велики број вјерника из Албаније и православног народа са простора Црне Горе. **СПЦ**

ВЛАДИКА ГРИГОРИЈЕ НА СВЕТОСАВСКОЈ АКАДЕМИЈИ НА ПАЛАМА

Племић који се спустио до посљедњег човјека

Његово преосвештенство епископ захумско-херцеговачки и приморски Григорије поручио је да је Свети Сава личност коју сваки хришћанин може истински доживјети као оца, брата, учитеља, пријатеља, руководиоца, и то када год стане пред његову икону, пред његово лице.

— Стојећи пред његовом иконом као пред огледалом, у њему можемо видјети нашу прошлост, нашу историју, у њему се огледамо и онакви какви јесмо сада, у овом часу, док стојимо пред његовим ликом — рекао је владика Григорије у бесједи на *Светосавској академији* Епархије дабробосанске, одржаној на Палама.

Он је истакао да нас то огледање пред лицем Светог Саве упућује ка будућности, јер он није постојао и ишчезао, него он јесте и биће.

Подсјећајући на *Житије Свете Саве*, епископ Григорије рекао је да се о њему може говорити и као о организатору, а да ријеч организација долази из истог коријена од које и ријеч организам.

— Многе органе треба усагласити да би организам функционисао. Управо то је са црквом урадио Свети Сава — нагласио је владика Григорије. — Као племић он се спустио до посљедњег човјека, до посљедњег земљодјелца, пастира. Његово друговање са њима није њега умањивало, него је њих подизало. Он је њих учио да постану племство, царско свештен-

ство, свети род. То је он народ хришћански изводио из таме у свјетлост, из незнања у знање, од примитивизма до културе. Зато је Свети Сава просвјетитељ, али то је он у свом народу могао постати само зато што је схватио да је тај народ, заједно са њим, заправо један организам — рекао је владика.

— Нико у том народу, у том организму, поручио је епископ Григорије, није ни мање ни већи, јер нико није ни мање нити више важан — важан је свако појединачно.

Према његовим ријечима, Свети Сава је унио духовну свјетлост међу свој народ, дао му идентитет, идентификујући га са Христом и укључујући га у организам, у породицу хришћанског народа.

Послије толико вијекова, каже владика Григорије, било би добро да се данас запитамо: угледамо ли се на Светог Саву, учимо ли, радимо ли, волимо ли један другога, јесмо ли организовани, осјећамо ли се као да смо дио организма једног тијела, једног народа.

— Јесмо ли спремни склонити се неком са пута? Јесмо ли спремни показати пажњу један према другоме? Јесмо ли и на шта спремни од свега онога на шта нас Свети Сава, као најсвјетлији лик и најсвјетлоносније огледало упућује — упитао је он.

— Слободно замислимо како нам је ум отворен за свјетлост и добро, замислимо како су нам срца отворена за љу-

бав, за Бога, за другога и ма ко да смо, велики и мали, вишег или мањег звања, осјетићемо радост постојања. Имаћемо утисак као да смо харфа у рукама Божијим или једноставније: да смо харфа у рукама Светог Саве који доноси најљепшу музику — рекао је владика Григорије у својој бесједи.

— Треба нам што више таквих тренутака, не сјећајући се само оног што је некад било, него ходећи напријед у сусрет Светом Сави и Христу. Тада ћемо схватити да, ма кква нас невоља срела у овом свијету, овај живот има смисла — нагласио је епископ.

Скуп у част Светог Саве, првог архиепископа и просвјетитеља српског, одржан је на паљанском Економском факултету Универзитета у Источном Сарајеву.

Светосавској академији присуствовали су и директор Секретаријата за вјере Републике Српске Драган Давидовић, те представници политичког, културног и јавног живота града Источно Сарајево.

У музичком дијелу учествовали су солисти на клавиру Маја Аранђеловић Ђого, која је извела композиције *Хиландар* и *Грчаницу*, хор Богословије из Фоче је отпјевао *Химну Светиом Сави*, те глумач Лубо Божовић, који је говорио стихове посвећене првом српском архиепископу.

Многобројној публици представила се и етно група *Захумље* из Требиња. **СПЦ**

ПРОСЛАВА ХРАМОВНЕ СЛАВЕ У КОПРУ

Литургијско сабрање поводом прославе дана Светог Саве предводио је старешина храма протојереј-ставрофор Томо Ђирковић уз саслужење пароха новогоришког јереја Мирослава Ђирковића.

Овогодишњи кум храма у Копру био је господин Саво Радић из Пирана, који је након *Светосавске академије* припремио поклон пакетиће за дјецу и уприличио вечеру након одслужене молитве. Кумство је предао господину Цветку Летићу, који ће молитвама Светог Саве следеће године увеличати нашу храмовну славу. **СПЦ**

ПРОСЛАВА СВЕТОГ САВЕ У ДРВАРУ

Ове године свечано је прослављен празник Светог Саве, првог архиепископа, српског у Дрвару. Прослава је почела молитвено, празничним вечерњим богослужењем након кога је одржана свечана *Светосавска академија* у Ј. У. Центар за културу и спорт у Дрвару. Након светосавске химне гостима се обратио епископ бихаћко-петровачки господин Атанасије у пригодном празничном бесједом у којој је указао на величину празника и величину Светог Саве у нашем народу. На крају бесједи позвао је све оне који још нису крштени да се у најскорије вријеме крсте, јер без крштења нема спасења. Програм је обогатила пјесма и игра дјеце која су у основној и средњој школи током године пажљиво припремала програм да би показали на данашњи дан шта су научили. Хор из Бањалуке, који је пред саму коначницу академије извео свој програм, дао је један диван доживљај духовности и љубави исказане кроз пјесму. На самом крају *Светосавске академије* приказан је филм који приказује светиње долине Дрвара. По завршетку програма *Светосавске академије* уприличена је трпеза љубави за све присутне.

На празник Светог Саве, коме је посвећен саборни храм, свету литургију служио је парох други дрварски, протојереј Синиша Сердар. Он је у бесједи поздравео велики број дјеце основне и средње школе, који су са својим наставницима и професорима дошли да узму молитвеног учешћа на овај велики празник. На крају литургије освештан је и пререзан славски колач и кољиво. Првачићима О. Ш. Дрвар подијелени су пакетићи који су најмлађе обрадовали великом радосћу. Славска трпеза припремљена је у дому протојереја Саше Црљића, гдје се наставило дружење у празничном духу.

ТРЕЋА СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА ОДРЖАНА У СЛАТИНИ

У препуној слатинској кино дворани одржана је трећа *Светосавска академија*. О светом Сави, српском просвјетитељу и архиепископу, говорио је слатински парох Драган Гаћеша. О повјести Славонске епархије говорио је замјеник жупана Вировитичко-подравске жупаније Игор Павковић, а своју пјесму Светом Сави рецитовала је Вера Кнежевић. Увијек добро дошла етно скупина *Ђурђевак* из Боботе и ове вечери унијела је топлину у срца публике у граду с правим зимским угођајем. Огранак СКД *Просвјета* из Војина с изворним славонским пјесмама и плесовима измамила је аплауз бројне публике. Најљепши дио вечери свакако је представљање чланова СКД *Просвјете* Слатина, који су први пут наступали у свом граду. Заједнички наступ свих учесника изведбом *Химне Светом Сави* закључио је овогодишњу *Светосавску академију*. **П-ПОРТАЛ.НЕТ**

Епископ Јоаникије: Вјеру којом нас је надахнуо Свети Сава запечатали смо крвљу на Косову

У Центру за културу на Жабљаку 31. јануара 2017. године одржана је *Светосавска академија*, коју традиционално организиује Епархија будимљанско-никшићка и жабљачка Црквена општина.

Учеснике академије и многобројни вјерни народ, са којима и председника Општине Жабљак г. Веселина Вукићевића и начелника општине Билећа г. Миљана Алексића, поздравео је његово преосвештенство епископ будимљанско-никшићки г. Јоаникије. Он је ријечима срдачне добродошлице поздравео и преосвештеног епископа рашко-призренског г. Теодосија, који је са професорима и ученицима Призренске богословије гост светосавских свечаности у Епархији будимљанско-никшићкој.

— Свети Сава је надахнуо наш род светом вјером православном. Ми смо били хришћани и прије Светог Саве, али нас је он утврдио у вјери, пробудио наше таленте, уз-

дигао нас, дао нам вјеру, и у црквеном градитељству, црквеној умјетности, духовности и свему поставио највећи стандард, непревазиђен до дана данашњег. Вјеру којом смо надахнути апостолском заступништвом, ми смо запечатали крвљу на крвавом Пољу Косову. Тамо гдје су наше

највеће светиње, тамо смо принијели и највећу жртву, а та жртва је основни доживљај наше жртвености, нашег јединства, гдје смо сви сједињени у чистој православној вјери, у жртви, у болу, али и у слави и величини — поручио је владика и додао:

Светосавску бесједу одржао је његово преосвештенство епископ рашко-при-

зренски г. Теодосије. Он је казао да је радост живјети и пастирствовати на просторима древне Будимљанске и Хвостанске епархије, двије од осам епархија које су заједно са рашком, липљанском и призренском и другим покривале простор српских земаља и чиниле Архиепископију српску са сједиштем у Жичи. Нови епископи, Савини ученици из Хиландара и Студенице су, према Владикиним ријечима, са својим свештенством и монаштвом као кваца духовно преображавали српски народ, дајући му духовни идентитет, културу и традицију која је до данас сачувана и чини нас оним што јесмо — духовном дјецом Светог Саве.

У умјетничком дијелу програма учествовали су маторанти Призренске богословије, гуслар Здравко Кнежевић, КУД *Лива* из Плујина, ученици Средње мјешовите школе из Жабљака.

ЕПАРХИЈА БУДИМЉАНСКО-НИКШИЋКА

НЕНАД МИЛЕНКОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ КОЈА ЈЕ ИМАЛА ВЕОМА СПЕЦИФИЧНУ УЛОГУ У СРПСКОЈ ПОВИЈЕСТИ

Историја даје за право Сремским Карловцима да добију статус града

Што радимо у Сремским Карловцима је на свакодневној провјери, каже за *Српско коло* Ненад Миленковић, председник ове општине.

— Од почетка мандата инсистирам да једнако озбиљно планирамо послове и анализирамо урађено. Те анализе ми дају право да кажем: Задовољан сам прошлогодњим резултатима. Спортста сам по вокацији, па знам да увијек може и више и боље. Наставићемо да радимо са том мишљу и вјерујем да ћемо стићи до циља који смо одредили: да од Карловаца направимо мјесто у којем ће људи живјети „као сав нормалан свијет“. Коначни суд даће моји суграђани. Настојаћу да са подједнаком мирноћом примам похвале и подносим критике.

● **Све општине покушавају да анимирају инвеститоре да улажу у њихову средину. Која је предност Сремских Карловаца у односу на друге?**

— Фонд за подршку инвестиција у Војводини (ВИП) започео је прије двије године програм *Мисли глобално, привлачи локално*. Завршено је едуковање, добили смо „алате“, овладали вјештинама презентовања, успостављају се стандарди, а коначни циљ је усвајање дугорочне стратегије. Покрајински Секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, ВИП фонд и свих 45 локалних самоуправа биће на истом задатку: ефикасније привлачити стране инвестиције. У међувремену, искристалисале се и компаративне предности сваке од локалних самоуправа, па и наше, али и гдје можемо заједнички да наступамо. Ја сам, иначе, склонији сабирању, него дијелењу.

● **Сремски Карловци су познати по богатој културно-историјској баштини. Које бисте манифестације посебно издвојили?**

— Сремски Карловци су Сион српског православља, јер су попут Јерусалима, (Shalem, Urushalem, Sion), град вјере и мира или српски Хајделберг, јер су град образовања и културе. И много су више од тога. Били су свједок најважнијих догађаја у српској историји. И све што се догодило на простору Балкана и Европе дотакло

је, непосредно или посредно, Сремске Карловце. Оставило трага на њима и у њима. Поменућу само неке од важних догађаја. У Карловцима је 26. јануара 1699. г. склопљен *Карловачки мир*, 1713. године из Крушедола је премјештена Митрополија, исте године отворене су прве српске школе, док је 1734. године изведена прва позоришна представа код Срба у Карловцима. Поред тога, у Карловцима је 1791. године основана прва српска гимназија, а 1794. године Богословија. У Карловцима је 1848. године проглашена Српска Војводина, 1903. године основано је прво српско Соколско друштво, а 2003. године проглашена Света Фрушка Гора...

Све то је узето у обзир када је одлучено да Сремски Карловци уз Нови Сад 2021. године постану културна престоница Европе. То је највећи оновременски културни пројекат и одређиће наше културне активности у наредних пет година.

Бранково коло је важна културна, а *Карловачка берба*

трожђа, привредно-туристичка манифестација. *Карловачки мир*, *Мајска скупиштина* и други важни датуми такође заслужују да буду достојно обиљежени. Наставићемо да афирмишемо пјесничко и ликовно стваралаштво, да подржавамо све који чувају нашу културну баштину.

● **Да ли су Сремски Карловци искористили све туристичке потенцијале?**

— Мали, а тако важни и лијепи, Сремски Карловци израстали су у лидера континенталног туризма југоисточне Европе! „Титулу“ је често, лакше освојити, него је сачувати, па је развој туризма доминантан у свим нашим плановима. Избјегавам поређења, али када је ријеч о развоју туризма, намеће се поређење са Сентандрејом, коју су у сусједној Мађарској крајем XVII вијека утемељили Срби.

Туристички потенцијали Карловаца били су једнаки сентандрејским или чак већи од њих, али у последњој деценији у Сентандреју годишње дође два милиона

туриста. Не треба никога да копирамо, ни Сентандреју, ни друге туристичке центре, него да препознамо њихову енергију, вјештину, упорност и у њима пронађемо инспирацију за свој рад.

● **Покренули сте иницијативу за статус града?**

— Сремски Карловци су од 1881. године до средине двадесетог вијека имали статус града. Данас су насељено мјесто. Покренули смо иницијативу да се Карловцима врати статус града. Могућност несталног туризма југоисточне Европе! „Титулу“ је често, лакше освојити, него је сачувати, па је развој туризма доминантан у свим нашим плановима. Избјегавам поређења, али када је ријеч о развоју туризма, намеће се поређење са Сентандрејом, коју су у сусједној Мађарској крајем XVII вијека утемељили Срби.

Историјски разлози, прије свега, препоручују Сремске Карловце. Наду у повољан исход залагања да се промијени статус Карловаца и омогући њихов изгледнији развој, улива и чињеница да

је тачно прије двије и по деценије исказан посебан интерес Републике Србије за заштиту историјске грађа и развој Сремских Карловаца. Ријеч је о Закону о обнови културно-историјског наслеђа и подстицању развоја Сремских Карловаца. Нема оправдања што се Закон, усвојен 1991. године, не примјењује, али ни користи од трагања за кривцима. Мислимо да сви заједно, Скупштина и Влада Србије, и наравно, ми у локалној управи, имамо историјску шансу да заузмемо мјесто које им припада, захваљујући прошлости и зарад будућности. Добијали смо Карловце, од Бога и људи, да их чувамо и развијамо и то нам је приоритетни задатак.

● **Како бисте оцијенили развој осталих привредних грана?**

— У Сремским Карловцима већ 18 вијекова гаји се винова лоза. Свој изглед и углед Карловци у великој мјери дугују виноградицима и вину. Према забиљешкама из

1882. г. године у Карловцима је било око 3.000 јутара винограда. Уништила их је филоксера, крајем XIX вијека, као, уосталом, готово 70% европских винограда. Био је то економски удар од којег се карловачки виноградарни никада нису опоравили. Данас у Карловцима има неколико стотина хектара винограда и они су важан привредни, али и туристички потенцијал. Саде се нови виногради, обнављају подруми и то ће, у значајној мјери, допринијети бржем развоју Карловаца.

● **Са којим сте градовима у братским односима и да ли сем културне сарадње постоји и привредна?**

— Карловци и Карловчани имају много пријатеља у свијету и о томе свједоче свакодневни контакти. Посебне су везе са двијема бившим југословенским републикама: Црном Гором и Македонијом. Са Тивтом и једном од скопских општина, Карпошом, потписане су повеље о братимљењу. Братски градови су и Брикбек у Француској, Нови Афон у Абхазији, Бардејов у Словачкој. Чак три града побратима су из Русије: Сергијев Посад, Новочеркаск и Батајск. Везе са Русијом су посебне и трају вијековима

Почетком XVIII вијека Петар Велики је на молбу митрополита београдско-карловачког послао 200 књига за српске цркве, и још 400 буквара, 100 граматика и два учитеља. То је омогућило отварање првих школа у Карловцима, а потом широм Србије.

Убрзано су стизале богослужбене и свјетовне књиге, библије, житија, октоиси, духовни алфабети, али и књиге из природних наука, бесједништва, филозофије...

Након Првог свјетског рата и руске Октобарске револуције у Карловце је стигао значајан број руских избјеглица, на челу са бароном Петром Николајевичем Врангелом. Њихови потомци и данас живе у Карловцима.

● **Како бисте описали однос међу народима који живе у Сремским Карловцима?**

— У Сремским Карловцима живе припадници више од двадесет народа и народности. Највише је Срба, 75% и они су, будући да су најбројнији, гарант добрих међунационалних односа.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

ДЕЈАН МАТИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ КОЈА ДОЖИВЉАВА ПОТПУНУ ЕКОНОМСКУ И РАЗВОЈНУ ЕКСПАНЗИЈУ

Председник општине Земун Дејан Матић у разговору за *Српско коло* потврђује да је сваки дио општине у којој живи више од 200 хиљада становника подједнако важан.

– У току прошле године асфалтирано је 40 улица, а као привремено рјешење, рециклираном асфалтном масом насуто је преко 150 улица. Изводе се радови на водоводној, канализационој мрежи и поправци расвјете. Управо су у току радови на реконструкцији пјешачке зоне, Господске улице и Магистратског трга, аутентичне амбијенталне цјелине која за све грађане Земуна и многобројне туристе значи нови доживљај историјског и културног наслеђа на Дунаву. Општина ради и на ревитализацији фасада старих здања што свакако доприноси да Земун и надаље буде значајна туристичка дестинација.

● У којој мјери су ријешени инфраструктурни проблеми?

– Поред сређивања путне инфраструктуре, у склопу велике акције реконструкције Старог језгра Земуна, радиће се и на уређењу фасада са декоративном расвјетом, а посебна пажња биће посвећена уређењу Гардоша као аутентичне амбијенталне цјелине

Ускоро ће почети реконструкција Градског парка величине око 15 хектара, која ће се радити парцијално. Радовима ће бити обухваћене и Лагумска улица, а предвиђена је и реконструкција улица Прерадовићеве, Косовске, Београдске и Улице Петра Зрињског. У плану је отварање и вртића у Угриновцима, у адаптираним просторијама Дома културе, као и нова амбуланта, чиме ће се проширити капацитети Дома здравља Земун.

Током 2017. године у плану су радови на дечијим игралиштима. ЈКП Зеленило Београд планира да у општини Земун реализује још 21 пројекат. Сходно буџету биће планиран обим и динамика радова. Наставља се са радовима на путној инфраструктури, већ сада се ради на локацијама у Батајници, а започињемо са радовима у Бусијама, Угриновцима, Алтини, Војном путу и центру Земуна.

● Које сте проблеме учили као најприоритетније?

– У насељу Плави хоризонт Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда изводи пројектовање и радове на изградњи канализације. Завршетак је планиран у мају 2017. године. До сада је у том насељу урађено преко 1.000 метара канализационе мреже и све иде по плану. У наредном периоду очекује се изградња канализационе мреже дужине

БРЖЕ, ЈАЧЕ, БОЉЕ!

Претходна година за Земун је била година напретка и улагања. Обезбиједили смо да преко 40 улица по први пут добију асфалт, са циљем да у наредне четири године ни једна улица у Земуну не остане без асфалтираног коловоза и тротоара. Поставили смо нову и обновили јавну расвјету на готово сто локација. Уложено је у канализациону мрежу на Алтини, Плавом хоризонту и дијелу централног Земуна, а очекује нас изградња пет километара мреже у Батајници и наставак процедура које су неопходне да и остали дијелови Земуна буду покривени канализационом мрежом. Пожртвовано се бавимо легализацијом водоводне мреже, као и изградњом нове која нас очекује у Грмовцу. На предлоге скупштина станара извели смо различите радове у преко петсто улаза стамбених зграда. Ове године, желимо још активнију сарадњу са грађанима, јер само заједно можемо учинити да се Земун развија још брже, јаче и боље!

Захваљујући развоју туризма Земун постаје лидер у региону

пет километара у Батајници. Пожртвовано се бавимо легализацијом водоводне мреже, као и изградњом нове која нас очекује у Грмовцу.

Очекује нас улагање у проширење капацитета Дома здравља Земун, тако да могу да најавим радове на изградњи новог објекта амбуланте у Угриновцима. Тамо ће на мјесту гдје је био монтажни објекат бити изграђена модерна и функционална амбуланта која ће задовољити стандарде и потребе грађана овога дијела Земуна.

● Земун је познат по богатој културно-историјској баштини. Које бисте манифестације посебно издвојили?

ПРОГНАНИ СРБИ ДАНАС СУ ПОНОС ЗЕМУНА

Још од првог таласа избјеглица 1991. и расељених лица 1999. године, општина Земун је једна од средина са највећим бројем избјеглих и интерно расељених лица у Србији. Наши сународници који су у Земуну нашли дом су свакако утицали да наша општина данас буде једна од најуспјешнијих у граду Београду. Поред нематеријалне културне баштине са тих простора, која је оплемењила земунску културу, велики значај дали су и у развоју привреде, нарочито у дијелу малих и средњих предузећа која успјешно послују. Велики број значајних привредника, који су понос Земуна, наши су сународници са простора бивше СФРЈ. Општина Земун је значајан партнер организацијама и удружењима која се баве очувањем обичаја, аутентичних записа дијалеката и баштине коју су избјеглице донијеле из свог завичаја. Манифестација *Крајишки откос*, која се традиционално одржава у насељу Бусије, представља догађај којим обиљежавамо и Свјетски дан избјеглица. Поред такмичења косаца тада се одржавају такмичења у народним спортским играма и приказује богат културно-умјетнички програм.

– Земун живи током цијеле године, а нарочито је препознатљив по свом манифестационом туризму, по Богојављенском пливању за часни крст, које је ове године организовано јубиларни 20. пут. Поносни смо на квалитет умјетничких програма које организујемо на Гардошу, Земунском кеју и Лиду, а ту је и Међународни фестивал монодраме и пантомиме, као и Земунски међународни салон карикатуре.

Управо смо на 39. Међународном сајму туризма, и ове године представили Земун, као дестинацију којој се туристи враћају и уживају. У оквиру манифестације *Лети на Гардошу* општина Зе-

мун се труди да сваке године обезбиједи разноврстан културно-умјетнички програм.

● Да ли је Земун искористио све туристичке потенцијале?

– Постојећа логистика и положај Земуна (ауто-пут, аеродром, река Дунав) дају нам могућност да Земун развијамо у том правцу. С тим у вези, наши адити су научички, културни, спортски, гастрономски и манифестациони туризам, а наше намјере су да поставимо нове стандарде и квалитет како би увијек спремно дочекали госте. Желимо да постанемо лидер у региону у овој привредној грани. Очекујемо изградњу међународног пристаништа у Земуну. Већ у наредних година-двје дана објективно можемо очекивати да дочекамо и наше туристе који ће да пристигну са Дунава.

● Како бисте оцијенили развој осталих привредних грана?

– Општина Земун налази се на самој обали Дунава, у близини аеродрома и на раскрсници два важна европска коридора, ауто-пута Е-70 и аутопута Е-75. Жељезнички коридор пролази, такође, кроз територију општине Земун, са двије жељезничке путничке станице Земун Поље и Батајница. Инвеститори су већ препознали потенцијале привредних зона општине Земун, као што су Новосад-

ски пут, ауто-пут Београд–Загреб и насеље Угриновци. Центар лаке – еко индустрије свјетских брендова, већ је доволна препорука за нове инвеститоре, који могу да нађу свој интерес улажући у општину Земун.

У 2015. години у Земуну је отворен први малопродајни (ритејл) парк на територији града Београда, који заузима површину од око 16 хиљада квадрата, у који је до сада уложено 25 милиона евра. Ритејл парк Земун представља прву гринфилд инвестицију у области непокретности израелске *Мивне Трује* у српској престоници. Првом фазом радова обезбијеђено је 300 нових радних мјеста. Очекујемо почетак изградње друге фазе Земун парка, који ће донијети комерцијалне садржаје на још око 15 хиљада квадратних метара и додатна нова радна мјеста. Још један важан пројекат планиран је у индустријској зони у Угриновцима. У питању је, наиме, изградња логистичког центра на укупно 26 хектара.

● Шта све општина Земун планира да у наредном периоду уради на територији Бусија?

– Будући да су усвојени планови детаљне регулације за насеље Бусије, створени су неопходни предуслови за унапређење инфраструктуре у овом насељу, као и за реализацију нових пројеката, попут изградње школе, обданишта, продужење неких линија јавног превоза и озаконјења објеката, што није било изводљиво у претходном периоду. Општина Земун је из сопствених средстава покренула радове захваљујући којим ће се ријешити путна инфраструктура у оних улицама, у којима је до сада постојала само земљана подлога.

● У којој мјери је у Земуну спроведен програм регионалног стамбеног збрињавања за избјеглица?

– Општина Земун улаже

напоре како би све оне који су усљед ратова и других несрећних околности, присилно напустили своје домове, интегрисала у нормалне друштвене токове. Активно смо укључени у рјешавање њихових проблема. Као одговорна локална самоуправа основали смо Савјет за миграције. Желимо да избјеглим лицима понудимо помоћ и конкретна рјешења, а један од корака је и усвајање Локалног акционог плана за збрињавање избјеглица и ИРЛ за период 2015–2019. Окосница рада за унапређење положаја избјеглих и интерно расељених је рјешавање стамбених питања и њихово економско оснаживање и осамостаљење. До сада смо кроз различите пројекте са Републичким комесаријатом за избјеглице и миграције и другим институцијама које се баве питањем избјеглица реализовали програме стамбеног збрињавања. Радимо континуирано на додјели грађевинског материјала, као и на помоћи социјално угроженим породицама у огрјеву.

● Какви су услови за развој спорта у Земуну?

– Општина Земун подстиче и помаже развој аматерског спорта, а посебно спорта за најмлађе. Земун је средина која се поноси успјесима својих наутичара, атлетичара, фудбалера, стонотенисера и других спортиста, који су на међународној спортској сцени показали колико је велико земунско срце. И када је спорт у питању, Земун корача крупним корацима напријед. На теренима земунског стадиона, поред фудбалера и атлетичара, данас вриједно тренирају и спортисти који популаризују Амерички фудбал. Такође, са радношћу смо прихватили боћаре. То су углавном наши суграђани који су са простора бивше СФРЈ донијели овај традиционални спорт.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

НОВО ОБДАНИШТЕ И БОГАТ САДРЖАЈ ЗА РЕКРЕАТИВЦЕ

Протеклу годину грађани Земуна памтиће и по новом обданишту које је отворено у најмјенском простору комплекса некадашње фабрике *Електронска индустрија*, као и по новим дечијим игралиштима у улицама Браћа Абафи и Александра Дупчека. Насеље Нова Галеника је на међублоковској површини добило нов простор за игру и рекреацију. Општина Земун је из сопствених средстава реконструисала подлоге и поставила спортске реквизите на теренима у насељу Колонија Б фабрике *Змај* и у Улици Светозара Папића у насељу Нова Галеника. На иницијативу грађана Земун Поља урађен је фитнес парк у Улици Марка Милановића. Обновљене су просторије Регионалног центра за таленте, као и физкултурне сале у неколико земунских основних школа. Отворена је полицијска испостава у Батајници.

ВЕЛИКИ ПОТЕНЦИЈАЛИ ПУПИНОВОГ МОСТА

Изградњом Пупиновог моста на Дунаву који повезује Земун и Борчу добили смо регионалну везу између Београда и јужног Баната. Нови мост омогућио је бољу саобраћајну везу за више од пола милиона житеља Земуна, Палилуле и Новог Београда. Мост Земун–Борча није само градска магистрала већ и потенцијал развоја стамбених, привредних и индустријских садржаја, а преусмјеравање транзитног саобраћаја има значај за цијелу Србију. Радује нас вијест да ће се надамак моста градити логистички центар и агрозона за извоз домаћих производа у Кину. Планирано је да у тој зони буду смјештене кинеске фирме које ће из Србије увозити воће, поврће, месо, и осталу робу, као и домаћа предузећа.

ИСТОРИЧАР ДР МИЛАН ГУЛИЋ СМАТРА ДА ЋЕ САДАШЊА БРОЈКА ОД 186.000 СРБА У ХРВАТСКОЈ У БУДУЋНОСТИ БИТИ НЕДОСТИЖНА

СПЦ је посљедњи бастион очувања Срба и њиховог идентитета на простору Хрватске

Рођени Задранин, историчар млађе генерације, др Милан Гулић је као дјечак у вријеме злочиначке акције Олуја напустио простор на коме је српско православно становништво живјело вијековима.

– Срби су били поданици више држава које су у раздобљу од неколико стољећа протезале своју власт над тим подручјима (Хабзбуршка монархија, Османско царство, Млетачка република, а у краћем периоду и Наполеонова Француска) – коментарише Милан Гулић у разговору за Српско коло и додаје:

– Њихов положај разликовао се од државе до државе и од епохе до епохе. Ипак, када говоримо о Хрватској као државној формацији можемо обухватити период након 1868. када је она постала посебна круновина унутар Краљевине Угарске, односно тек устројене Аустроугарске монархије.

● У ком су периоду Срби имали најбољи, а када најгори статус у Хрватској?

– Током живота у крајевима који данас припадају Хрватској Срби су се налазили „између клања и орања“, како то записа академик Милорад Екмечић. Биле су то деценије сукобљавања и сарадње, солидарности и мржње, заједничке борбе и подорења. Било је ту и анти-српских демонстрација (попут оних у Загребу 1902), али и просрпских и антиаустријских окупљања и искрене солидарности са „слободним српским краљевинама“ Србијом и Црном Гором, како су тада са чежњом називане, у вријеме балканских ратова (1912). Било је то вријеме и Хрватско-српске коалиције, Ријечке и Задарске резолуције, али и нових антисрпских испада на почетку Великог рата (1914). Ипак, несумњиво да су најтежи периоди били они када би Хрватска постајала независном државом, обично у вихору рата (1941–1945. и 1991–1995). У Другом свјетском рату, када је постојала Независна Држава Хрватска, Срби су на неки начин стављени ван закона, сатирана у концентрационим логорима, убијани у погромима „на кућном прагу“, њихова имовина отимана, огњишта затирана, они депортовани као „страно тијело“, насилно

покрштавани. У првим годинама постојања данашње Републике Хрватске Срби су темељно „очишћени“ са значајних простора Славоније, Баније, Кордуна, Лике, Далмације, њихова имовина систематски опљачкана, поплаћена и порушена. Срби у великим градовима су сведени на ниво грађана другог реда, отуда изложени убрзаној асимилацији, док су малобројни преостали на простору који је до августа 1995. улазио у састав Републике Српске Крајине убијани, а њиховим тијелима пуњене и данас неоткопане масовне гробнице. Таквом политиком хрватског војства из времена Другог свјетског рата и грађанског рата у првој половини посљедње деценије 20. вијека дошли смо до тога да данас у Хрватској живи тек нешто више од 186.000 Срба.

● Да ли је грађански рат 1991–1995 наставак сукоба насталог у Другом свјетском рату?

– Тешко да можемо говорити о континуитету сукоба. Ипак је између та два рата протекло неколико деценија заједничког живота када се упорно говорило о братству и јединству, када су склапани мјешовити бракови, када се заједнички славило и трговало. Свеу томје је претходила и чињеница да су се у комунистичком покрету отпора, нарочито од 1943. раме уз раме за ослобођење борили Срби и Хрвати. Уздали су они заједнички своје кости у темеље потоње Народне Републике Хрватске, омеђивши тако и њене границе које, у свеопштем полету након завршетка рата, мало коме да су сметале и мало ко се на њих обазирао. Није прошло много а те „непримјетне“ границе постале су примјетне и међудржавне. Није данашња Хрватска своје границе поставила 1991. или 1995. већ 1945. Колико људи је схватало да је уставним промјенама у Југославији свака социјалистичка република (а отуда и Хрватска) постала држава у држави? Колико људи је дигло глас против тога? Само је националистичка политика хрватског републичког и партијског вођства из времена МАСПОК-а узбурикала душе, али да ли је то било довољно упозорење? Рекао бих да не. Без обзира на то, не можемо спорити да је трауматич-

но искуство Другог свјетског рата имало велики утицај на збивања у току грађанског рата. Прокрвариле су старе ране, пробудили се страхови, а добро је познато да су у страху велике очи, расламсала се жеља за осветом, али и амбиција да се доврши оно што су очеви или дједови отпочели коју деценију раније. Искуство Другог свјетског рата у највећој мјери помогло је да тај нови рат буде толико крвав и бруталан са толико рецидива прошлости у облику свакојаке иконографије. Због свега тога је и Славко Голдштајн с правом написао да је 1941. „година која се враћа“.

● Какав је статус и улога СПЦ у Хрватској, колико покушај канонизације Алојзија Степинца може да утиче на будућност тих односа и да ли је Хрватска православна црква крајње средство за асимилацију српског идентитета у Хрватској?

– Рекао бих да је СПЦ посљедњи бастион очувања Срба и њиховог идентитета на простору Хрватске. Баш као што је у вијековима када српски народ није имао своју државу она била темељ очувања националне свијести и сјећања да је држава постојала некада давно, тако и данашњи храмови, свештенство и монаштво представљају малобројне живе свједоке да је српско становништво некада насељавало многа села и градове широм данашње Хрватске. Зато су обновљене цркве, народ који се у њима у већем броју скупи барем једном годишње и свештеници који, вјерујем, често с тугом чинодејствују у храмовима у којима вјернике могу набројати на прсте једне руке, представљају чврст симбол трајања и укоријењености српског народа на том простору. Евентуална канонизација Алојзија Сте-

СПОРАЗУМ БУДАК-ПИЈАДЕ ГРУБ ФАЛСИФИКАТ

● У свом научном раду бавили сте се ликом и дјелом Моше Пијаде. У јавности се све чешиће помиње пакт који је потписан 1935. године између КПЈ и усташког покрета, а чији су потписници били Моша Пијаде и Миле Будак. Каква су Вашта сазнања о сарадњи КПЈ и усташког покрета?

– Поменути пакт представља један од примјера „савршеног плана“ какав је најчешће могуће саставити тек када се осврнете уназад, а не када гледате унапријед, ма колико да сте далековиди. Као и у другим сличним случајевима и овдје се ради о грубом фалсификату. Наиме, Миле Будак је још фебруара 1933. напустио Југославију и вратио се тек у јулу 1938. Осим тога, ни сам Моша Пијаде у јуну 1935. када је наводни споразум „потписан“, није био у затвору у Сремској Митровици, већ у Лепоглави, а у Митровицу је враћен средином августа те 1935. Без обзира на своје јеврејско поријекло, Моша Пијаде се у погледу националности изјашњавао као Србин, па је тешко повјеровати да је склапао договоре о уништењу народа којем је и сам припадао. Моша Пијаде је временом израстао у једну од најважнијих политичких фигура социјалистичке Југославије, налазио се на значајним функцијама, али никада није успио доћи у најужи круг људи који су том земљом владали. Навика да мисли својом главом, али и „испади“ попут онога да предложи да и Срби у Хрватској добију аутономију каква је, унутар Србије, дата Војводини и Косову, очито да нису били добра „препоручка“.

пинца би и те како била опасна по крхке српско-хрватске односе. Чини се да би она у очима многих створила утисак да је држање цркве у рату било часно, а није, а посредник да је држање цркве у рату тако квислиншка творава „није била тако страшна“ и да су масовни злочини које је починила били испади појединаца, а не државна политика. С тим у вези и тзв. Хрватска православна црква, односно Хрватска православна заједница, представља демона мрачне прошлости и обнову идеје и пројекта Анте Павелића из 1942. Иако мислим да су њени објективни домети у овом тренутку врло ограничени, држава Хрватска би се од ње морала стриктно оградити у сваком тренутку, па ће и она остати оно што уистину је – заједница морално и интелектуално обогаћених људи.

● Да ли је у будућности могуће да Срби више икада достигну бројку већу од Будакових 3%?

– Плашим се да ће за десетак година и ова садашња бројка бити недостижна, давна прошлост. Прилике нису крајње суморне једино на простору некадашње Сремско-барањске области, гдје живи знатнији дио од укупног броја Срба у Хрватској. Наспрам тога, српско становништво у градовима убрзано се асимилује, а по унутрашњости је то махом становништво старије доби које је остало или се вратило како би посљедње године живота провело на родној грудни. Рат је давно завршен, повратак одавно окончан, а Хрватска недовољно економски јака да би привукла Србе да се врате својим кућама. Низ потеза које су хрватске власти повукле након рата управо је и био са циљем да повратак никада не буде масовнији. Нарочито је томе допринијело одбијање Хрватске да Србима врати њихова станарска права, чиме је елиминисана могућност повратка већег дијела градског становништва. Неадекватна обнова кућа, немогућност добијања запослења, изопштеноост из процеса приватизације предузећа у којима су провели свој радни вијек и сл. били су кључни потези који су утицали да повратак про-

тјераних Срба буде сведен на најмању могућу мјеру.

● Осим Јасеновца, Пага, Вељубита и Глина спада у ред највећих усташких злочина у вријеме злогласне НДХ. Да ли и сами носимо кривицу због прећуткивања страшних истина?

– У цјелости гледано чини се да су се Срби касно и на неодговарајући начин сјетили да вреднују размјере сопственог страдања у Другом свјетском рату. Своје мртве нису пописали ни из Првог свјетског рата, а камоли Другог, а траљаво иде и са ратовима 1991–1999. Вјештачко изједначавање кривице у социјалистичкој Југославији у циљу некаквог измирења и превазилажења конфликта довело је до релативизације, а често и незаинтересованости. Стогине књига о усташким злочинима објављене су у вријеме социјалистичке Југославије, снимани и документарни филмови, али је све то прошло у сјени приче о братству и јединству, „изградњи социјалистичке и самоуправне заједнице“ и тако су незарасле ране и отворени проблеми „гурани под тепих“. Стиче се утисак као да је југословенска држава поново „успавала“ Србе у Хрватској, као и након Првог свјетског рата, и да су борбу за суштину равноправност повели онда када је било касно за то.

● Бавили сте се значајем и улогом Дунава у разним историјским фазама? Како бисте описали његову улогу у будућности?

– Дунав је још један од недовољно искоришћених великих потенцијала које Србија има. Док је југословенска краљевина имала највећи пловни парк међу подунавским државама, а социјалистичка Југославија успјела да, заједно са Румунијом, изгради два хидроенергетска и пловидбена система на овој ријеци, данас као да на Дунав не обраћамо довољно пажњу и заборавамо да се ради о Паневропском коридору 7, као и да дунавске луке (попут Новог Сада) имају већи промет робе него поједине морске луке на које је Србија као континентална земља упућена (попут Бара).

ТРИФКО ЂОРВИЋ

ДИСКРИМИНАЦИЈА СРБА У ЦРНОЈ ГОРИ

● Како бисте оцијенили положај српског народа у Црној Гори? Како су припадници бокељске морнарице доживјели Подгоричку скупштину 1918. године?

– Положај Срба у Црној Гори примјер је готово незамисливе дискриминације и бруталног покушаја асимилације преосталог српског становништва. Зарад привидно добрих међудржавних односа стиче се утисак да ни Србија не отвара питање тешког положаја Срба у Црној Гори, а чини се да о томе довољну свијест немају ни људи у Србији крај којих, готово непримјетно, пролази процес претпања Срба Црногораца у Црногорце и који, чини се, ни данас нису схватили шта то у ствари значи. Темље тог процеса било је бескрупулозно прекрајање историје Црне Горе као државе српског народа. У склопу тога стигматизована је и Подгоричка скупштина, која је изгласала присаједињење Србији. Бока Которска је пред Први свјетски рат била у оквирима Аустроугарске, па је њен пут у југословенску државу ишао мимо Подгоричке скупштине.

ПЕТРОВА ГОРА – КОРДУНАШКИ СИМБОЛ СЛОБОДЕ

● Бавите се историјом Кордуна. До којих сте сазнања дошли?

– Ја сам дио тима историчара који ради на историји Кордуна од развојачења (1881). Рад на монографији одвија се у склопу сарадње Института за савремену историју и Завичајног клуба Кордунаша и представља амбициозан пројекат вриједан хвале. Српско становништво је са тог простора у највећој мјери очишћено, села су остала пушта, градска насеља значајно измијенила националну структуру, па је од изузетне важности да се бар између корича једне књиге на систематски, темељан и научно поткован начин прикаже историја регије на којој је чврсто утиснут печат српског народа. Срби са Кордуна су у Другом свјетском рату прошли кроз пакао неупоредив са свим сукобима које су преци тадашњих и данашњих Кордунаша водили као граничари у служби Беча. Кордунаши су се попут очајника бранили, а Петрова гора је постала њихово уточиште и симбол слободе. Та епоха је утиснула печат на генерације Кордунаша, па не треба да чуди да су природни и историјски симбол (Петрова гора и споменик на Петровцу) у симбиози постали својеврсно кордунашко обилежје.

РУСИЈА ЗАСЛУЖИЛА ЕПИТЕТ САВЕЗНИКА СРБИЈЕ

Сматрам да у међународним односима нема љубави и да се савезништва и сукоби рађају из интереса и цијелокупног контекста међународних односа у одређеној епохи. Међутим, неоспорна је словенска и православна сродност Руса и Срба, која је имала утицаја и на њихове свеукупне односе. Баш због тога се Русија доживљава емотивно, а њен однос према Србији као љубав или одбацивање. Као докази блискости узимају се нпр. улазак Русије у Први свјетски рат раме уз раме са Србијом, њена каснија обилата помоћ изнуреној савезници, а као аргументи за удаљавање од Русије њена подршка стварању „велике“ Бугарске на прету тада аутономне Србије 1878. или суздржаност Русије према српским страдањима у посљедњој деценији 20. века. Питање је и како би се на однос Срба према Русији одразило да су совјетске трупе умарширале у Југославију крајем четрдесетих и почетком педесетих година за шта су постојали реални изгледи. Међутим, када гледамо данашње вријеме, ако је ико заслужио да добије епитет савезника Србије, онда је то Русија.

» Деца у Кузмину и пре снега нашла себи забаву на залеђеном потоку

Снимко: В.Тодић

Кузмин – заборављено српско село у општини Косово поље

Живот мјештана села Кузмин у општини Косово Поље не разликује се ни по чему од осталих изолованих српских села у овом дијелу Косова и Метохије. Старији мјештани нам рекоше да је у посљедњих 16 година све одређено по неком шаблону који подразумева долазак лекара једном недељно. Њих обилази љекарска екипа Дома здравља из Угљара, комби превоз до Грачанице а онда по потреби даље. Једна до двије продавнице у селу, ниједно место за окупљање младих, из године у годину повећава се број незапослених и тако, све у круг већ деценију и по. И највећи оптимисти почели су да сумњају да ће се ишта поправити и промијенити. На наше питање да ли има шта ново од наше посљедње посјете кажу да нема.

ОСТАЛИ БЕЗ КРАВА

– Можемо само да поновимо ову нашу муку. У било које изоловано село да одете све ћете исто чути. Чак су нам и проблеми исти. Нпр., струју плаћамо, али је често немамо. Већ годинама краде се све што се стигне али се нико не хапси, ни док је полиција УН била, ни сада када је ту Еулекс. Косовску полицију да и не помињемо. Ти лопови су ваљда недодирљиви, а немаш коме да се жалиш. Обрађујемо земљу, окућницу, сточни фонд је смањен за око 80%. До 1999. године у селу је било преко 200 грла стоке, сада једва да има 20 крва. Више је покрадено него што су људи продали. Искрено, пошто већ годинама том лоповлуку нико не стаје на пут, ми више и не очекујемо да се неко ухапси и казни. Све је наопако, живимо у селу а не држимо стоку, па је дошло вријеме да нема млијека и сира. Тих неколико кућа које још увијек држе краве дежурају у шталама цијелу ноћ. Ништа се не помјера у неком позитивном смјеру, тапкамо у мјесту и већ смо се навикли да је све ненормално нормално. Годинама причамо колико нам је тешко, а ни један проблем се није ријешио. Али кога то брига – причају нам мјештани Кузмина. Село Кузмин припада општини Косово Поље и има око 300 становника. Проте-

клих 16 година провели су чекајући боље дане, живећи од умањених примања својих некадашњих предузећа. Највећи број њих радио је у Електропривреди Србије (60% запослених) и косовској железници (20%). Били су и остали изоловано српско село у које ријетко навраћа неко који искрено помогне. Све то је допринијело да се појединци све чешће одлучују за продају кућа Албанцима.

– Напишите да је једино што се промијенило у селу депонија смећа која вас дочека на самом улазу у село, на мосту. Сада је већа него када сте били прошлог пута и ми и даље не знамо ко баца то ђубре. Знамо само да није нико из села. Намјерно то раде, јер Кузмин је једино већински српско село у овом дијелу Косова и Метохије – огорчени су Срби из Кузмина. На наше питање како се живи, кажу, више него тешко, јер тако изолованима све је проблем.

– Замислите како нам је са осталим много тежим проблемима када ми не можемо годинама да скренемо пажњу надлежних да уклоне депонију и да спријечимо ново доношење смећа. Да не помињемо псе луталице који долазе по храну која се ту баца и који могу некога озбиљно да повриједи. Све остало везано за живот није како треба да буде и како је некада било. Животаримо – причају нам мјештани Кузмина.

МЛАДИ БЕЗ ПОСЛА

У селу ради истурено одељење ОШ *Аца Марковић* из Косова Поља. Од првог до четвртог разреда има 30 ученика. Оно што је занимљиво поминути јесте да дјеца од шестог до осмог разреда наставу слушају у ОШ *Угљаре* у Угљару, а не у матичној која се налази у Косову Пољу и која је од прије пет година мултиетничка. Наиме, родитељи из страха за своју дјецу, радије се одлучују да их испишу и упишу у нову школу у Угљару него да их пуне у Косово Поље. Дјеца средњешколског узраста наставу слушају у школама у Лашљем Селу и Грачаници. У селу постоји једно одљење предшколске установе *Дјечија радост* из Косова Поља. Када су у питању млади људи,

једногласни су у оцјени да су они најугроженија категорија становништва.

– Већ 16 генерација завршило је средњу школу а посла нема. Уколико се жели опстанак у селу под хитно се мора наћи рјешење за њихово запошљавање. Имамо више од 30 студената, већ им родитељи брину гдје ће када заврше школу. Тешко нам је. Нико нас не обилази, потпуно смо заборављени, а то не заслужујемо – прича нам Милорад Живић из Кузмина и додаје:

– Већ смо изјављивали како би вољели да неко од политичара из Београда дође бар на мјесец дана у Кузмин, и живи са њима. Да види како је када се годинама будиш без воде и одлазиш на спавање у мраку. Рестрикција воде још увијек је на снази, сесоски бутари углавном пресушили па муку мучимо, посебно лети. Треба сви да виде како су нам дјеца одрасла мислећи да је то нормално.

Становнике Кузмина много је погодило и укидање воља који је саобраћао од Косова Поља до сјевера Космета, јер им је то била једина веза са већим српским мјестима, а одатле и са централном Србијом. Од тада до Косовске Митровице могу само комбијем који по позиву долази у село. Дешава се и да резервну мјесту у комбију, али возачи једноставно не дођу по путнике. Цијена карте је такође висока, јер се долазак у село додатно наплати. Ако изузмемо финансирање, средствима Владе Републике Србије, изградње двије помоћне просторије при сеоској школи и изградњу нове куће породици Јолић, у протеклих 16 година у селу није било већих улагања. Са пуно ироније причају нам да имају у селу нове саобраћајне знакове, имена улица, лежеће полицајце, јер све је друго толико сређено и добро да је још само то фалило.

– То што је пут пун рупа није толико важно, важно је да је негдје забиљежено да су кроз село постављени лежећи полицајци. У село нико не долази, па неће нико ни да провјерава имамо ли других потреба и проблема. Представници наше власти се не сјете да дођу и обиђу нас. Ми више нисмо ни заборављени, ми као да за државу Србију не постојимо. Ако се икада буде формирала та Заједница српских општина, ми ни њој не припадамо. То је страшна чињеница, али шта ћемо када други о нама одлучују – рекли су нам у Кузмину.

М. Ч. / ЈЕДИНСТВО

ЧЛАНОВИ УДРУЖЕЊА СВЕТИ САВА ИЗ НОВОГ САДА У ПОСЈЕТИ КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Божјића посјета браћи и светињама

У оквиру божјиће посјете Косову и Метохији тридесетак чланова Православног удружења *Свети Сава* из Новог Сада посјетило је Ораховац и Велику Хочу, као и неколико великих светиња: Зочиште, Свете Архангеле, Високе Дечане... Иако је ово удружење већ годинама присутно на Косову и Метохији разним видовима помоћи српском народу, ово је била прва посјета приликом које су обишли једну школу и упознали се са условима у којима се настава одвија и са којим се потешкоћама сусрећу наставници и ученици похађајући наставу у њој. У Ораховцу у Гимназији дочекала их је директорица Добрила Витошевић са професорима и ђацима.

» У манастиру Свети Архангели

ПОРУКА НАРОДУ КОЈИ ЈЕ ОСТАО НА КИМ

– Ми не можемо да поручимо ништа што би било квалитетно с обзиром да се налазимо у другим условима. Без обзира на тешке године кроз које Србија пролази, у односу на вас ми живимо у изобилју, али оно што је такође важно живимо у духовној радости, јер су нам светиње доступне, општеобразовне установе такође, сви смо на неки начин запошљени. Ми немамо проблем који је код вас ескалирао у сваком смислу и по питању незапослености, по питању немогућности да укрепите своју дјечу, да их усмјерите у неке спортске активности, културне активности. Буквално смо се шокирали када смо чули да ви немате овдје ни спортских терена, да немате ни један ресторанић и кафе гдје дјеца могу да изађу, да сте остављени на милост и немилост комшијама који ће урадити све да вас одавде отјерају. То је страшна чињеница. Једино што ми можемо, осим овога што сам рекао, је да се потрудимо да вам помогнемо, да се молимо за вас у свим светињама у којима будемо па ће Господ наћи начина да вас укрепи и да вам помогне да опстанете у овим условима – поручио је Рашко Радојичић.

сретне са реалношћу, која је толико сурова, да боли. Он је рекао да је важно да што више људи из других дијелова Србије долази овдје јер треба да виде све ово и да свједоче другима.

– Морамо својим личним примјером да свједочимо тешку ситуацију Срба на овим просторима, и да својим личним примјером покажемо да ми не можемо и не смијемо да их заборавимо и мораћемо да осим тог личног ангажовања, а други је да сваки појединац који дође и посјети вашу енклаву задобије жељу да лично својом иницијативом буде на помоћи вама присутнима. Радојичић је рекао да је тужан што се држава данас мало више не брине о народу на Косову и Метохији, али је са друге стране радостан, јер има много појединаца који се залажу и помажу српском народу на Косову и Метохији.

ИЗАБИМО ИЗ МОНОТОНИЈЕ

Рашко је истакао да ће се потрудити да са својим пријатељима и члановима удружења помогне овдашњем народу, првенствено омладини и дјечи. Пошто су као Удружење често присутни по ма-

настирима где као волонтери помажу, да ће за почетак покушати да укључе и младе људе из овога краја да иду са њима и на тај начин помогну манастирима, али и макар на кратко изаћи из ове монотоније живота.

– Покушаћемо да кооптирамо ову дјечу и омладину да полазе са нама у радне активности у одређеним манастирима и да будемо на помоћи овдје условима тешким у којим се налази ораховачка гимназија. У току неке нове сарадње између ове гимназије и Удружења покушаћемо да олакшамо услове рада са одређеном врстом помоћи, како би олакшали овој дјечи да им школовање протекне достојанствено, приближно бар онако како живе наша дјеца у Србији. Урадићемо све што можемо да људи овдје схвате чињеницу да нису остављени, да их народ српски никад није остављао, остављају их само они који стоје иза државних апарата, министарства разних, а народ није никада, народ је увијек био и увијек ће бити са својима овдје и трудите се сваки појединац буде од помоћи.

О. РАДИЋ / ЈЕДИНСТВО

» У ораховачкој цркви са оцем Вељом

ЖИТО ИМ АЛБАНЦА ЈОШ НИЈЕ ПЛАТИО

Мјештани Кузмина су прије пет година Албанцу из села Грабовац продали око 30 тона пшенице, али им он још није ни један евро исплатио. Били су принуђени да га туже надлежном косовском суду, који је донио одлуку у њихову корист. Међутим, одлука суда се не спроводи. Они и даље нису добили свој новац. Питају коме сада да се жале?

» Мушки пливачи витешки одлучили да пропусте Милицу Ђурић да прва стигне јер је била једини женски пливач

ТРАДИЦИОНАЛНО БОГОЈАВЉЕНСКО ПЛИВАЊЕ НА ЈЕЗЕРУ ГАЗИВОДЕ

Милица Ђурић прва до часног крста

Победница традиционалног пливања за часни крст на Богојављење на самој брани језера Газиводе, која је прва допливала до 50 метара удаљеног часног крста на чамцу, је двадесетчетворогодишња Милица Ђурић из Косовске Митровице.

Ове године учествовало је 60 пливача, међу њима и Милица, која је ове године и освојила часни крст након што су мушки пливачи витешки одлучили да јој дозволе да прва стигне јер је била једини женски пливач.

У такмичењу су учествовали пливачи из Зубиног Потока, Косовске Митровице, Грачанице, Лапљег Села и других места, а пливало се у води на минус 4 и спољној температури минус 2 степена Целзијуса.

Ђурићева је добила сребрени дукат са ликом Пресвете Богородице – дародавца златаре Ана из Косовске Митровице, као и новчану награду општине Зубин Поток у износу од 15.000 динара. Милица Ђурић је без размислања

одлучила да новчану награду од 15.000 динара поклони организацији Срби за Србе.

Традиционално пливање на језеру Газиводе организује црквена општина Дубоки Поток у сарадњи са Културним центром *Стари Колашин* из Зубиног Потока, а уз благослов Епархије рашко-призренске. Водосвеће прије почетка пливања за часни крст обавио је владика рашко-призренски Теодосије, уз заслужене свештенства.

Међу учесницима нашли су се и ученици гимназије у Лапљем Селу, као и мјештани Грачанице.

Општина Грачаница изашла је у сусрет ученицима гимназије и мјештанима тим је обезбиједила превоз до језера Газиводе.

Традиционално пливање за часни крст ове године одржано је и испод моста на уласку у Ранилуг у Косовском Поморављу. Пред више од стотину посматрача, углавном мјештана Ранилуга, али и њихових гостију, за часни крст пливала су тројица мо-

мака, међу њима и осмогодишњи Давид Ивановић из оближњег села Глоговац.

Богојављење је обиљежено и у другим православним храмовима на КиМ. У селу Партешу на територији истоимене општине око три стотине вјерника окупило се у Цркви Свете Тројице, гдје су традиционално уз кувану ракију и чај прославили дан Христовог крштења, Крстовдан и Богојављење.

У овом мјесту поноћну литургију служио је парох Драган Којић уз заслужене петорице студената Богословије у Призрену. Према старинском обичају изабран је и кум после поноћи.

Ове године то је Анђела Милошевић из Партеша, која је узела часни крст на годину дана. Ни ове године није изостала литија око цркве и освећење богојављенске водиче за коју се вјерује да има духовна и љковита својства. Литургије и освећење водиче као и надметање за крст часни организовани су и у другим православним храмовима. **з.в./с.и.**

ВЕРИЦА ТОМАНОВИЋ ИЗ УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ НА КИМ

Резултати истраге ЕУЛЕКС-а крију се шест година од породица несталих

Породицама никад нису представљени резултати прелиминарне истраге ЕУЛЕКС-а 2011. године о отмицама Срба 1998., 1999. и 2000. године, о пребацивању киднапованих у Албанију, послје објављивања књиге Карле дел Понте *Лов, ја и райни злочинци* и усвојеног извештаја Дика Мартија.

Породице Удружења киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, којим руководи Верица Томановић, своје незадовољство често изражавају на бројним организованим скуповима, достојанствено и разложно, јер и послје 17 година од рата 1999. на КиМ чекају важне одлуке домаћих и међународних институција у разрјешавању судбине њихових најмилијих, отетих у миру 1998. године, током НАТО-агресије 1999, а у највећем броју послје потписивања Резолуције СБ УН 1244 од 10. јуна 1999. године.

Верица Томановић говори о проблемима везаним за трагање за несталима, ексхумацијама и одсуству права и правде... – Нажалост, сваке године смањује се број пронађених, или их уопште нема. Истраге о почињеним злочинима

су без резултата или их уопште нема, па тако нема ни утврђене кривичне одговорности за почиоце. Породице су незадовољне досадашњим резултатима свих домаћих и међународних институција које су надлежне за питања несталих лица. Забрињава тишина која указује на наставак заташкавања трговине органима отетих Срба и осталих. Специјални извјештај СЕ каже:

– Та криминална дјелатност настала у хаосу који је владао регионом, иницирана и руковођена од стране војних лидера ОВК повезаних са организованим криминалом у мало измијењеним условима настава се и данас.

– То је доказано у истрази ЕУЛЕКС-а у вези са случајем клинике *Медикус* у Приштини – каже Верица Томановић. Она каже да нико није тражио Србе и неалбанце и зато нико није спашен.

– Да ли је извршен претрес, хапшење починилаца? Да ли је ико процесуиран због злочина над Србима? КФОР и УН-МИК имали су мандат да осигурају безбједност за све грађане у складу са Резолуцијом СБ УН 1244. Они то нису урадили. Могли су да након при-

јаве о несталима изврше рацију, претрес објеката, увиђај и ослободе стотине киднапованих Срба, Албанаца, Рома и осталих. То нису урадили и зато нико жив из тих логора није изашао – каже Верица Томановић.

За намјерно убиство, тортуру и нехумано поступање с људима, вршење експеримената над људским бићима, намјерно изазивање патње, наношење озбиљних тјелесних повреда, незаконито транспортовање и присилно затварање лица, неко мора одговорати, изричито је она.

Удружење породица киднапованих и несталих лица, које трага за још 540 лица са свог списка, поставља питање зашто породицама никад нису представљени резултати прелиминарне истраге ЕУЛЕКС-а 2011. године о отмицама Срба 1998., 1999. и 2000. године, о њиховом пребацивању у Албанију послје објављивања књиге Карле дел Понте *Лов, ја и райни злочинци* и усвојеног извештаја специјалног извјештаја СЕ Дика Мартија?

Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији захтијева да новоформиран Специјални суд буде објективан и да међународни правници буду високог кредибилитета, непристрасности и интегритета, високостручни за област људских права, посебно у европском систему.

– И поред високих техничких могућности, непроналажење насилно отетих Срба и осталих на Косову и Метохији је неуспјех цивилизације 20. вијека – истиче Верица Томановић.

С. ЂУКИЋ/ЈЕДИНСТВО

Зима оковала села у Броду и Рестелици

Села била неколико дана содсјечена од свијета и без струје. Ручно чишћење снијега у селима. Шарпланинци вјерни чувари стада и преко зиме. У Броду и Рестелици гријање на осушеној балеги која се овдје зове лојна.

У зимским условима само захваљујући тешкој механизацији која чисти пут од Призрена до 25 километара удаљеног Драгаша на Шар-планини може се стићи до овог мјеста на 1.070 метара надморске висине. Од почетка јануара екстремно ниске температуре и велики снијег увелико су отежали и радове механизације на овој дионици. Но, пут је, ипак, како-тако, проходан.

Много је тежа ситуација са путевима од Драгаша до 19 горанских села разасутих на Шар-планини и до 1.600 метара надморске висине. Шар-планина претворена је у велики снежни покривач одакле не допиру никакви и ниоткуда гласови.

ПЕТ МЈЕСЕЦИ ПОД СНИЈЕГОМ

Да су села жива, свједочи плавичасти дим који се вије из димњака ријетких кућа у којима се живи и зими. Висина од скоро једног метра снијега у Драгашу наговјештава да је дебелина снијежног покривача далеко већа у Броду, Рестелици, Радешу, Зли Потоку... Селима која су изнад 1.500 метара надморске ви-

сине. Пут нас води до Брода, најјужнијег и истовремено најупечатљивијег села у Гори на 1.500 метара надморске висине и десет километра јужније на Шари и према Македонији. Пробијени пут кроз велики снијег и сметове личи на пролаз кроз велики и дуг тунел. Снијезни покривач је оковао села у Гори, оковао је живот људи у њима али довео је на ивицу и борбу између живота и смрти дивокозе, вукове и другу дивљач на овој планини.

Ниоткуда гласова нити било каквих звукова у Броду. Све је утонуло, утихнуло и оковано у најживописнијем мјесту на Шари, које је најмање шест мјесеци у го-

дини под снијегом. Једини пут којим се стиже до Брода је само овај из Драгаша. На ушореним узаним сокацима Брода нигдје живе душе. Средином улица мјештани су лопатама направили пртине куда се крећу, најчешће до центра села, гдје има продавница и двије кафане. Добра пртина је и до сеоске школе.

– Данас у Броду у око 120 кућа има 500 становника. Више од 300 кућа је празно. Зима је овдје тешка и сурова. Не излази се из кућа кад има метар снијега. Но, људи се на вријеме снабдију огрјевом и другим потребностима па не морају стално у продавнице. Истина, овдје је најскупље дрво за огрјев, чак 50 евра по кубном метру. Али имамо и резерву за дрво. Сушену балегу која се зове лојна. Овдје се људи вијековима грију на сушену балегу, као резервни огрјев – каже Изет Чучух, један од ријетких младих који је остао у Броду са женом и ћерком.

СМЕТОВИ ПЕТ МЕТРА

У Броду је још пар сточара који су од октобра сишли са Шутмана, предјела на Шари и Бачијама, гдје су љети са стадима оваца.

– Ова зима је оштра и са великим снијегом. Овце су

у шталама и на вријеме смо им обезбиједили сијено и жито. Баш је отежано у оваквим условима хранити их и напajати водом. Поред тога, и у оваквим условима морамо их чувати од вукова који нападају штале и торове ноћу. Ево, прије неки дан шарпланински су испред моје штале савладали и удавили вука. Да није било њих, вука би направио велику штету – прича Даути Бешир, један од малог броја власника великог стада оваца у Броду.

У Броду се настава у осморазредној школи одвија нормално са више од 80 ученика. Мјештани су лопатама до школе направили пртину па ученици несметано долазе до школе. Село је у правој блокади, но горштади су се навикли на све услове какве доноси зима и велики сње-

гови на Шар-планини. Ништа им није непознато шта доноси зима.

У Гори веле да је зима ипак најсуровија у Рестелици, највећем селу у Гори, која је као клин увучена између Албаније и Македоније. Село је на неколико стрмих страна Шар-планине и на 1.600 метара надморске висине. Велики сметови, и по пет-шест метара, отежавају долазак до овог села. Овдје су чисте и лавине због великог снијега, но живот их је научио да се прилагоде свим ђудима најхладнијег годишњег доба.

Живот у Гори зими своди се на усамљеност и размислање без међусобних посјета и одлазака у друга села. Велики сњегови и зима диктирају услове живљења на које су се Горанци навикли. **з. ВЛАШКОВИЋ/ЈЕДИНСТВО**

Ученици из Митровице и Врачара заједно прославили Светог Саву

У организацији Канцеларије за Косово и Метохију – 30 ученика Основне школе *Свети Сава* из Косовске Митровице посетило је Београд и том приликом присуствовало литургији у Храму Светог Саве. Литургију је држао његова светост патријарх Иринеј са свештенством. Ученици са Космета били су гости патријарху на славском ручку, а домаћини су им, такође, били и ученици и наставници Основне школе *Свети Сава* на Врачару, који су припремили *Свечану академију* поводом своје школске славе. Током целодневних боравка у главном граду на Савиндан са ученицима са Косова и Метохије био је Марко Ђурић, директор Канцеларије за Косово и Метохију Владе Републике Србије.

Ђурић је након јутарње литургије у Храму Светог Саве са ученицима из Косовске Митровице присуствовао *Свечаној академији* у Основној школи *Свети Сава* на Врачару. Он је учествовао у сјечењу славског колача, а потом се обратио присутнима на *Свечаној академији*.

Ђурић је, између осталог, казао да је Свети Сава ударио темеље српске духовности,

писмености и српског националног идентитета. Подсјећајући да је Свети Сава почео као ђак, као неко ко учи, Ђурић је истакао да је Свети Сава својим трудом, својим карактером и својим духом успио да се уздигне до трона највећег српског светитеља и просветитеља свих времена.

– Свети Сава се одрекао свјетовног, одрекао се круне зато да би служио Богу, да би својом духовном снагом ширио љубав и јединство међу Србима, гдје год да живе. Зато данас Светог Саву славе и обиљежавају мали Српчићи и њихови професори, али и сви Срби, гдје год да наш народ живи, а Свети Сава данас се посебно обиљежава и слави у средини из које долазе наша драга дјеца, а то је Косово и Метохија – рекао је Ђурић на *Свечаној академији* у Основној школи *Свети Сава* на Врачару, а потом је услиједио громогласни аплауз за ученике из Косовске Митровице.

Марко Ђурић је рекао да смо данас спојили дјечу из Косовске Митровице и Врачара, и тиме посјетили на духовну мисију и аманет који нам је оставио Свети Сава: да упорно, континуирано и нашим трудом радимо да будуће генерације буду свјесне

тога ко смо. Да радимо и јачамо наш културни идентитет, да јачамо вриједности које ће осигурати да у школама буде више дјеце него што их има данас.

– Дакле, Свети Сава као утемељивач српске државе, утемељивач српског идентитета, оставио нам је аманет из којег можемо да научимо, а на нама је да нашим трудом и нашим дјелима будемо дорасли и достојни тог наслеђа – нагласио је Ђурић.

Ученица Основне школе Митровице Емилија Дедовић каже за *Јединство* да је Храм Светог Саве прелијеп и да је уживала у пригодном програму ученика из истоимене школе на Врачару.

Неда Јовановић (девет година), такође из Основне школе *Свети Сава* из Косовске Митровице, рекла нам је да ово није први пут да је у Београду и Храму Светог Саве, али да јој је сада посебно лијепо док је град прекривен снијегом а потом нам је испричала све што зна о животу и путу Светог Саве. Нашем разговору прикључила се и Хелена Вучинић (IV разред), која није крила одушевљење Храмом Светог Саве и Београдом. **Р.К./ЈЕДИНСТВО**

Дјеца са Космета у Новом Саду

Ученици, њих 36, узраста од 12 до 14 година, из општине Грачаница боравили су у јануару у Новом Саду као гости ђака основних школа *Душан Радовић* и *Жарко Зрењанин*, а пројекат по трећи пут организује Удружење грађана *Нови Сад*.

Члан Градског вијећа за културу Далибор Рожић примио је учеснике и организаторе пројекта *Свим срцем за осмјех дјетишта* у оквиру којег дјеца са Косова и Метохије бораве код својих вршњака у Новом Саду.

– Драго ми је што акција *Свим срцем за осмјех дјетишта* наставља да усређује и повезује дјечу са Косова и Мето-

хије и дјечу из Новог Сада. Свјесни смо да су услови живота у којима они живе веома различити, и да су наши пријатељи са Косова ускраћени за многе могућности које би требало да им буду доступне. На овај начин подржавамо једни друге, учимо једни од других, а ово је и прилика да наши гости упознају Нови Сад, који је будућа Европска престоница културе, и који има много тога да им понуди. Захваљујем се иницијаторима овог пројекта, свима који га подржавају, а посебно породицама које ће угостити наше пријатеље са Косова и Метохије – нагласио је Рожић.

Према ријечима Горана Бајшанског из Удружења грађана *Нови Сад*, пројекат обухвата наставне и ваннаставне активности у школама домаћина, посјету културно-историјским знаменитостима Новог Сада, Сремских Карловаца и Фрушке горе.

Данијела Инићијевић, психолог Основне школе *Браћа Аксић* из Липљана, рекла је да дјеца много значи сваки одлазак са Косова, а посебно на дужи период, јер у својој средини немају услове за ваншколске активности и недостају им бројни садржаји попут градске библиотеке, али и друге могућности које нуде градови као што је Нови Сад.

– Већ другог дана боравка дјеца су имала осмјехе на лицима и лијепо су се уклопила, а њихови домаћини су их јако добро прихватили и угостили на чему им се захваљујемо – изјавила је она.

Организатори су изразили намјеру да се Пројекат настави па да и дјеца из других општина Косова и Метохије добију прилику да посјете Нови Сад и уживају у разноврсним друштвеним и едукативним садржајима који су им иначе недоступни. **М.Ч./ЈЕДИНСТВО**

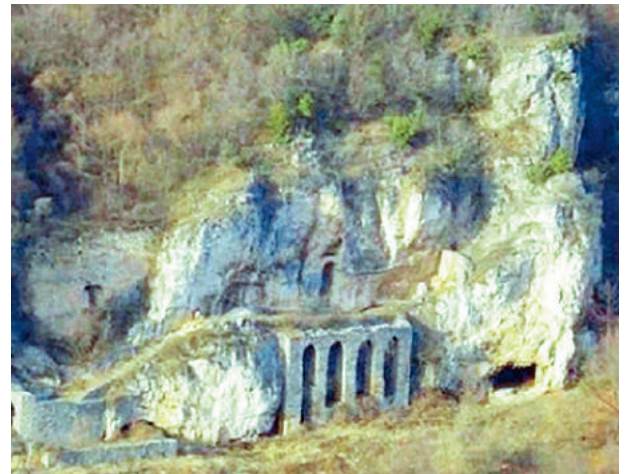
У СРЕДЊЕМ ВИЈЕКУ У МОНАСТИРИМА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ БИЛО 48 ИСПОСНИЦА

Испосница Светог Петра Коришког, природно удубљење у стијени

У средњем вијеку на Косову и Метохији било је 113 манастира са 48 испосница и 1.181 црква. Сви познати манастири имали су испоснице у којима су се монаси подвизавали. Чувене су Дечанске испоснице изнад манастира у стијенама Дечанске Бистрице. Испосница Светог Петра Коришког и рушевине Цркве Свете Богородице налазе се седам-осам километара уз Коришку ријеку под планином Русеницом, на двадесетак километара од Призрена.

Мало има историјских података о Петру Коришком, који се у 13. вијеку подвизавао, „проводећи пустињачки живот” у околини Призрена. Постојање пећинске Цркве Светог Петра Коришког помиње се још за вријеме краља Милутина, који ју је приложио манастиру Хиландару, а потом у *Повељи краља Душана*, од 9. маја 1343. године, у којој он прима на поклон од Старца Григорија Цркву Св. Петра у селу Кориши, са имањем и библиотеком и одређује је за привремено боравиште митрополита серског Јакова, који ће у Душаново име руководити грађном Светих Архангела на Бистрици, изнад Призрена. Старцу Григорију даје: „стару цркву светог Петра пустиножитеља и чудотворца”.

Свети Петар Коришки умро је у дубокој старости, а житије о њему је написао,

» Испоснице Светог Петра Коришког, 29 километара од Призрена испред Русенице

око 1310. године, Теодосије Хиландарац. У науци фигурирају двије различите године када су његове мошти пренијете у пећинску цркву Манастира Црна Река, код Рибарића подно Мокре Горе, на сјеверозападу Косова и Метохије, 1572. и 1753. Зна се, међутим, да је Манастир Св. Петра Коришког постојао све до 1760. године. Његов посљедњи игуман Нићифор свједочи да је, ферманом султана Мустафе III, манастирска земља пренијета у метох Манастира Светог Марка Коришког.

Село у коме се налазе испосница и манастир у средњем вијеку звало се Свети Петар. Тај назив сачуван је у турским документима све до 1876, кад је, по расељавању Срба у 18. и 19. вијеку, прео-

владао назив Кабаш, који су му наметнули Албанци, као успомену на своје завичајно мјесто у сјеверној Албанији.

До 1999. године били су сачувани остаци ћелије Испоснице Св. Петра Коришког, остаци цркве, монашких ћелија и појединих економских зграда. Најстарија је Испосница, природно удубљење у стијени које је мало обрађено и претворено у црквицу. У дну пећине је била и гробница Петра Коришког. У Испосници је остало само неколико квадрата живописа изведеног за живота Св. Петра Коришког. Ове фреске спадају у најстарије примјерке монументалног сликарства средњовјековне Србије и јединствене примјерке религиозног сликарства домаћих пустиножитеља.

Уз Испосницу је у 14. вијеку дозидана црква, чији остаци су све до 1999. године били највидљивији дио манастирског комплекса. Живописана је 1350. године. Завод за заштиту споменика културе у Призрену је 1992. године радио на рестаурацији ове цркве. Албански екстремисти су уништили цркву у љето 1999. Гробље је, такође, уништено.

Ријетки су они који данас посјећују Испосницу и Манастир Светог Петра Коришког двадесетак километара од Призрена под планином Русеницом.

З.ВЛАШКОВИЋ /ЈЕДИНСТВО

» Некадашња гробница Светог Петра Коришког у Кориши

ДЈЕЧЈА РАДОСТ ИЗ ГЊИЛПАНА И ОВЕ ГОДИНЕ ОРГАНИЗОВАЛА НОВОГОДИШЊИ КАРАВАН

Ништа љепше од дјечјег осмјеха

Активисти хуманитарне Организације *Дечја радост* – *Гњилане*, са сједиштем у Шилову традиционално су за новогодишње и божићне празнике организовали *Новогодишњи караван* у оквиру којег су малишанима из више мјеста у Косовском По-

морављу подијелили поклон пакетиће.

– Средства за куповину пакетића ове године обезбједио је наш велики добротвор Миле Николић из Лос Анђелеса – каже координатор *Дечје радости* Зоран Максимовић. Према ње-

говим ријечима, недавно је и власница модне куће *Мона* Нада Момировић обезбједила финансирање још на годину дана породице Живка Стојановића из села Шилова, који је умро прошле године и за собом оставио четворо дјеце. **С.И.**

» Нада Момировић обезбједила финансирање породице Живка Стојановића из села Шилова, који је умро прошле године и за собом оставио четворо деце

ВЕЉКО ОДАЛОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК КОМИСИЈЕ ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА ВЛАДЕ РС, О ЕКСХУМАЦИЈАМА И ИДЕНТИФИКАЦИЈАМА ОТЕТИХ И НЕСТАЛИХ НА КИМ

Имамо доказе о злочинима над Србима

Комисија за нестала лица Владе Републике Србије образована је Одлуком Владе Републике Србије 8. јуна 2006. године са мандатом да се бави рјешавањем проблематике несталих лица у оружаним сукобима на простору бивше СФРЈ и АП Косова и Метохије. Комисија прати, проучава и утврђује предлоге за рјешавање питања несталих лица, прикупља податке и даје обавјештења о несталим лицима, извршава обавезе које произилазе из међународних уговора и споразум који се односе на рјешавање питања несталих лица, ексхумација и идентификација, остварује сарадњу са надлежним органима, породицама несталих лица и њиховим удружењима ради рјешавања статусних питања несталих лица и хуманитарних питања њихових породица. Овако је предсједник Комисије за нестала лица Владе РС, Вељко Одаловић, објаснио задатке и циљеве оснивања Комисије у интервјуу за *Јединство*.

● Како се одвијала сарадња са Косовом и Метохијом у вези рада Комисије?

– Сарадња са Косовом и Метохијом одвија се кроз механизам Радне групе за лица која се воде као нестала у вези са догађајима на Косову у оквиру дијалога Београд–Приштина, која је основана 2004. године под покровитељством Специјалног представника генералног секретара УН у контексту Резолуције 1244 (1999) Савјета безбједности а њом предсједава Међународни комитет црвеног крста. Такође се још увијек примјењује Заједнички документ УНМИК-а и Савезне Републике Југославије потписан новембра 2001. године у Београду, Протокол о заједничким верификационим тимовима за скривене

затворе, Протокол о размјени форензичких експерата и експертиза, као и Протокол о прекограничној репатријацији идентификованих посмртних остатака (потписани 11. фебруара 2002. године у Београду).

● Зашто касне ексхумације и идентификације отетих и несталих лица (Срба, Рома, Муслимана, Горанаца и лојалних Албанаца) на подручју Косова и Метохије, због чега су породице отетих и несталих посебно незадовољне?

– Недостатак нових информација о потенцијалним гробним мјестима, хаос који је остао иза представника међународних организација, став приштинске делегације... разлози су за застој у процесу ексхумације, а самим тим и обдукција и идентификација.

Од почетка сарадње, а нарочито од оснивања Радне групе, ми као београдска делегација испуњавали смо све своје обавезе и пружили велики допринос унапређењу процеса и уобразаној динамици активности, сматрајући да заједнички рад и директна сарадња Београда и Приштине немају алтернативу за разрјешење проблема несталих лица свих националности. Нажалост, приштинска делегација коју већином представљају привремене институције на Косову и Метохији, најчешће је тражила одговоре на питања гдје су нестали Албанци а да притом нису понудили ни један једини одговор везан за судбину отетих Срба и неалбанаца. Одговор на ово питање крије се унутар привремених институција које већином чине бивши представници ОВК. Годинама уназад, на сједицима Радне групе, као и на скуповима, округлим столовима и трибинама које организују Удружења породица киднапованих и

несталих лица, говорим о документацији међународних организација које су биле присутне током 1999. и 2000. године, када су над српским и неалбанским становништвом и почињени највећи злочини. Тражили смо од представника Хашког трибунала, КФОР-а, ОЕБС-а, УНМИК-а и других међународних организација да нам доставе информације и документацију о посмртним остацима који су пронађени или ексхумирани а потом поново закопавани широм Косова и Метохије.

● Тражили сте одговарајућу документацију о отетим и несталим лицима и од организације ОЕБС?

– Имајући у виду значај и перманентно присуство ОЕБС-а на простору Косова и Метохије и од њих су тражена релевантна документа и извјештаји о поступању са пронађеним посмртним остацима, како би се приступило циљаним ексхумацијама и прелиминарним идентификацијама, а нарочито је од ОЕБС-а тражена документација о знањима која се тичу постојања илегалних логора, документација о лицима која су водила те логоре, руководила њима или по другом основу била ангажована, како би се пронашли инструменти остваривања контаката са тим лицима ради добијања релевантних информација о потенцијалним гробним мјестима.

● Да ли су Удружења породица киднапованих и несталих лица добијала и лажне информације?

– Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији са правом очекују од нас као представника државе да предузмемо све мјере и радње у циљу проналаaska потенцијалних појединачних и масовних гробница и у више наврата су са нама подијелили информације које су добијали на њима познат начин. Ми смо са великом пажњом приступали свим информацијама и сваку провјеравали заједно са ЕУЛЕКС-ом и представником породице који је информацију дао. Нажалост, дешавало се да појединци из различитих породица дају лажну наду кроз лажне информације, тако да већина провјерених локација није дала очекиване резултате.

● Да ли је Комисија тражила резултате прелиминарне истраге ЕУЛЕКС-а 2011. године о отмицама Ср-

ба 1998. 1999. 2000. године о њиховом пребацивању у Албанију после објављивања књиге Карле дел Понте *Лов, ја и ратни злочинци и усвојеног извјештаја специјалног извјештајца Дика Мартија и да ли сте од њих добили одговор?*

– Објављивање књиге Карле дел Понте изазвало је узнемирење породица киднапованих и несталих лица које су нам се свакодневно обраћале са захтјевом за пружање више информација, а нарочито су били узнемирујући наводи да су органи узимани управо са тијела несталих Срба и неалбанаца. Тада смо добили само усмена увјеравања да се наводи истражују и да ми као Комисија за нестала лица Владе Републике Србије треба да дамо допринос кроз контакте са породицама, достављање документације које су доказ почињених злочина над лицима српске и неалбанске националности и друге документације које посједује Комисија. Прије формирања Специјалног суда сарађивали смо са истражитељима ових навода, а сарадњу смо наставили и након формирања суда, дајући свој допринос да се злочинци казне кроз учешће у Радној групи за прикупљање чињеница и доказа у расвјетљавању злочина над припадницима српског народа и осталих националних заједница на Косову и Метохији, коју је формирала Народна скупштина под Одбором за Косово и Метохију.

● Како политичке прилике, посебно политички нестабилни моменти, утичу на рад Комисије за нестала лица?

– За нас је приоритет хумани аспект и ни једног тренутка, без обзира на многе политичке изазове, нисмо ни на који начин зауставили процес рјешавања судбине несталих лица. Циљ нам је био да механизам сарадње који је успостављен кроз Радну групу за нестала лица и Београдску и Приштинску делегацију, опстане. Било је апсолутно неприхватљивих потеза власти у Приштини, али смо упркос томе настојали да процес одржимо.

● Како се процјењује степен сигурности до сада обављених идентификација, јер породице изражавају сумњу да су све идентифицирање рађене ДНК-а анализама тачне?

– Сумња није неоснована.

ОД КФОРА НИСМО ДОБИЛИ НИЈЕДАН ДОКУМЕНТ

● Какову је улогу у трагању за несталим лицима на Косову и Метохији одиграо КФОР?

– И поред много захтјева упућених преко Међународног комитета Црвеног крста као предсједавајућег Радном групом, никада ниједан документ нисмо добили везано за проналазак посмртних остатака од стране КФОР-а, а тражили смо: извјештаје о проналаску Н. Н. посмртних остатака на територији за коју је оперативно био задужен контингент одређене земље заједно са фото документацијом свјехија тијела, видео записима, скицама и другим документима који су саставни дио увиђаја; извјештаје о идентификацији и предаји посмртних остатака породицама које је КФОР самостално израдио одмах по проналаску тијела; извјештаји о сахрањивању идентификованих тијела уколико нису предати породицама; извјештаје о мјесту сахрањивања неидентификованих тијела заједно са фото документацијом, скицама гробних мјеста и другим документима која би имала значај за процес рјешавања судбине несталих лица.

Идентификације класичном методом које су радили ад хок тимови Хашког трибунала у периоду 1999–2000. године показале су одређене слабости. Реекхумације које су рађене у региону Косовске Миртвице (од 88 ексхумираних тијела, за 18 тијела показало се да се радило о погрешним идентификацијама) код породица су изазвале посебну пажњу и ми апелујемо на породице да уколико изражавају било коју сумњу у резултате идентификација, било класичном или ДНК методом, да се обрате Комисији за нестала лица Владе Републике Србије, а ми ћемо сасвим сигурно њихов захтјев прослједити Међународној комисији за нестала лица која је у овом тренутку једина овлашћена да врши ДНК анализе и коначну идентификацију.

● Шта је урађено од када водите Владину Комисију за нестала лица?

– Комисија за нестала лица у складу са мандатом, као и планом рада, своје извјештаје о раду доставља надлежном одбору на сваких 60 дана, а Влади на 90 дана. У извјештајима је детаљно дат преглед активности Комисије (везаних за лоцирање, маркирање локација, провјере терена, ексхумације, обдукције, реасоцијације, идентификације и примопредаје посмртних остатака, као и сарадња са домаћим органима и организацијама, сарадња са надлежним тијелима за тражење несталих лица и међународним организацијама), анализа стања и предлог мјера за рјешавање питања несталих лица у оружаним сукобима на простору бивше СФРЈ (Република Србија, Република Хрватска и Босна и Херцеговина) и конфлику на АП Косово и Метохија. Процењује се да је у оружаним сукобима на простору бивше Југославије нестало око 40.000 лица. Међународном комитету Црвеног крста пријављено је 34.959 случајева, а према подацима ове организације из децембра 2016. године у региону се још увијек као нестало води 10.562 лица, од овог броја 1.660 на АП Косово и Метохија, 2.106 у Републици Хрватској и 6.796 у Босни и Херцеговини. У конфлику на АП КиМ нестало је око 5.800 лица, а судбина још није позната за 1.660 лица од којих су око 540 лица српске и неалбанске националности. Такође, Комисија располаже са подацима за

још 30 лица која су нестала у вези са конфликтом на АП КиМ и ови случајеви су у фази верификације.

● Шта су истраживања и форензичке анализе показале у вези постојања 144 логора (податак из Удружења породица киднапованих и несталих, на челу са Веридом Томановић, који су добијени и од Гвоздена Гагића) у којима су мучени Срби, Роми, Муслимани, Горанци, лојални Албанци?

– Као што сам рекао на почетку, новембра 2001. године потписан је Протокол о заједничким верификационим тимовима за скривене логоре у оквиру Заједничког документа УНМИК-а и Савезне Републике Југославије. У оквиру тог Протокола обављене су двије провјере навода о потенцијалним логорима које нису имале позитивне резултате. Информације су добијане из много извора, али их УНМИК јединица за истражне радње, осим ове двије провјере, никада није озбиљно провјеравала. Ово не треба да буде неочекивано када се анализира рад ове јединице по питању истраге почињених отмица и злочина над Србима и неалбанцима. Комисија за нестала лица нема истражни мандат али све прикупљене информације које могу да доведу до починиоца отмица и злочина прослјеђује Јединици за ратне злочине МУП-а и Тужилаштву за ратне злочине.

● На какве су злочиначке трагове наилазили експерти Комисије за нестала лица Владе Републике Србије?

– Документација коју посједује Комисија, а нарочито обдукциони налази, највећи су доказ ужасног злочина који је чињен над Србима и неалбанцима. Навео бих само примјер Србина који је имао 55 повреда и то тупим предметима, оштрим предметима и ватреним оружјем. Лице је нестало јуна 1999. године, а идентификовано 2008. године и предато породици. Експерти Комисије наилазили су на доказе везивања, обмотавања бодљикаве жице око врата, обезглављивања, као и повреда које су указивале да су особе могле бити спашене уз благовремену помоћ. Остављене су да искрваре до смрти. Зар то нису стравични злочини које треба испитати и натјерати злочинце да одговарају?

С. ВУКИЋ / ЈЕДИНСТВО

РЕЗУЛТАТИ АНАЛИЗЕ АКТИВНОСТИ ХАШКОГ ТРИБУНАЛА

● Шта је урадио Хашки трибунал на прикупљању доказа о киднапованим и несталим Србима, Ромима, Муслиманима, Горанцима и лојалним Албанцима?

– Главни циљ Хашког трибунала био је да се успостави систематско прикупљање форензичких доказа о злочинима над припадницима ОВК, а идентификације су вршене класичном методом, на основу препознавања предмета и гардеробе. Укупан број ексхумираних од стране Хашког трибунала током 1999. и 2000. године је 4.019 од којих је 2.001 тијело идентификовано и предато породицама, а само једно тијело лица српске националности. Остала неидентификована тијела су поново закопавана на Драгодану, Сувој Реци... Поједине локације остале су непознате до данас, не само за нас него и за Хашки трибунал, који због неорганизованости и непрофесионалности није евидентирао и узео координате мјеста упока. Хашки трибунал је за ове активности ангажовао експертске гратис тимове током 1999. године из Канаде, Данске, Финске, Француске и Њемачке. Током 2000. године ангажовани су експерти из: Аустрије, Енглеске, Белгије, Канаде, Њемачке, Ирске, Шпаније, Шведске, Швајцарске и Америке. Када су представници ОМПФ-а, који је био тијело УНМИК-а и који се бавио несталим лицима, радили анализу активности Хашког трибунала, установили су да је 892 неидентификована тијела остављено 1999. године од стране гратис тимова или су закопана на до данас непознатим локацијама, да преко 60 локација захтијева поновно истраживање, да 31 шифра локација из 1999. године није пронађена у бази ексхумираних, да су многе евиденције забиљежене само на папиру загубљене, а електронска евиденција није вођена од стране свих тимова. Евиденција о броју ексхумираних тијела постоји само за аустријски тим, који је ексхумирао 57 тијела, белгијски 152, енглески 194, канадски 123, дански 228, фински 40, француски 499, њемачки 194, шпански 188, швајцарски 56 и амерички (ФБА) 44. У неколико извјештаја Њемачке војне полиције, које сам имао прилику да видим, јасно је написано да нема информације шта се десило са посмртним остацима, али је забиљежен опис тијела и мјеста гдје је тијело виђено.

МИЛОРАД КОЈИЋ, ДИРЕКТОР РЕПУБЛИЧКОГ ЦЕНТРА ЗА ИСТРАЖИВАЊЕ РАТА, РАТНИХ ЗЛОЧИНА И ТРАЖЕЊЕ НЕСТАЛИХ ЛИЦА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Директор Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица Милорад Којић у разговору за *Српско коло* објашњава да је пројекат пописа српских жртава започет 2013. Године започет јер у претходном периоду, у Републици Српској, није постојао институционални приступ у смислу утврђивања прецизног броја страдалих Срба у протеклом рату.

– Имајући у виду да још није утврђен број жртава, отворен је простор за свакодневне манипулације у политичке, демографске, социолошке, историјске, медијске и друге сврхе. Ово је посебно видљиво у процесима пред међународним и домаћим судовима, у смислу неправног третмана српских жртава.

• Који су циљеви пописа?

– Утврдиће се тачан број страдалих Срба у протеклом рату, спријечиће се манипулације о броју српских жртава, прикупиће се валидна документација о сваком страдалом лицу, формираће се јединствена база података са генералијским подацима за сваку жртву, омогућиће се једноставан и ефикасан приступ свим подацима и документима у вези са жртвама и диференцијација података о жртвама према различитим параметрима који се односе на статус жртве (војне и цивилне), пол, старосну структуру, врсту страдања и остало, те једноставан приступ подацима по било ком од ових параметара. Сви подаци о жртвама повезаће се са расположивом документацијом о извршиоцу злочина (уколико је познат) и евидентним свједоцима.

• На који начин се обавља попис?

– Попис и евидентирање обавља се на два начина: један је софтверски: подразумева израду електронске базе података; а други је писани: подразумева израду

Коначан број српских жртава није закључен

ПОПИСАНО 29.019 ЖРТАВА, НЕСТАЛО 1.665 ЛИЦА

картона за сваку жртву по мјесту и времену страдања.

• До каквих сте сазнања дошли?

– У базу Центра до сада су унесени подаци за 29.019 смртно страдалих Срба, од чега за 2.298 жена и 384 дјетце. Такође, Центар планира да верификоване податке публикује и презентује јавности, чиме ће ова активност коначно бити заокружена. Пописом су обухваћена сва

лица српске националности која су страдала током рата у БиХ од 1992. до 1995. године. Такође, Центар у посебним евиденцијама води податке о броју страдалих лица других националности, на основу расположиве документације. Рад на Пројекту још није окончан.

• Које сте изворе користили као релевантне?

– У реализацији Пројекта, осим документације са којом располаже Центар, коришћена је и документација добијена од Министарства рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске, Министарства унутрашњих послова Републике Српске, Борачке организације Републике Српске, Републичке организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Републике Српске, Савеза логораша Републике Српске, Српске православ-

не цркве и других институција и организација.

• Колико се данас лица у РС води као нестало и да ли сте дошли до неких нових сазнања о њиховом страдању? Да ли има опструкције у овим процесима?

– Закључно са 31. 12. 2016. године, тражи се 1.665 лица са списка несталих из Републике Српске. Након што је 1. 1. 2008. године са радом почео Институт за нестала лица БиХ, који је преузео надлежности бивше Канцеларије за нестала лица Републике Српске, долази до застоја у процесу тражења и идентификације несталих Срба. Примјера ради, за првих пет мјесеци рада, идентификовано је 600 Бошњака и 8 Срба, а овакви поражавајући подаци постали су пракса и наредних година.

Иако су институције Републике Српске у претходном периоду, у више наврата,

предлагале Институту потписивање споразума који садржи само техничка питања, а све са циљем бржег и ефикаснијег процеса тражења несталих лица, као и помоћи њиховим породицама, предложени споразум о сарадњи Институт је одбио.

• Каква је тренутна сарадња са Институтом за нестала лица БиХ?

– Остварен је одређени напредак у сарадњи са српским представницима у Институту, иако бројне закључке и договоре није могуће реализовати без учешћа и других страна које активно учествују у овом процесу. Овдје, прије свега, мислим на Тужилаштво и Суд БиХ, мада, неразумијевање и политизација цијелог процеса, у највећој мјери, долази од стране бошњачких представника у Институту. Важно је напоменути да највећи број активности на тражењу несталих

лица зависи од коначног исхода преговора који ће се водити око преузимања улоге саоснивача Института.

• Да ли сте задовољни сарадњом са Тужилашвом БиХ?

– Правосуђе БиХ је, најблаже речено, индиферентно када се ради о процесуирању ратних злочина почињених над Србима. Настављена је пракса да се у највећем броју оптужнице подижу против Срба, који се углавном терете за најтежа кривична дјела. Тако се, за кривично дјело геноцида, искључиво терете само Срби, а на терет им се ставља и највећи број подигнутих оптужница за кривично дјело злочин против човјечности, које је по међународном праву друго најтеже кривично дјело. Србима се на терет, поред индивидуалне, ставља и командна одговорност, драконске казне Суд БиХ изриче опет Србима, док се злочини почињени над српским цивилима и заробљеним припадницима ВРС, у већини случајева, третирају као појединачни инциденти. Када је у питању сарадња Центра са Тужилашвом БиХ, може се говорити само о сарадњи са неким од поступајућих тужилаца.

• Који су приоритетни задаци Центра у 2017. години?

– Центар ће наставити активности на Пројекту пописа евидентирања српских жртава у рату у БиХ, сортирању, скенирању и уносу у базу података архивске документације која се односи на ратна дешавања, рад на публикацији *Хронологија догађаја у бившој Југославији 1989–1995.* године, прикупљању и анализи документационо-архивске грађе о женама жртвама рата српске националности у БиХ као и дјеци, жртвама рата, истраживању догађаја у сребреничкој регији од 1992. до 1995. године, истраживању ратних злочина почињених од стране Армије БиХ над Србима на подручју западнокрајишких општина, у Сарајеву, Посавини...

Бавићемо се и историјским прегледом дешавања у Одбрамбено-отаџбинском рату 1992–1995. године, пројектом управљања подацима и архивском грађом, истраживањем жртава НАТО напада у БиХ, истраживањем логора и мјеста заточења Срба у портеклом рату, као и другим активностима и пројектима започетим у претходном периоду.

РЕКОНСТРУКЦИЈА МАРКАЛА ЗАХТЈЕВАН ПОСАО

• Какви су резултати вјештачења у вези Маркала?

– Подсјетио бих да је члан судског вијећа у Хашком трибуналу Мелвил Берд, приликом изрицања првостепене пресуде првом предсједнику Републике Српске Радовану Караџићу, нагласио да постоји основана сумња да је граната на сарајевску пијаву Маркала испалена са положаја под контролом муслимана. Као што је познато, овај случај прате бројне контроверзе, тако да је потребно независном тиму стручњака дати прилику да д своје мишљење о свему томе. Покушаћемо у наредном периоду обезбиједити услове да се то и деси, по угледу на реконструкцију догађаја на Тузланској капији. Међутим, ријеч је о озбиљном и захтјевном послу, тако да о неким детаљима још не могу говорити.

Центар је открио бројне манипулације са списковима жртава у Сребреници

• Око Сребренице се воде сталне полемике. Шта говоре подаци Центра?

– Спискови углавном не садрже јединствене матичне бројеве (ЈМБ), а постоје и случајеви да чак и уколико је уписан ЈМБ, једно лице на различитим списковима има различит ЈМБ, што доводи до тога да једно лице посједује два, а понекад и више различитих ЈМБ-а. Имајући у виду значај ЈМБ, у смислу прецизне идентификације, наведено јасно наводи на манипулацију.

• Да ли сте уочили још неке неправилности?

– Рјешењима судова из ФБиХ мијењају се године погибје за нека од лица, с циљем да се као година страдања унесе 1995. година, а све с крајњом намјером приказивања што већег броја жртава. На једном списку иста имена уписана су по неколико пута, с тим да су им наведене различите године упокоја. Прелиминарни

број лица који су сахрањивани „више пута“ је 509, а ово се може видјети у подацима доступним на веб страници гробља у Високом. Након увођења ЦИПС програма, дошло се до податка да је 87 лица добило лична документа, а налазе се на списку сребреничких жртава. Такође, прелиминарно се дошло и до податка да 619 лица, која су уписана на списку жртава Меморијалног центра Поточари, никада није посједовало лична документа по пријератним евиденцијама органа републичког СУП-а БиХ.

• Какве су разлике између Списка Комисије за Сребреницу Владе Републике Српске и списка Мирсада Токача?

– Списак Комисије за Сребреницу Владе Републике Српске из 2004. године садржи 7.800 имена, од чега су четири дупла. Поређењем овог списка и списка који је објавио Мирсад Токача у књизи *Босанска*

књига мртвих, у односу на списак Комисије, истих је 3.675 имена. Такође, поређењем са осталим многобројним списковима бошњачких извора, евидентно је да је Комисија на списак уврстила више од половине имена која финални бошњачки спискови не садрже.

• Да ли је било поређења списка у Поточарима са матичним књигама?

– Према евиденцији извода из матичне књиге умрлих општине Братунац, 15 лица која су страдала прије јула 1995. године налазе се на списку Меморијалног центра Поточари, с тим да се обрађују евиденције са подручја осталих подринских општина. Такође, бирачки списак Централне изборне комисије за Републику Српску из 2008. године, у поређењу са списком Меморијалног центра Поточари, показује да се 15 истих лица појављује и на једном и на другом списку. **ТРИКОЉОРОВИЋ**

КРШЕЊЕ СПОРАЗУМА О ДЕМИЛИТАРИЗАЦИЈИ

Заштићене зоне Сребреница и Жепа нису биле демилитаризоване како је било предвиђено Споразумом о демилитаризацији. Припадници Осме оперативне групе, а касније 28. Дивизије тзв. Армије Републике БиХ, биле су присутне у енклавама све вријеме након потписивања Споразума, па до догађаја у јулу 1995. године, одакле су нападали на територију Републике Српске. Војна акција Војске Републике Српске *Криваја 95* била је усмјерена против припадника 28. Дивизије тзв. Армије Републике БиХ, који су противно Споразуму о демилитаризацији, били присутни и активно дјеловали из енклава Сребреница и Жепа. Истраживање је већ показало своју употребну вриједност у одбрани лица пред МКСЈ, и то на начин да је свједочећи у предмету против Ратка Младића, службеник Центра, ово истраживање презентовао пред Претресним вијећем у својству свједока-експерта.

САВЕЗ СРБА ИЗ РЕГИОНА ОРГАНИЗОВАО ДРУГИ ФЕСТИВАЛ ФОЛКЛОРА СРБА ИЗ КРАЈИНЕ, РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ

ЗАХВАЛНОСТ ЗОРИЦИ ВЛАЈИНИЋ

Посебну захвалност заслужују чланови Организационог одбора, на челу са Зорицом Влајинић, без којих овај програм не би могао да се реализује на високом нивоу.

Љубав људи са два завичаја

Након сјајног прошлогodiшњег искуства *Савез Срба из региона* организовао је 2. Фестивал фолклора Срба из Крајине, Републике Српске и Федерације БиХ, који је одржан 29. јануара 2017. године у великој дворани Српског народног позоришта у Новом Саду. У Великој сали Српског народног позоришта *Јован Ђорђевић* смјенивале су се игре са подручја сјеверне Далмације, Лике, Кордуна, западне Славоније, Босанске Крајине, али и са подручја централне Србије и Црне Горе, истичући љепоту народних одора и обичаја из тих крајева.

Фестивал је започео интонирањем државне химне *Боже правде*, коју је извео Академски хор *Шпанац* из Београда.

Фестивалу фолклора присуствовали су, између осталих, покрајински секретар за културу, јавно информисање и односе с вјерским заједницама професор Мирослав Штаткић са сарадницима; начелник Јужнобачког округа Милан Новаковић; председник Скупштине Града Новог Сада Здравко Јелушић; члан Градског вијећа Новог Сада за културу Далибор Рожић; изасланик владице бачког протојереј-ставрофор Недељко Зубовић; представници Управе за културу Новог Сада, челни људи више локалних самоуправа са подручја АП Војводине; представници више избјегличких и завичајних удружења и други. Програм је водио је изванредни Миливоје Бештић.

Домаћин вечери, председник *Савеза Срба из региона*, Миодраг Линта у свом обраћању присутни-

» Мирослав Штаткић

» Здравко Јелушић

» протојереј Недељко Зубовић

» Миодраг Линта

ма, између осталог, истакао је да у Србији, а посебно у АП Војводини, живи велики број грађана који су родом и поријеклом са подручја данашње Хрватске, Републике Српске и Федерације БиХ, али и Црне Горе и шире.

– Наш народ је у Србију долазио током читавог двадесетог вијека у више таласа: послје Првог свјетског рата, у Другом свјетском рату као последица геноцидне политике НДХ, послје Другог свјетског рата и трагичних деведесетих година, када је са подручја Хрватске и Федерације БиХ протјерано око милион Срба. Без обзира на све тешкоће, прекодрински и прекодунавски Срби у новом завичају у великој мјери сачували су свијест

о свом поријеклу, као и традицију, обичаје и културу – рекао је Линта

Присутнима су се обратили и покрајински секретар за културу, јавно информисање и односе с вјерским заједницама професор Мирослав Штаткић, председник Скупштине Града Новог Сада Здравко Јелушић и изасланик владице бачког протојереј-ставрофор Недељко Зубовић.

Публика је имала прилику да ужива у разноврсном фолклору, играма, пјесмама, ношњама и шароликости које показује наше културно благо.

Фестивал су подржали покрајински и градски званичници истичући неопходност постојања такве манифестације која потврђу-

је богатство различитости нашег народа.

– Сагледавамо културне потребе људи са два завичаја и добијамо убједљиву потврду да они воле свој народ, да се брину о традицији и да његују своје обичаје – рекао је покрајински секретар за културу, јавно информисање и односе с вјерским заједницама Мирослав Штаткић

– Чињеница да смо европска престоница културе 2021. године, односно омладинска престоница 2019. године, мора бити дио последице тога што се ту ипак укрстило јако много култура. Нико није дошао у овај град, а да није донио и културу миљеа из ког потиче – рекао је председник скупштине Града Новог Сада Здравко Јелушић.

– Веома је битно да се овакав фестивал одржава у нашем граду јер он промовише традиционалне вриједности, а добро је да имамо удружења која промовишу традиционалне вриједности које су утицале на стварање идентитета свју нас – рекао је Далибор Рожић, члан Градског вијећа за културу. **Т.Б.**

СЕДАМ ДРУШТАВА УЧЕСТВОВАЛО НА ФЕСТИВАЛУ

На великој сцени СНП-а наступила су сљедећа културно-умјетничка друштва: ФУ *Велико коло* из Ветерника (Нови Сад); КУД *Младен Стојановић* из Бачког Јарка (Темерин); КУД *Ђирило и Методије* из Бусија (Београд); СКЦ *Вук Стефановић Караџић* из Бачке Тополе; КУД *Десанка Максимовић* из Хртковаца (Рума); АКУД *Шпанац* из Београда и КУД *Марко Орешковић* из Бачког Грачаца (Оџаци).

ОДРЖАНА ГОДИШЊА СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ИЗ ХРВАТСКЕ

И данас чекају заостале, а неисплаћене пензије

Дана 16. децембра 2016. године одржана је редовна годишња скупштина Удружења пензионера из Хрватске у просторијама Управе за дијаспору и Србе у региону у Београду. Присутнима се обратио предсједник Удружења Јован Каблар, који је говорио о мјерама и активностима које је удружење предузимало у претходном периоду. На скупштини су били, између осталих, присутни: савјетник предсједника Владе Србије Владимир Божовић, директор покрајинског Фонда за пружање помоћи избјеглим, прогнаним и расељеним лицима Бранислав Швоња и предсједник Коалиције удружења избјеглица Миле Шапић. Извјештај о раду Удружења пензионера из Хрватске у протеклој 2016. години поднио је предсједник Главног одбора проф. Миле Рајчевић.

Свој рад у 2016. години Удружење је наставило са реализацијом предвиђених активности утврђених на изборној скупштини Удружења, те програма рада и закључака донесеним на прошлогодњој скупштини и наставили са активностима потраживања заосталих, неисплаћених пензија и отклањања других спорних питања везаних за права с наслова радног односа и минулог рада који својим грађанима оспорава Република Хрватска. Чињеница је да су пензије стечено и неопуштено право које спада међу најзначајнија од свију стечених права и представља једини извор средстава за живот пензионера.

Овај проблем доспјелих, а неисплаћених пензија хрватских пензионера, који су за вријеме грађанског рата у Хрватској били под заштитом, односно контролом снага Уједињених нација, датира од друге половине 1991. године. Сви досадашњи покушаји да се дође до одрживог и прихватљивог рјешења и пензионери обештете, тј. да им се исплате неисплаћене пензије, остали су безуспјешни. У Хрватској, која је била под заштитом снага УН до егзодуса 1995. године, било је 57.500 пензионера.

Обустава исплате пензија извршена је чак и у случајевима оних пензионера који су пензије примали преко банковних штедних књижница или поштанских текућих рачуна.

» Јован Каблар, Миле Рајчевић, Богдан Почуча, Младен Пријић и Дане Сурла

54.000 ГРАЂАНА ПРИМА ПЕНЗИЈЕ ИЗ ХРВАТСКЕ

Према подацима Комерцијалне банке у Београду 54.000 грађана прима пензије из Хрватске. Свима њима је хрватски Мировински фонд једностраном одлуком обуставио исплату пензија одмах почетком оружаних сукоба, односно у другој половини 1991. године. Обустава је трајала док није потписан Споразум о нормализацији односа између СРЈ и РХ 1996. године, а тада су се створили какви такви услови за одлазак у Хрватску и за обнову примања пензија, која је почела да тече од 1997. године sukcesивно, али само од дана подношења захтјева, па убудуће. Истовремено је обустављена исплата пензија и корисницима који су пензије остварили у РХ, а који су живјели у СРЈ.

Парадокс је нишао дотле да су пензије биле уплаћене на текуће, поштанске или банковне рачуне, а да се после вратио поврат новца пензионерском фонду по његовом налогу, док су се претходна стања рачуна брисала. Има случајева да су хрватски пензионери којима је била обустављена исплата пензија отишли у треће земље, узели њихово држављанство, затражили ретроактивну исплату пензија и остварили то право. Према процјени Удружења обустављена је 81 пензија по пензионеру. Пензионери који су избјегли у Србију из Хрватске у току рата 1991–1995. године примали су аконтацију по уредби Владе Републике Србије до 1. маја 2003. године. Аконтација је износила око 40% од износа пуне пензије. Коначан обрачун и исплата до пуне пензије никад није обрачуната нити исплаћена.

У свом дугогодишњем раду Удружење је уложило много труда и рада, предузело много активности тј. обраћало се званичницима и институцијама ЕУ, Републике Србије и Републике Хрватске, писало захтјеве, жалило се и тражило да се исплате заостале а неисплаћене пензије и врате одузета, радом стечена права. Ре-

зултати нису адекватни уложеном раду, прије свега јер у Хрватској постоји опструкција и помањкање политичке воље. По свим домаћим и међународним законима имовина је неопуштено право сваког власника. Остварене пензије представљају власништво корисника, а не Хрватског завода за мировинско осигурање.

Удружење пензионера одржало је међународни научни скуп – конференцију, уз подршку избјегличких крвних удружења Асоцијације и Коалиције и помоћ Комесаријата за избјеглице и миграције Републике Србије 18. маја 2016. године, под називом *Ошворена ишћања примјене Анекса „Г” и „Е” Споразума о сукцесији СФРЈ*, који се односе на приватну својину и стечена права. Са научног скупа штампан је Зборник са рефератима научних радника – учесника скупа.

Представници Удружења обавили су низ разговора са представницима за правну помоћ и ИРЛ ради даље сарадње; учествовали јавним трибинама, сарађивали са представницима Владе РС, Комесаријатом за избјеглица и расељена лица; Фондом ПИО, представницима експертског тима, Покрајинским фондом

за избјеглица, прогнана и интерно расељена лица, Српским народним вијећем из Загреб, Удружењем Срба из Хрватске, Удружењем пензионера општине Стари град (Београд), Савезом пензионера Србије, представницима ЕУ у Београду, ОЕБС-ом, УНХЦР-ом, ХАЦИТ-ом, ВЕРИТАС-ом, СДФ-ом, ресорним министарством Владе, Удружењем пензионера Вуковар, Удружењем несталих и прогнаних лица, Управом за дијаспору и Србе у региону, Коалицијом и Асоцијацијом избјегличких удружења, избјегличким удружењима и др.

Удружење се активно укључило у обиљежавање годишњица страдања српског народа у грађанском рату у Хрватској у вријеме *Блеска* и *Олује* пригодним парастосима и комеморацијама страдања српског народа у РСК, као и обиљежавању пригодних годишњица великих ратова. Чланови Удружења били су присутни у електронским и штампаним средствима јавног информисања, панел дискусијама, ТВ емисијама, научним скуповима. Удружење два пута годишње издаје Билтен којим информира избјегличку и пензионерску јавност о актуелним проблемима. Штампана билтена зависе искључиво о донацијама Комесаријата за избјеглице и миграције.

Удружење се искрено захваљује донаторима који су материјално помогли његов рад: Комесаријату за избјеглица и расељена лица и миграције, Комерцијалној банци, ОЕБС-у, јединицима и установама, свима појединцима који су се својим учешћем укључили у рад Удружења.

Дан Републике Српске прослављен и у Србији

У неколико градова у Србији, завичајна удружења и удружења која баштине достигнућа Републике Српске, обиљежила су Дан Републике Српске, уз подршку Представништва Републике Српске у Србији.

У Цркви Вазнесења Господњег у Јакову код Београда служена је Света литургија, а потом је приређен свечани ручак у организацији удружења *Завештањима*, које чине учесници стварања Републике Српске.

На крсну славу Републике Српске у Цркви Вазнесења Господњег у Јакову код Београда служена је света литургија. Генерал Миленко Каришић, обраћајући се присутнима, истакао је да ствараоци Републике Српске неће дозволити никоме да оспорава крсну славу Републике Српске, која је створена огромним жртвама српског народа.

– Ми из удружења *Завештањима* сигурни смо да наша браћа Срби, широм свијета, данас с поносом славе Републику Српску и њен најзначајнији празник. Неизмјерно смо захвални Србији на помоћи у стварању и садашњем очувању Републике Српске – истакао је Каришић.

Чланови удружења *Завештањима* истакали су да чине све да сачувају јединство српског народа и све вриједности на којима почива Република Српска, на шта су поносни. Међу бројним гостима на прослави били су пензионисани генерали ВРС Радмиле Зељаја, Винко Пандуревић, Владимир Арсић, Миленко Каришић и Живомир Нинковић, који је одржао здравицу, као и представници политичког живота и локалне самоуправе: Светозар Андрић, замјеник предсједника општине Нови Београд; Дејан Бацковић, директор СПС, Винко Симеуновић; представник Града Зрењанина, и Милосав Марковић, помоћник председника општине Сурчин.

У организацији удружења *Завештањима* а уз подршку Представништва Р. Српске у Србији обиљежен Дан Републике Српске

Дан Републике Српске обиљежен је и у Новом Саду у свечаном салону хале *Сјенс* у организацији Савеза крајинских удружења из Новог Сада. Свечаности су при-

суствовали црквени великодостојници, представници градске и покрајинске власти, а одржан је и пригодан културно-умјетнички програм.

Присутне је у име домаћина поздравила предсједница Савеза крајинских удружења Ранка Срдић Милић, која је рекла да је ово велики дан за све Србе из Републике Српске, јер Република Српска опстаје већ четврт вијека.

Покрајински секретар Бјелић нагласио је да обиљежавање 9. јануара има велики значај за идентитет Републике Српске, јер се тиме изражава њен политички и државно-правни идентитет у оквиру Дејтонског споразума, те да ће Покрајинска влада континуирано стварати претпоставке за економско јачање сарадње и повезивање Војводине и Републике Српске.

Помоћник градоначелника Новог Сада Александар Петровић рекао је овом приликом да је Дан Републике Српске дан када су грађани Републике Српске успоставили чврсте темеље и обезбједили институционални простор у оквиру Дејтонског споразума.

У име Представништва Републике Српске у Србији обратио се Борислав Максимовић, сарадник за културу, који је нагласио да је овај дан сјећање на завичај, а да су Нови Сад, Војводина и Србија учинили пуно за Србе из Републике Српске, те да је потребно и даље развијати и његовати односе.

У Вршцу у Саборном храму Светог Николаја, литургију је служио владика бачки Никанор са свештенством

У Вршцу у Саборном храму Светог Николаја, литургију је служио владика бачки Никанор са свештенством, а потом је обављено ломљење славског колача и свечани ручак у организацији Епархије бачке, црквене општине Вршац и Удружења Крајишника *Божур* из Вршца.

СРНА

САСТАНЦИ БЕЗ КОНКРЕТНИХ РЕЗУЛТАТА

У циљу рјешавања проблема доспјелих неисплаћених пензија покренута је иницијатива од стране бившег потпредсједника Владе Србије Јована Кркобабића и Комесаријата за избјеглице и миграције да ресорна министарства Србије и Хрватске именују чланове у експертску радну групу која ће радити на проблему рјешавања доспјелих неисплаћених пензија српских пензионера. Први састанак одржан је у Загребу априла 2011. године. Укупно је одржано десет радних састанака, међу којима и једна експертска мисија, уз учешће два међународна експерта. На десетом састанку одржаном 27. 11. 2013. године договорено је да се изврши изmjена и допуна Споразума о социјалном осигурању између СРЈ/РС и РХ, и отклоне лимитирајуће одредбе које спречавају да се дође до рјешења. Тада је договорено да ће хрватска страна понудити рјешење тј. измјене и допуне Споразума и доставити српској радној групи најкасније до почетка фебруара 2014. године. Хрватска није испоштовала договор и радна група се састала тек у јулу 2015. године. Тада је хрватска страна понудила да се измјени формулација и тамо гдје стоји СРЈ, да пише РС, што је *status quo* – стање без промјене, а то је српска делегација одбила.

ЈЕДНА ВЛАДА ОТИШЛА, ДРУГА НЕЗАИНТЕРЕСОВАНА

Претходна хрватска Влада у свом четворогодишњем програму за мандатно раздобље 2011–2015. година предвидјела је да ће свим грађанима који су редовно уплаћивали пензиони фонд, а једно вријеме нису примали пензије, размислити начин обештећења, чиме је признала проблем доспјелих, неисплаћених пензија. Влада је отишла, а нова хрватска Влада у свом програму није поклонила пажњу неисплаћеним пензијама, што је њена међународна правна обавеза.

Удружење се обратило приговором Међународној организацији рада (МОП-у) у Женеви због кршења Конвенције 48, чији је потписник Хрватска, којом се штите права пензионера миграната. С обзиром да Удружење нема основ за подношење приговора међународним институцијама, то је учинило у њихово име Удружење синдиката пензионера Србије. Међународна организација проследила је приговор на изјашњавање Хрватској, која је покушала да оспори представку и разлоге изнесене у њој, али је МОП одбио њихово образложење и прихвати приговор Удружења. Именована је трочлана комисија која ће предложити рјешење.

УПУЋЕНА ИНИЦИЈАТИВА ЗА ФОРМИРАЊЕ НОВЕ КОМИСИЈЕ ЗА САРАЈЕВО

31. 1. 2017. Републичка организација породица заробљених, погинулих бораца и несталих цивила упутила је Предсједништву БиХ, Савјету министара и Заједничкој комисији за људска права парламента БиХ иницијативу за формирање нове комисије за утврђивање истине о страдању Срба у Сарајеву у периоду од 1992. до 1995. године.

Предсједник ове организације Недељко Митровић рекао је Срби да је у Сарајеву током протеклог рата убијено око 5.000 Срба, док се више од 250 воде као нестали.

Митровић је нагласио да су разлози за формирање нове комисије за Сарајево утврђивање истине о судбини убијених и несталих Срба у сарајевским насељима Алипашино поље, Бућа поток, Казани, Добровољача улица, као и у многим другим мјестима.

– Уколико не буде прихваћена наша иницијатива за формирање нове комисије за Сарајево, онда је очигледно да бошњачки политички представници не желе да се открије истина о страдању Срба и онима који су те злочине починили, што представља још један злочин – закључио је Митровић. Бивша Комисија за Сарајево, коју је 2006. године формирао Савјет министара БиХ, доживјела је фијаско јер су бошњачки чланови Комисије инсистирали на томе да приоритет има утврђивање материјалне штете у односу на људске жртве у Сарајеву.

СРНА

ОБИЉЕЖЕНЕ 24 ГОДИНЕ ОД ФОРМИРАЊА ТАКТИЧКЕ ГРУПЕ ОСМАЦИ

29. 1. 2017. Полагањем вијенаца, прислуживањем свијећа и парастосом на централном споменику за 241 погинулог борца, у Осмацима је обиљежено 24 године од формирања Тактичке групе Осмаци, која је била у саставу Војске Републике Српске.

Предсједник Борачке организације Осмаци Раде Јакшић рекао је да је прислужена 241 свијећа као знак сјећања и захвалности погинулим борцима који су уградили животе у темеље Републике Српске.

Он је нагласио да је Тактичка група Осмаци, у односу на укупан број становништва општине, највјероватније, имала процентуално највише погинулих бораца у Републици Српској. – Тактичка група Осмаци на почетку рата бројала је 1.100 припадника Војске Републике Српске, од којих је погинуло 151 борац, што значи да је сваки седми војник погинуо – истакао је Јакшић.

Он је нагласио да је на порстору Осмака погинуло 35 бораца из јединица са подручја других општина, 31 борац из Осмака који је био у саставу других јединица на другим ратиштима, те 31 цивилна жртва рата са овог подручја.

Јакшић је појаснио да је Тактичка група Осмаци држала линију 20 километара од Пандурице до Бишине код Шековића, на којој је била супротстављена Другом тузланском корпусу такозване Армије БиХ, као и сталном пријетњом снага Насера Орића из енклаве Сребреница.

СРНА

У ТОКУ СНИМАЊЕ ДОКУМЕНТАРНОГ ФИЛМА О РАДОВАНУ КАРАЦИЋУ

27. 1. 2017. Вишеструко награђивани документариста Драган Елчић изјавио је Срби да је у току снимање дугометражног документарног филма о првом предсједнику Републике Српске Радовану Караџићу, чија ће премијера бити симболично 6. априла, на дан када је почео рат у БиХ.

– У току је снимање, а премијера филма ће бити 6. априла у београдском Сава центру – рекао је Елчић.

Он истиче да је рад на филму о Караџићу за њега велики изазов, али да детаље филма чува за београдску премијеру. У осврту на документарну продукцију поводом Савиндана, Елчић каже да се нада да ће Срби ускоро имати бар документарни, ако није могуће играни филм о Светом Сави, који је једна од најзначајнијих личности у српској историји. Он је нагласио да би му била велика част да уђе у такав пројекат, али да било који аутор који би се прихватио тог изазова мора имати подршку државе и Српске православне цркве.

– Свети Сава је коријен и дух који нас је одржао и без њега нас не би било. Он је наша најсвјетлија историјска и државна вертикала. То је испостава Христа и пут по коме сви ходамо и оно што је изнутра остало у народу вијековима – рекао је Елчић.

Иако се Срби нису на прави начин кроз филмску умјетност одужили првом српском архиепископу и просвјетитељу Светом Сави, Елчић каже да народ непогрешиво носи у себи светосавље које га је сачувало.

Елчић је ставио ауторски потпис на низ филмова који су имали велик одјек у јавности, као што су Крсти-ић, о егзодусу Срба из Сарајева и Мучни терет подметнуте кривице о генералу Војске Републике Српске Новаку Ђукићу.

СРНА

ВЛАДИМИР ЛУКИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ИО УДРУЖЕЊА ЈАСЕНОВАЦ-ДОЊА ГРАДИНА ИЗ БАЊАЛУКЕ

Срби се морају борити за истину, Јасеновац се не може игнорисати

Предсједник Извршног одбора Удружења Јасеновац-Доња Градина из Бањалуке Владимир Лукић рекао је да се Срби морају борити за истину и да га у том контексту радује чињеница да ће Београд градити маузолеј сличан Јаг Вашему, који ће показати колико је ко и зашто дао жртве у посљедњих 100 година и ко је био какав у поједином рату.

Лукић је данас изјавио Срби да се о Холокаусту и геноциду у Другом свјетском рату не може говорити, а да се не помене систем усташких Логора смрти Јасеновац, стратишта које је по величини било трећи логор у окупираној Европи у Другом свјетском рату, а први по бестигластости злочина.

– У Јасеновцу је постојао логор за дјецу. У његовом саставу је био и такозвани радни логор, гдје су жртве исцрпљиване да би биле што лакше ликвидирани – навео је Лукић поводом 27. Јануара, Међународног дана сјећања на жртве Холокауста.

Он је навео да је у Јасеновцу побијено око 700.000 Срба, 23.000 Јевреја и око 80.000 Рома, те још један број припадника других народа чији је број жртава далеко испод ових цифара.

Лукић је нагласио да су се током Другог свјетског рата на овим просторима дешавали невиђени и неслућени догађаји у којима су страдали Срби, Јевреји и Роми и истиче да је вршен масакр на све могуће начине – на кућном прагу, на путу, у разним објектима, па и у логорима.

Лукић је, говорећи о протеклом рату који је почео са тезом да ће опет моћи да се „тамане“ Срби онако како је рађено у Другом свјетском рату, навео да се с обзиром на такво једно искуство српског народа „нисмо дали изненадити“.

– Срби би доживјели исто, ако не и горе. Цијела политика наших противника је била да на свим стратиштима смање број жртава, као и то да прикажу да су Срби били злочинци и да су Срби почели рат – каже Лукић.

НИСУ ЕВИДЕНТИРАНА СВА СТРАТИШТА

Лукић је навео и бројна друга стратишта као што су Гаравице код Бихаћа, са око 12.000 жртава, Шушњар код Санског Моста са 5.500 српских жртава и 50 Јевреја, те бројне херцеговачке јаме: 103 стратишта, Козара, Јадовно, Паг, Сремска Митровица, Госпић...

– Било је више од хиљаду тих стратишта, и нису сва евидентирана. Постојали су логори за дјецу Сисак, Стара Градиша, Јасеновац, а ту су бројна убиства и масакри српског живља по селима, на кућном прагу, те бројне жртве које су однјеле Дрина, Сава, Босна, Уна. У том геноциду учествовали су бројни грађани, не само усташе како кажемо. Усташе су били идеолози, а у убијању Срба учествовали су бројни злочинци из хрватског и тада муслиманског народа на бази усташке идеологије – навео је Лукић.

ИЗЛОЖБА ДОЊА ГРАДИНА – ОД СЕЛА ДО МЕМОРИЈАЛА

Међународни Дан сјећања на жртве Холокауста – 27. јануар, обиљежен је у Спомен-подручју Доња Градина у Козарској Дубици полагањем вијенаца на спомен-обиљежју жртвама Логора Јасеновац и отварањем изложбе под називом Доња Градина – од села до меморијала.

На платоу Спомен-подручја Доња Градина вијенце су положили предсједник Одбора за Доњу Градину Народне скупштине Републике Српске Дарко Бањац, начелник општине Козарска Дубица Раденко Рељић са сарадницима и чланови Општинског одбора ДНС-а Козарска Дубица. Након тога, у изложбеној сали Спомен-подручја Доња Градина отворена је изложба под називом Доња Градина – од села до меморијала, чији је аутор виши кустос Спомен-подручја Дејан Мотл.

– У Спомен-подручју Доња Градина сваке године обиљежава се Међународни дан сјећања на жртве Холокауста, а ове године отворили смо изложбу којом су на 19 паноа изложене фотографије и документи који прате историјат села Доња Градина, све до периода званичног отварања Спомен-подручја 1988. Године – рекао је новинарима Мотл. Он је истакао да најстарија изложена фотографија приказује географску карту из 1572. године, а да је највећи дио изложених фотографија из периода НДХ, односно Доње Градине као дијела Логора Јасеновац. Изложба садржи и фотографије истраживања из 1964. године, те фотографије из периода уређења спомен-подручја. Изложба ће за посјетиоце бити отворена до 20. априла.

СРНА

Помен за 305 Срба у Скланима

Код Централног споменика за 305 погинулих српских цивила и војника у Скланима код Сребренице поводом 24 године од убиства 69 Срба из овог мјеста, служен је парастос и одата почаст страдалима.

Јаке муслиманске снаге од неколико хиљада војника из Сребренице, под командом Насера Орића, нападе су у зору 16. јануара 1993. године српска села око Склана и упале у ово мјесто на обали Дрине.

Муслиманске јединице упале су у села прије сванућа, убијале и клале цивиле на спавању у њиховим кућама, пљачкајући и уништавајући све што су стигле, чиме су наставиле етничко чишћење у Подрињу, започето још у априлу и мају 1992. године нападама на српска села Студенац, Гниона, Осредак, Вијегор, а онда и на братуначка села Загони, Магацићи, Ранча...

Тог дана убијено је чак 69 становника овог краја, а двије трећине пострадалих били су цивили, међу којима и неколико дјеце.

Рањено је 165 мјештана. Од 30 заробљених половина није преживјела мучења у сребреничким казатима, а њих четворо још се воде као нестали.

Мост преко кога се цивилно становништво једино могло пребацити

у Србију био је под сталном митралеском ватром и постао је српско стратиште, па је у покушају бјекства на мосту и у његовој близини настрадало највише цивила, као и у таласима Дрине.

Најмлађа жртва био је петогодишњи Александар Димитријевић, а његов брат Радислав имао је 11 година. Са мајком Милицом покушали су побјећи у Бајину Башту, али су код граничног моста погођени куршумима.

Миленија Митровић тог 16. јануара била је заробљена у свом дворишту са још шест чланова фамилије. Њеног супруга Радивоја злочинци су заклали.

Гордана Секулић убијена је на мосту, а њена два сина су срећом преживјела и данас живе у Сребреници са оцем Мирком.

Тада малољетни Цветко Ристић из Кушића остао је без цијеле породице, куће и имовине. Убијени су му родитељи, сестра и брат чији посмртни остаци још нису пронађени, а тек након 16 година обновљена му је кућа.

Након уништавања више од стотину српских села и заселака у братуначкој и сребреничкој општини током 1992. године, муслиманске снаге са Орићем на челу на Божић 1993. године заузеле су Кравице и још неколико српских села у њеном окружењу починивши стравичан масакр над цивилним становништвом.

Девет дана након Кравице услиједио је свеобухватан напад на Склане и околна села уз учешће више хиљада припадника муслиманских јединица и, према Орићевом плану, то је требало да буде завршни ударац српском народу и његово уништење или потпуни прогон са простора сребреничке општине.

СРНА

ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ОД СМРТИ ЈЕДНОГ ОД СТВАРАОЦА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Никола Кољевић је увијек позивао на српско јединство

У оквиру обиљежавања двадесет година од смрти професора Николе Кољевића, на бањалучком гробљу *Свети Пантелија*, служен је парастос у помен на првог демократски изабраног члана Председништва БиХ из реда српског народа, првог председника Удружења књижевника Републике Српске, те угледног сарајевског професора и педагога.

У оквиру обиљежавања, на родној кући професора Кољевића, у присуству родбине, председника Милорада Додика, пријатеља и поштовалаца дјела Николе Кољевића, у Бањалуци је откривена спомен плоча.

Председник Милорад Додик рекао је да је најбоља одбрана Републике чувати од заборава људе који су је стварали, као што је био Никола Кољевић.

– Ако то заборавимо лишени смо могућности да се на прави начин до краја боримо – рекао је Додик након што је са председником *Асоцијације Ствараоци Републике Српске* Момчилом Крајишником открио спомен-плочу на родној кући Кољевића у Бањалуци.

Председник Српске истакао је да је Кољевић био човек који је неоклијевајући приступио националном покрету Срба у тренутку распада Југославије, државе која је Србима изгледала као домовина, а која им је у суштини кроз историју чинила неправду.

– Његов допринос у функцији потпредседника је несумњив. Желим да му се захвалим, јер без његовог доприноса и смирености многе ствари би биле на други начин ријешене – нагласио је Додик у обраћању након откривања спомен-плоче.

ТАТА БИ ДАНАС БИО ПОНОСАН

Богдана Кољевић, кћерка једног од стваралаца Републике Српске Николе Кољевића, рекла је да би и њен отац указао на важност српског јединства и сагласности о најважнијим питањима, јер је Српска најсвјетлији и одлучујући путоказ за српско питање у цјелини.

– Подсјетио би како с циљем јачања демократије треба јачати нацију, јер су национално и демократско нераздрживи елементи – рекла је Кољевићева, која је и сенатор Републике Српске. Она је нагласила да би њен отац био поносан што данас сви заједно постављају континуитет и кроз културу сјећања, али и институционално и политички граде државу Републику Српску.

Он је поручио да ствароци Српске и људи који су у најтежим временима прихватили тежак национални и народни посао не смију бити заборављени.

– Од почетка су жртвовали свој лични комодитет за оно што је било потребно, а то је освјештење, организовање и покрет српске и националне заједнице, која је неминовно довела до стварања Републике Српске која је свих ових година оспоравана и до данас нам настоје најважније ствари довести у питање – рекао је Додик.

Крајишник је подсјетио да је прошло 20 година од преране смрти Николе Кољевића, човека који је био поштован и цијењен.

– Плоча је постављена да би будуће генерације, а и савременици, знали да је овдје рођен човек који је цијелог себе унио да би била створена Република Српска, која је велико дјело и које не би могло бити да није било људи који су били визионари и знали шта нас чека – рекао је Крајишник.

Он је нагласио да је захвалан Кољевићу што је имао привилегију да се са њим дружи и сарађује у тешком ратном периоду.

Цвијеће на спомен-плочу положио је председник Српске и представници *Асоцијације Ствараоци Републике Српске*, а председник Удружења књижевника Републике Српске Предраг Бјелошевић прочитао је неколико стихова.

Спомен-плоча постављена је на родној кући Николе Кољевића захваљујући подршци града Бањалука, а почетком јуна испред Филолошког факултета у Бањалуци биће постављена биста Николе Кољевића.

На почетку обиљежавања, одржана је конференција за новинаре на којој се обратила и кћерка професора Кољевића, Богдана Кољевић.

Поводом годишњице смрти Николе Кољевића је Културном центру *Бански двор* у Бањалуци одржана је академија. Академији су присуствовали пред-

седник НСРС Српске Недељко Чубриловић, потпредседник НСРС Ненад Стевандић, министар Петар Ђокић, председник АНУРС Рајко Кузмановић, председник удружења *Ствараоци Републике Српске* Момчило Крајишник и друге личности из јавног и културног живота Српске. Чубриловић је истакао да је име Николе Кољевића једно од најзначајнијих имена у новијој историји Републике Српске и њеног народа.

– Ово обиљежавање буди многа сјећања на рад са професором Кољевићем, на његове поуке и поруке у веома тешко вријеме за српски народ који је размишљао о свом останку и опстанку на овим просторима – рекао је Чубриловић.

Крајишник је истакао, да му је Кољевић на првом мјесту био пријатељ, а упознао га је прије рата.

– Зближила нас је невидљива сила у миру, а наставила да нас држи скупа и у току рата – додао је Крајишник.

Генерални секретар *Ствараоци Републике Српске* Јово Космајац рекао је да је циљ обиљежавања 20 година од смрти Николе Кољевића да се на прави начин друштво подсјети оних који су дали свој допринос настанку Републике Српске.

– Осим што је био политичар, Никола Кољевић је превасходно био књижевник, те је ова академија посвећена том дијелу његовог живота и рада – рекао је Космајац, и истакао, да велики значај има и Кољевићев рад у сфери проучавања језика, али и у књижевности и култури, без којих народ не може да постоји.

Асоцијација Ствараоци Републике Српске и Град Бањалука организоваће ове године низ манифестација посвећених сјећању на Николу Кољевића.

Кољевић је, уз Биљану Плавшић, био први демократски изабрани члан Председништва БиХ из реда српског народа на првим демократским изборима 1990. године.

Од 1992. године био је потпредседник Републике Српске и први председник Удружења књижевника Републике Српске.

Никола Кољевић оставио је и велики траг у нашој науци – био је професор на сарајевском Филозофском факултету, преводилац и есејиста, а важио је и за једног од најцијењенијих шекспиролога у бившој Југославији. Био је један од оснивача и први председник Удружења књижевника Републике Српске.

РТРС

ПРЕМИНУО ГЕНЕРАЛ ЈНА ВЛАДИМИР ТРИФУНОВИЋ

17. 1. 2017. Генерал бивше ЈНА Владимир Трифуновић преминуо је у 79. години на Војномедицинској академији (ВМА) у Београду, јавио је РТС.

Трифуновић је рођен 1938. године у Приједору. Датум и вријеме Трифуновићеве сахране накнадно ће бити саопштени. Генерал Владимир Трифуновић објавио је три књиге о свом случају: *Моја борба за истину, Буђење свјести – у борби за истину и правну државу и Нећу милост*.

Он је 22. септембра 1991. године предао касарну у Вараждину у Хрватској са великом количином наоружања, укључујући и тенкове, како би спасао 280 војника и официра, док су његова жена и дјеца били таоци.

Трифуновић је тврдио да је подређенима издао задатак да онеспособе технику и борбена средства и да непријатељу нису оставили готово ништа.

У Хрватској се против њега водио поновљени поступак због оптужби за ратне злочине, док је у Београду осуђен за издају, да би га, послје снажног притиска јавности, тадашњи председник СР Југославије Зоран Лилић аболирао 1997. године. Врховни суд Србије је 2010. године укинуо пресуду против Трифуновића и групе његових официра.

У мају 2011. године Министарство правде и Трифуновић потписали су споразум о накнади штете који је подразумевао да му Србија исплати 6,2 милиона динара због неоснованог боравка у притвору.

Окружни суд у Вараждину је 1993. године Трифуновића осудио правоснажно за ратни злочин на вараждинском подручју, али је Жупанијски суд у Вараждину, на његов захтјев, 2013. године одлучио да обнови поступак.

СРНА

НИКО НИЈЕ ОСУЂЕН ЗА УБИСТВО СРБА У РАВНИМ КОТАРИМА И НА МАЛОМ АЛАНУ

22. 1. 2017. У Цркви Светог Марка у Београду служен је парастос за 348 Срба које су прије 24 године убили припадници Хрватске војске на подручју Равних Котара и на велебитском превоју Мали Алан.

Драгана Дукић, председник Удружења породица несталих и погинулих лица *Суза*, које је организовало парастос, рекла је *Срни* да су прошле 24 године од када се десио овај гнусни злочин.

– Чињенице су познате, а жалосно је што ни послје 24 године нико не сноси одговорност и нико није осуђен за овај злочин. То породице додатно растује – нагласила је Дукићева. Она је истакала да је додатни терет за породице то што не знају шта се са њиховим најмилијима десило и не могу да их сахране како доликује човеку јер се још осам лица води као нестало.

Дукићева је додала да, нажалост, ово питање које би требало бити хумано и приоритетно, зависи од политичке воље и тренутне ситуације у Хрватској. Послје парастоса положено је цвијеће спомен-плочу страдалим Србима, постављеном у Ташмајданском парку. Чланови удружења грађана *Српски светионик* на степенницама Цркве Светог Марка истакли су велики црно-бијели транспарент са натписом *Злочин који траје* на српском, руском, њемачком и енглеском језику и фотографијом избјегличке колоне Срба из Хрватске из августа 1995. године. Хрватске оружане снаге су 22. јануара 1993. године извршиле агресију под кодим називом *Масленица* на јужне дијелове Републике Српске Крајине, што је била трећа по реду агресија Хрватске на заштићено подручје УН.

УБИСТВА СРБА И ПАЉЕВИНЕ У УСТАШКОЈ ОФАНЗИВИ НА БАНИЈУ

22. 1. 2017. Усташко-домобранске снаге Независне Државе Хрватске (НДХ) извеле су од 22. до 30. јануара 1942. године офанзиву на слободну територију између Костајнице и Петриње на Банији, подсјећају из Удружења *Јадовно*.

Овим снагама командовао је пуковник Иван Мрак. Убиства, хапшења, пљачке и паљевине вршене су у селима Свињица, Старо Село, Јабуковац, Млиноге, Јошавица и Комоговина. На основу расположивих података није могуће установити тачан број убијених становника ових села. Већина становника успјела је побјећи на Шамарицу очи и за вријеме напада.

Према подацима служби НДХ, у овом периоду усташе и домобрани су опљачкали и попалили Комоговину, Зрилић, Горњу Пастушу, Доњу Пастушу и Раковац побивши, према властито признању, 70 до 100 жена, дјеце и старца из тих села. У истом периоду, према извјештају усташког Заповједништва војне крајине из Сарајева, у Логор Јасеновац отјерано је 185 Срба са подручја Вишеграда, Чајнице и Рогатице.

САХРАЊЕН ПРВОБОРАЦ ЉУБО ШАРГИЋ

20. 1. 2017. На сеоском гробљу у Рајићима, општина Милићи, данас је сахрањен првобороц Љубо Шаргић, носилац *Партизанске споменице* од 1941. године, борац Шесте источно-босанске бригаде.

У рату је три пута рањаван, а као борац учествовао је у свим значајнијим биткама које су партизанске јединице водиле у источном дијелу БиХ против њемачког окупатора и усташа. Након рата обављао је дужности у привреди. Шаргић је преминуо након краће болести у 95. години. Био је последњи преживјели првобороц НОБ-а са подручја општине Милићи.

СРНА

НА СВЕТОГ САВУ 1996. ЗАТВОРЕНО МУЧИЛИШТЕ ЗА СРБЕ У ТАРЧИНУ

Логор Силос прављен по узору на Аушвиц

На Светог Саву 1996. године затворен је концентрациони логор *Силос* у Тарчину код Сарајева, у којем је било заточено више од 600 српских цивила, од којих су 24 умрла због последица физичког злостављања, пребијања, тортуре и мучења глађу.

Силос, као концентрациони логор за Србе, којим је управљала такозвана Армија БиХ, отворен је 11. маја 1992. у објекту у којем се прије рата чувала пшеница, а затворен је 27. јануара 1996. године на Светог Саву, односно два мјесеца након што је потписан Дејтонски мировни споразум.

Према свједочењу бивших заточеника, *Силос* је имао све елементе злогласног логора из Другог свјетског рата Аушвиц. У *Силосу* било је заточено 600 српских цивила, од чега су 24 умрла од последица физичког зло-

стављања, пребијања, тортура и мучења глађу.

У том логору, једном од укупно 126 на подручју ратног Сарајева, углавном су били заточени цивили са подручја Тарчина, Пазарића и других околних мјеста.

Најмлађи међу њима био је 14-годишњи Лео Капетановић, а најстарији Васо Шаренац који је имао више од 85 година и умро је у *Силосу* на температури која је увијек била нижа за десет степени у односу на спољну.

Тортуре нису биле по-

штећене ни жене, од којих је једна била у шестом мјесецу трудноће.

Српски заточеници, који су преживјели стравичне тортуре, свједочили су да су тадашњи званичници у влади такозване Републике БиХ долазили у *Силос* и да су били опознати о дешавањима у логору.

Логор су напустили 26. јануара 1996. године, док су послије 42 затвореника изашла дан касније, чиме су коначно затворена врата овог казамата. Главни претрес у овом предмету пред Судом БиХ по-

СРНА

Крајишници у кулском позоришту

У великој сали позоришта Културног центра Кула 3. децембра 2016. године одржан је несвакидашњи концерт на коме је публика могла да се упозна са музиком и обичајима крајишких Срба. КУД Крајина гостима концерта представио је крајишка кола, игре, обичаје, пјесме и на тренутак све пристуне повео у крајеве Далмације, Лике, Кордуна, Баније и Славоније.

За развој културе, очување културне баштине, очување српског духа и обичаја прекодринских Срба, можемо бити захвални људима који су основали Културно-умјетничко друштво Крајина. Спајањем три култур-

но-умјетничка друштва из Републике Српске Крајине, прије двадесет година, направљен је велики корак у очувању националног идентитета крајишких Срба. КУД Крајина настао је спајањем КУД Голубић из Голубића код Книна, затим КУД Крајина из Грачаца и КУД Душан Ђорковић из Петриње.

Сакупљањем кола и обичаја која полако падају у заборав, КУД Крајина се труди да сачува све оно што један народ чини народом. Захваљујући племенитој дјелатности, вјери у Божију помоћ и помоћ људи доброг срца, све своје могућности усмјеравају ка једном циљу, а то је очува-

ње обичаја и традиције српског народа са западне стране Дрине.

У Кули су наступали заједно са КУД Зора из Силаша, а током вечери публика је могла да чује изворне пјесме као што су *Миљовоје, ђоћерај волове, Дођи јање кад се жишо жање, Мој невене, Нема раја без роднога краја* и још многе друге. КУД Зора из Силаша, представио је игре из Срема, као и игре са планине Ртањ, док су чланови КУД-а Крајина представили игре из Голубића, игре са Грмеча, као и неколико обичаја са поменутих простора некадашње Републике Српске Крајине.

Са Крајишницима по Крајини

Бројни љубитељи народног Бхумора имали су прилику да виде у Културном центру најзанимљивије детаље из емисија *Са Крајишницима по Крајини*, у којима Градишки новинар Милан Пилиповић на јединствен, аутентичан и хумористичан начин

представља људе и догађаје из Крајине.

У програму су се представили пјевачке и етно групе, музичари и хумористи.

Пилиповић је изразио задовољство што је ово, десето по реду, вече репортажа окупало највише публике до са-

да, истичући да то показује да људима треба смијеха и разбириве, након веома тешке свакодневице.

Он је нагласио да су овакви програми прилика да се афирмишу пјевачи, хармоникаши, тамбураши, хумористи и забављачи, који чежу да представе свој талент, али за то немају добру прилику.

Пилиповић је истако да је Крајина свуда гдје су људи веселог ђоћерског хумора, гдје се не дешава нешто што доводи до конфликта, и да је у емисијама говорио о темама о којима су сви људи саслушали, далеко од политике и свега што свакодневно људе унесређује и вуче уназад.

Према његовим ријечима, репортаже су свакодневно у другом плану, а људи који се баве медијима постали су таоци свакодневице и политике.

Одржано Крајишко вече у Апатину

Удружење Срба поријеклом из Босне и Херцеговине *Пејшар Коцић* из Апатина на кулани *Елкој* организовало је традиционално дружење својих sunarодника.

Преко 400 званица, махом Срба који воде поријекло из Републике Српске, Хрватске, али и других крајева, окупило се у Апатину како би уживало у игри, пјесми и обичајима родног краја. На самом почетку, окупљенима се обратио председник Удружења *Пејшар Коцић* Радомир Рељић, који је поздравио представнике Завичајног удружења Личана *Никола Тесла* из Апатина, Удружења Крајишника из Суботице, Завичајног удружење Срба

Коријени из Сомбора као и бројне друге госте и медије на подршци.

Рељић је изразио наду да ће будуће генерације преузети обавезу његовања традиције и обичаја и организовати оваква окупљања која се у Апатину одржавају 16. пут за редом.

Истичући значај оваквих окупљања председник општине Апатин, Радивој Секулић поздравио је госте и организатора, Удружење *Пејшар Коцић*, које, према његовим ријечима, вриједно ради на очувању народних обичаја, како би их пренијело на будуће генерације.

УДРУЖЕЊЕ ГРМЕЧ: Светосавска додјела пакетића у Санском мосту

Унедјељу, 29. 1. 2017, у Храму Светих апостола Петра и Павла у Санском Мосту служена је света литургија послје које су подјељени пакетићи за најмлађе Сањане. Завичајно удружење Сањана – Грмеч и ове године, уз помоћ пријатеља и спонзора, прикупило је преко 200 пакетића.

Тим поводом у организацији Завичајног удружења Сањана – Грмеч са сједиштем у Бањалуци најмлађим малишанима подијељени су пакетићи.

Из завичајног Удружења Сањана – Грмеч поручују како је ово черврти пут за редом, четврту годину како у сарадњи са свештенством епархије Сански Мост организују овакву хуманитарну акцију.

Акција је проширена не само на повратничку српску дјецу која данас живе у општини Сански Мост у Федерацији, већ и на дјецу која живе у мјесним заједницама Козица и Будимлић Јапра и

које су некад припадале општини Сански Мост, а данас се административно налазе у сасатаву Републике Српске односно општине Оштра Лука. Циљ оваквих манифестација је да се што више љу-

ди окупи у саборној цркви у Санском Мосту.

– Ову акцију сматрамо једном од најдражих и најљепших јер се ради о помоћи најмлађима – поручују из завичајног Удружења Сањана – Грмеч.

БОЖИЋНА АКЦИЈА

Завичајно удружење Сањана – Грмеч сада већ традиционално четврти пут организовало је хуманитарну акцију *Божић*. Подијељено је 100 пакета основних животних намирница за најугроженије породице српских повратника Санског Моста. Помоћ је прикупљена захваљујући прилозима чланова и донатора. Захваљујемо се свима који су на било који начин помогли да и ова акција буде успјешна.

УДРУЖЕЊЕ КРАЈИШНИКА ПРОСЛАВИЛО КРСНУ СЛАВУ У ДОЊЕМ ТОВАРНИКУ

Крајишници са браћом Сремцима прославили славу Часне вериге

Пећиначки Општински Одбор Удружења Крајишника западно од Дрине прославио је, у препуном Дому културе у Доњем Товарнику, крсну славу Удружења Часне вериге.

Поздрављајући госте председник Пећиначког одбора Удружења Крајишника Рајко Јевић захвалио се свима који подржавају рад ове организације, а посебно пећиначкој локалној самоуправи и нагласио да је циљ Удружења да се помогне Крајишницима који желе да се врате на вјековна огњишта у процесу повратка у земље са које су прогнани током рата, а да онима који желе да живот наставе у Србији помогне у рјешавању статусних и егзистенцијалних питања у оквиру Републике Србије.

– За нас Крајишнике важно је да сачувамо вјековну традицију, наше обичаје и културу, али истовремено и да се успјешно интегришемо у локалну заједницу у којој данас живимо. Због тога ми је драго што су са

нама поред Крајишника из цијеле Србије и наша браћа Сремци и што заједно слаavimo нашу крсну славу – рекао је Јевић.

У забавном дијелу програма наступило је доајен крајишке пјесме Бора Дрљача.

Херцеговци у Новом Саду 26. пут дочекали православну Нову годину!

Дочек Православне нове године међу Херцеговцима у Србији незамислив је без традиционалног сабора Херцеговаца у ресторану *Рибарац* у Новом Саду. По 26. пут у континуитету Удружење Срба из Херцеговине у Новом Саду прославља своју крсну славу Светог Василија, што је уједно прилика да се Херцеговци са свју страна окупе и заједно прославе Нову годину.

Скуп је почео сијечењем колача и благословом свештеника Предрага Толмирића. Потом је госте поздравно домаћин овог скупа и председник најстаријег херцеговачког удружења у Србији Ђорђо Радојичић.

ДВА ПРОБЛЕМА

Он је у својој бесједи нагласио да људи са два завичаја никада неће заборавити камен са кога су потекли и бити поносни на своју и „слободну Херцеговину“.

Здравцу је на њему својствен начин одржа легендарни привредник Марко Милошевић.

У име гостију из Херцеговине обратио се Миланко Авдаловић, недавно изабрани председник општине Невесиње. Подсјетио је на вријеме када је 1995. године, тада у улози новинара, боравио у Новом Саду на дочеку који је су међувремену постао препознатљив бренд „српске Атине“.

– Херцеговина данас има два велика проблема: економски и демографски. У оба проблема значајно могу помоћи наши земљаци у Србији на начин да се неко врати да живи у старом завичају или да неки од привредника отвори неки погон у завичају, што би била и највећа помоћ Херцеговини.

У програму публика је могла да види мајсторство Војина Радојичића на дипломама, двојницама и гуслема.

Из Херцеговине се пјесмом представила мушка пјевачка група из Невесиња, а у програму су доминирали Гајдобрани и КУД *Блајоје Паровић*.

Водитељ програма Миливоје Бештић између најавна хронолошки је подсјетио на многа дешавања у вези са Херцеговином.

Међутим, овом удружењу припада будућност. У овом тренутку Удружење Срба из Херцеговине у Новом Саду може да се похвали најактивнијом омладином. Бојан Миленић подсјетио је на бројне акције које су током године млади овог удружења урадили. Најзначајније је било прикупљање добровољног давања крви и то у два навра-

» Милица Шиповац

та, као и скупљање помоћи за дјecu са Космета.

У наставку програма публика је могла да ужива у хуморескама легендарног доктора Братолуба Брљаче и колумнисте *Слободне Херцеговине* Марка Ничевића.

У традиционалном такмичењу у натпјевању *Пјевај, браше, и ја ћу узат те пријавиле су се само две екипе. Побједила је група Браћа Радојичићи, мада не би било неправедно да је награда припала и групи Херцеговина.*

У богатој томболи неки су се радовали умјетничким радовима даровите херцеговачке сликарке из Сомбора Снежане Неге Милинковић, неки су добили пршуту, а најсрећнији Мајо Милошевић добио је викенд у хотелу *Аџи-Мовић* на Москву. Био је ту и читав низ других награда, а приметили смо да је срећне руке био и водитељ Миливоје Бештић, који је добио вулене чарапе.

ВРИЈЕДНА ОМЛАДИНА

Срећан је био и творац овог удружења Пејо Бајчетић, који се подсјетио дана када је све започело.

– Херцеговци се окупљају сигурно четрдесетак година, али организован дочек Православне нове године траје у континуитету 26 година. Срећан сам кад видим младе чланове нашег удружења који показују заразни ентузијазам и буде вјеру у будућност – рекао је Пејо, који је уз младе чланове удружења активно учествовао у свим овогодишњим акцијама.

И председник Ђорђо Радојичић није крио задовољство што захваљујући омладини ово удружење осим што има најдужи стаж убраја се међу најперспективнија завичајна удружења.

У наставку програма атмосферу до усјања довео је гајдобрански *Боле бенд*. Међу гостима из Херцеговине поред поменутог Миланка Авдаловића, начелника Невесиња, били су начелник Билеће Милан Алексић и бивши начелник Берковића Бели Лучић. Скуп је својим присуством увеличао и замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта, а ни су изостали ни представници братских удружења Гачана, Билећана, Невесињаца, као ни Урош Милојевић, који је дошао у име Херцеговаца из Баната. Играло се и пјевало до јутарњих сати.

ОДРЖАНА РЕДОВНА ГОДИШЊА СКУПШТИНА ЗАВИЧАЈНОГ УДРУЖЕЊА „ЗМИЈАЊЕ“ ИЗ КАЋА

Удружење Змијање из Каћа уручило признања најактивнијим члановима

Завичајно удружење „Змијање“ из Каћа је 30. децембра 2016. у Хотелу Оморица у Каћу одржало своју редовну годишњу скупштину. Овом скупу је присуствовало 34 члана скупштине и више од 20 гостију. Председник Удружења Ђорђе Пантелић је поднио исцрпан и богат извјештај о раду Удружења за 2016. годину. Он је са поносом истакао да су, упркос све тежој економској ситуацији, планиране активности успјешно реализоване у претходном периоду и изразио наду да ће наставити марљиво и одговорно радити и у будућности. Драшко Лакић је поднио финансијски извјештај и извјештај о раду Надзорног одбора свештеника Илија Проле. Чланови Удружења су, након конструктивне дискусије, једногласно усвојили извјештаје о раду Удружења између двије

Скупштине, као и остале поднесене извјештаје.

У даљем току Скупштине, на приједлог председника, је усвојен веома амбициозан приједлог рада за наредну 2017. годину, као и финансијски план. Планираће се да се наставе радови око сређивања етно куће у Каћу, као и сређивања олука на цркви у мјесту Доње Соколово. Нарочито је важно да се појачају активности око даље афирмације змијањског веза и других активности које ће допринети већој афирмацији змијањске културе у Војводини. У ту сврху је планирано формирање културног центра. Активности око тога ће координисати проф. др. Здравко Малбаша. И у 2017. години биће реализоване активности које су већ постале традиционалне као што су: Дани змијањске културе, Ликовно саборо-

вање, Издавање ревије Змијање, Змијањски вез и Организовање змијањске вечери.

У свечаном дијелу Скупштине, по традицији, уручена признања онима који су се највише истакли у раду удружења у 2017. години. Плакета је додјелена Раденку Гавриловићу се значајно ангажовање у реализацији програмских активности кроз рад и донације. Захваљујући су додјелене сљедећим члановима: Вујка Кврга, Борис Мајкић, Коста Роговић, Зоран Кнежевић, Слободан Хркаливић, Зоран Кнежевић, Саша Марин, Ана Јовичић, Јереј Невен Маринковић, Невенка Пећанац, Мира Николић, Живанка Лакић, Милан Орландић, Драган Јовановић, Владан Цвијић, Милан Самарџија, Горан Каурин, Стојан Дикић и КУД „Свети Сава“ из Каћа.

ГОЈКО КАПЕТАНОВИЋ

» Ђорђе Пантелић, Гојко Капетановић и Раденко Гавриловић

СВЕЧАНА СЈЕДНИЦА УДРУЖЕЊА БОРАЦА, ПОТОМАКА И ПОШТОВАЛАЦА НОР-А

Обиљежено 73 године од оснивања 35. Личке ударне дивизије

У суботу, 28. јануара 2017. године, у Свечаној сали Дома РВИ Србије одржана је свечана сједница удружења уз присуство преко 120 чланова удружења, представника институција и организација града Београда, СУБ-НОР-а, сарадничких удружења, завичајних клубова и других позваних и присутних гостију. Повод одржавања наведене сједнице свечано је обиљежено 73 године од оснивања 35. Личке ударне дивизије, која је за борбене заслуге, 20. децембра 1944. године проглашена ударном.

Након интонирања химне *Боже правде* и минутом ћутања одавања почасти свим по-

ХОДАЛИЦА НА ПОКЛОН

Успостављена је сарадња са Удружењем избјеглих и прогнаних лица са територије бивше СФРЈ, из Суботице. Председница овог удружења Верица Гргуровић је у знак добре воље и будуће успјешне сарадње удружења, донирала ортопедско помагало – ходалицу!

гинулим борцима и жртвама НОР-а 1941/45 и погинулим и несталим борцима и жртвама ратова 1990/99, као и одавања почасти недавно преминулој Маријани Борковић, вођи

женске пјевачке групе *Баница* и Радомиру Живадиновићу, председнику градског одбора РВМИ града Београда, са којима је удружење, у претходном периоду и више него успјешно сарађивало.

Умјесто одсутног Андрије Рашете, сједницу је водио Миланко Сурла, док је о активностима и плановима Удружења присутне упознао Вељко Жигић. О формирању, ратном путу, улози и значају 35. Личке ударне дивизије, у НОР-у, говорио је Душан Узелац, борац НОР-а и борац 35. Личке дивизије, један од бораца НОР-а, и један од активнијих чланова Удружења.

БРОЈНЕ ЧИЊЕНИЦЕ ДЕМАНТУЈУ ИЗЈАВУ ГРАБАР КИТАРОВИЋ ДА НЕМА УСТАШТВА

15. 12. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да бројне чињенице демантују изјаву хрватске предсједнице Колинде Грабар Китаровић да у Хрватској нема усташтва. Хрватска политика условљавања Србије саставни је дио опште мржње према Србима и свему што је српско, а антисрпство је темељ усташке идеологије. Колинда Грабар Китаровић нема храбрости отворено казати истину да већина Хрвата сматра да је злочиначка НДХ темељ данашње хрватске државе и да хрватском народу нема напретка и благостања све док год су Срби међу њима. Због тога хрватска предсједница својим проусташким понашањем и бројним изјавама доприноси усташизацији хрватског друштва. Линта сматра да је најновија изјава Колинде Грабар Китаровић да Србија користи агресивну реторику, и да чак спроводи тзв. реторичку агресију, према Хрватској само један у низу примјера који показују да хрватско друштво није спремно да се суочи са својом злочиначком прошлосту и да одбаци усташтво. Изјаве хрватске предсједнице и других хрватских званичника да Хрватска нуди руку за сарадњу и помоћ Србији представљају врхунац лицемјерја и намијењене су прије свега се спољну употребу. Хрватској одговара само Србија која је политички и економски слаба, која нема углед и поштовање у међународној заједници и која није способна да штити своје државне и националне интересе. Због тога политика премијера Вучића, чији циљ је јака и стабилна Србија, изазива нервозу и незадовољство у Хрватској.

ПЈЕСМА „БОЈНА ЧАВОГЛАВЕ“ НА ХРТ-У ЈОШ ЈЕДАН ДОКАЗ УСТАШТВА

31. 12. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да емитовање проусташке пјесме „Бојна Чавоглаве“ од познатог нацифашистичког пјевача Марка Перковића Томпсона у емисији „ТВ Календар“ на Првом програму Хрватске радиотелевизије представља још један доказ да усташтво постоје све више озбиљан државни пројекат у Хрватској. Наведена пјесма почиње са усташким поздравом „За дом спремни“ а у њој су стихови слиједјећег садржаја „Пуче томсон, калашњиков а и збројевко, баци бомбу, гони банду преко извора“ и „Чујте српски доброволци, бандо четници стићи ће вас наша рука и у Србији“. Општепознато је да уредник поменути емисије „ТВ Календар“ на ХРТ-у Владимир Брнардић већ годинама пропагира усташтво, велича усташке злочине и шири мржњу према свему што је српско али руководству ХРТ-а не пада на памет да га смијени. Линта истиче да бројне чињенице недвосмислено показују да хрватска власт и руководство ХРТ-а заједнички раде на рехабилитацији усташтва у јавном животу Хрватске и да им због тога требају проусташки уредници, као што је поменути Брнардић. На ХРТ католички свештеници отворено величају усташке злочине из НДХ; пензионисани официри Хрватске војске узвикују усташки поздрав „За дом спремни“; директно се преносе концерти нацифашистичког пјевача Марка Перковића Томпсона; монструозно убијство српске породице Зецу Загребу оцјењује се као прецизионирано; објављује се прилог о усташком кољачу Јури Францетићу који се представља као херој и „легалдарни борац који је избио на Дрин“, објављује се прилог о коме се јасно види предсједник НК Хајдук са усташком капом; спортски коментатори приликом преноса фудбалских утакмица гдје играју домаћи клубови или хрватска репрезентација не осуђују масовно узвикивање усташког поздрава „За дом спремни“ и др.

ЛИНТА УРУЧИО ПОКЛОНЕ ЗА СЕДМОРО ДЈЕЦЕ ИЗБЈЕГЛИЧКЕ ПОРОДИЦЕ ЉИЉАК У СЕЛУ ВЕЛИКИ ДУБОЧАЈ (ГРОЦКА)

Поклони за седморо дјеце

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта посетио је 19. јануара 2017. године више-

члану избјегличку породицу Љиљак у селу Велики Дубочај (општина Гроцка). Линта је дјецу уручио паке-

тиће, као и поклоне у виду школског прибора и одјеће за дјецу. Најстарија кћерка Душке Љиљак је Божана, ро-

ђена 2004, има 13 година, затим Зорка (2005), Мирко и Бобана (2006), Слободанка (2008), Тамара (2010) а најмађи, Андрија, рођен 2011, има 6 година. Са Душком и њеном дјецом заје дно живе њени родитељи Мирко и Милица Љиљак. Породици Љиљак Линта је уручио и поклон у виду 3 метра дрва за огрјев. Средства за пакетиће и поклоне прикупили су чланови и пријатељи *Савеза Срба из региона*.

Мирко и Милица Љиљак са својом кћерком Душком живјели су у селу Боровац (општина Окучани) до 1995. године, када су у злочиначкој акцији *Блесак* заједно са осталим српским становништвом протјерани са свог огњишта. Породица Љиљак живјела је једно вријеме у Илоку, затим у Банатском Новом Селу, да би се прије годину дана настанили у селу Велики Дубочај.

Изјава Андреја Пленковића о „великосрпској агресији“ – непријатељска пропаганда

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује као неријатељску пропаганду тврдњу хрватског премијера Пленковића да се у претходном рату догодила великосрпска агресија у Хрватској и Босни и Херцеговини. Тврдња хрватских политичара о „великосрпској агресији“ служи као провидно средство да се прикрије неспорна чињеница да је главни узрок рата у Хрватској био злочиначки режим Фране Туђмана. Туђманов режим је извршио агресију на Југославију и Србе у Хрватској, с циљем стварања етнички чисте хрватске државе, што је аргументовано доказао и први хрватски министар полиције Јосип Бољковац у својој књизи *Истина мора изаћи на дан*. Важно је напоменути да је мит о „великосрпској агресији“ један од саставних елемената усташке идеологије, која Србе сматра реметилачким фактором и препреком стварању хрватске државе. Линта сматра да изја-

ва Андреја Пленковића да Хрватска намјерава да наредне четири године искористи за рјешавање бројних преосталих питања из времена агресије представља најбољу потврду да ће званични Загреб водити политику условљавања и уцјењивања Србије на њеном европском путу. Србија никад неће пристати да је понижава и вријеђа држава која је протјерала пола милиона Срба, која отворено рехабилитује нацифашистичку идеологију и која крши људска права Срба. Ако Европска унија, САД и Немачка желе искрено трајни мир и стабилност у региону, онда треба да јасно и отворено ставе до знања Хрватској да је њено садашње понашање неприхватљиво. Хрватска треба да се коначно окрене себи и да започне процес суочавања са својом злочиначком прошлосту, с циљем да се обрачуна са нацифашистичком идеологијом и да једног дана постане нормална и цивилизована држава.

КАМПАЊА ПРОСУСТАШКЕ АХСП НАСТАВАК ФАШИЗАЦИЈЕ ХРВАТскоГ ДРУШТВА

Докле ће ЕУ да толерише Ружу Томашић и њене позиве на линч Срба

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да кампања проусташке Аутономне хрватске странке права против Српског народног вијећа и њеног предсједника Милорада Пуповца представља наставак фашизације хрватског друштва и отворену пријетњу преосталим Србима у Хрватској да ће им се поновити 1991. година. Циљ нацифашистичких снага јесте да произведу толики страх код

Срба да морају или да се исеље из Хрватске, или да се асимилирају. У случају да изостаје резултат следећа фаза је су физички напади и убиства Срба. Очигледно је да нацифашистичке снаге сматрају да је коначно дошло вријеме да се у потпуности реализује прва фаза политичког концепта Анте Павелића а то је стварање етнички чисте авнојевске хрватске државе. Политичку подршку остварењу овог циља даје хр-

ватска предсједница Колинда Грабар Китаровић и Владимира Андреја Пленковића, који својим изјавама и понашањем креирају проусташку атмосферу.

Линта изражава своје огорчење чињеницом да Европски парламент упорно ћути на понашање своје чланице Руже Томашић, која својим нацифашистичким изјавама шири мржњу и позива на линч преосталих Срба у Хрватској. Ружа Томашић је отворени нацифашиста и крајње је вријеме да Европски парламент најоштрије осуди њено јавно дјеловање и затражи од Хрватске да против ње покрене кривични поступак.

Скандалозна је чињеница да вјерни сљедбеници двојице монструма Адофла Хитлера и Анте Павелића уопште може да буде члан Европског парламента, који треба да штити европске вриједности, као што су антифашизам, заштита жртва злочиначких режима, људска права и права националних мањина.

СПОМЕН-ОБИЉЕЖЈЕ ВЕТЕРАНА ХРВАТских ОДБРАМБЕНИХ СНАГА

Натпис скандалозан, али и очекиван

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује скандалозном, али очекиваном одлуку ветерана Хрватских одбрамбених снага (ХОС) да у центру Јасеновца открију спомен-обилежје на којем је уклесана усташка парола „За дом спремни“. Наведено спомен-обилежје подигнуто је близу бившег Логора смрти Јасеновац, с очигледном намјером да се понизе стотине хиљада српских, јеврејских и ромских жртва, које су ту убијене током Другог свјетског рата. Ово је још један у низу доказа да су се хрватски војници и полицајци у Грађанском рату деведесетих борили да у потпуности остваре програм НДХ и усташког покрета тј. да се Хрватска очисти од Срба „убијањем једне трећине, протјеривањем друге трећине и асимиловањем преостале трећине“. Тзв. „Домовински рат“ није био никакав рат за слободу, демократију и независност, већ злочиначки подухват с циљем коначног рјешавања српског питања у складу са усташким програмом.

Линта поставља питање

Европском савјету, Европској комисији, Европском парламенту, САД, Немачкој и другим релевантним актерима у међународној заједници: због чега толеришу да се у Хрватској отворено рехабилитује усташтво, односно хрватски нацизам? Због чега се игнорише чињеница да хрватска предсједница Колинда Грабар Китаровић и значајан дио хрватских политичара, црквених достојанственика, интелектуалаца, спортиста и уметника гаји отворене симпатије према усташтву? Хрватска је

једина држава у свијету која се отворено поноси својом нацистичком прошлосту, а усташе, односно хрватске нацисте, сматра херојима, а не звијерицама у људском облику и највећом љагом у својој историји.

Док год међународна заједница буде ћутала на рехабилитацију и јачање хрватског нацизма, то ће бити јасан знак да се у региону западног Балкана не жели трајан мир и стабилност, а камели међусобно разумијевање и помирење између српског и хрватског народа.

ПОКРЕТАЊЕ РЕВИЗИЈЕ ТУЖБЕ ПРОТИВ СРБИЈЕ ЗА ГЕНОЦИД ДОКАЗ ДА БОШЊАЦИ НЕ ЖЕЛЕ МИР

Ревизија тужбе против Србије за геноцид доказ да Бошњаци не желе мир

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује најаву члана Председништва БиХ Бакира Изетбеговића о покретању ревизије тужбе против Србије за геноцид као још један доказ да бошњачка страна не жели истински мир и стабилност у региону и побољшање односа са званичним Београдом. Бошњачка политичка и интелектуална елита 21 годину после завршетка рата настоји да Бошњаке представи као једине жртве рата у БиХ, с циљем да оправдају своју мржњу пре-

ма Републици Српској и Србији јер не прихватају да су агресори и злочинци. Због тога бошњачка елита износи у јавност лажне тезе о агресији и геноциду који је тобоже починила српска страна и радије позива на освету и декларативну сарадњу умјесто на искрени дијалог и договор са српским представницима. Један од кључних циљева актуелне бошњачке политике јесте укидање Републике Српске и стварање унитарне и централизоване БиХ.

Линта сматра да је национални интерес Бошњака да

креирају нову бошњачку политику која неће бити заснована на филозофији жртве и на причама о геноциду, агресији и неправди почињеној према Бошњацима и БиХ. Бошњаци, као најбројнији народ у БиХ, треба да се окрену далеко више према садашњости и будућности, да покажу далеко више спремности да поштују Србе у Републици Српској и њихове легитимне захтјеве, да покажу далеко више спремности да се побољша катастрофални положај преосталих Срба у Федерацији БиХ, као и да покажу далеко више

спремности на компромис. Без нове бошњачке политике није могуће рјешавати бројне проблеме са којима се суочава БиХ, нити је могуће створити реалне претпоставке за бољи живот свију њених грађана.

Један од темеља договора политичких представника Срба, Бошњака и Хрвата треба да буде прихватање чињенице да је Босна и Херцеговина сложена држава, која је састављена од три конститутивна народа и два ентитета, како је то дефинисано изворним Дејтонским споразумом.

Фашистичка провокација Церића и Куртћехајића јер су Републику Српску изједначили са НДХ

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује као фашистичку провокацију изјаве некадашњег врховног поглавара Исламске заједнице у БиХ и председника Свјетског бошњачког конгреса Мустафе Церића и члана Свјетског бошњачког конгреса Суада Куртћехајића у којима су Републику Српску изједначили са злогласном Независном Државом Хрватском и Исламском државом и затражили укидање њеног имена. Срби у НДХ били су жртве усташког геноцида, а Бошњаци су у тој геноцидној творевини називани хрватским

цвијећем. Значајан број Бошњака био је у фашистичким формацијама у НДХ и они су починили најмонструзније злочине над Србима. Многа мјеста гдје су Срби живјели близу Бошњака остала су без иједног Србина током Другог свјетског рата. Изјава Церића да је у Његошевом *Горском вијеницу* нашао коријене геноцида над Бошњацима, јер Његош тобоже позива Србе да изврше геноцид, такође представља фашистичку провокацију.

Линта истиче да Република Српска није парадржавна творевина, како наводи Мустафа Церић, већ израз те-

жње српског народа за својом државом, управо с циљем да му се не понови још један геноцид од стране Хрвата и Бошњака. Церић добро зна да је Грађански рат у Босни и Херцеговини почео као последица сепаратистичке политике СДА, на челу са Алијом Изетбеговићем. Они су хтјели да уз помоћ Хрвата да отцијепе Босну и Херцеговину од Југославије и изврше злочине и етничко чишћење Срба са његових вјековних подручја. То најбоље показује чињеница да од 600.000 Срба колико их је прије рата живјело на подручју Федерације БиХ, сада, по резултатима попи-

са, живи свега 56.000. Федерација БиХ је етнички очишћена од Срба и они су постали „статистичка грешка”. Због тога је важно да се има на уму да нема Републике Српске, српски народ би исто прошао као и у Федерацији БиХ.

Церић и чланови Свјетског бошњачког конгреса треба добро да знају да нема помирења док се Бошњаци не одрекну политике Алије Изетбеговића и док не признају геноцид који су починили над Србима и НДХ и етничко чишћење Срба и бројне злочине над Србима у Федерацији БиХ.

УСТАВНИ СУД БИХ ПОСТАО ГЛАВНИ ИНСТРУМЕНТ ДИЈЕЛА МЕЂУНАРОДНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И БОШЊАКА ЗА РУШЕЊЕ СРПСКЕ

Бакирова намјера да промјени име Српској удар на мир

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта сматра да најаву члана Председништва БиХ Бакира Изетбеговића да поднесе иницијативу Уставном суду БиХ за промјену назива Републике Српске у Република Срба, Бошњака и Хрвата представља удар на мир и безбједност. Бакир Изетбеговић наставља да производи мржњу према Србима водећи агресивну антисрпску политику с циљем њеног рушења и стварања унитарне и исламске БиХ. Иако Бакир Изетбеговић добро зна да је Уставом БиХ гарантовано име Република Српска, он не може да се помири са чињеницом да је Република Српска настала као реакција на једнострану одлуку бошњачких и хрватских поли-

тичара да против воље српског народа прогласе независну БиХ 1992. године. Бошњачка елита и даље живи у илузији да је могуће игнорисати реалност постојања Републике Српске и стварни живот у БиХ. Линта оцјењује да је деветочлани Уставни суд БиХ постао главни инструмент дијела међународне заједнице и Бошњака за рушење Републике Српске јер се у њему, поред двоје бошњачких, налазе троје иностраних судија. Уставни суд доноси одлуке прегласавањем, чији је циљ негирање свега што је српско, односно српске традиције, идентитета и сјећања.

Важно је нагласити да је по Дејтонском споразуму протекторат у БиХ временски био ограничен на десет година

и да је мандат троје иностраних судија који сједи у Уставном суду истекао још 2005. године. Због тога је потребно предузети сва демократска и правна средства да се из Уставног суда уклоне троје иностраних судија, јер у супротном пријети реална опасност да овакав Уставни суд доноси неуставну одлуку о промјени имена Републике Српске. То би био почетак отварања Пандорине кутије са несагледивим последицама.

ПОЗИВ ИЗЕТБЕГОВИЋА ДА НИКОЛИЋ РАЗМИСЛИ О ДОЛАСКУ У БАЊАЛУКУ НАСТАВАК РАТНЕ ПОЛИТИКЕ САРАЈЕВА

4. 1. 2017. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да позив бошњачког члана Председништва и лидера СДА Бакира Изетбеговића председнику Србије Томиславу Николићу да размисли о доласку у Бањалуку на обиљежавање Дана Републике Српске 9. јануара представља наставак ратне и деструктивне политике Сарајева према Републици Српској и Републици Србији. Бакир Изетбеговић добро зна да Србија поштује територијални интегритет Босне и Херцеговине, али и да се снажно залаже за поштовање територијалног интегритета Републике Српске, као и да помаже и подржава њен опстанак и напредак. Очигледно је да Бакир Изетбеговић не жели добре односе са Србијом чим од ње очекује да не поштује већинску вољу грађана Републике Српске да се 9. јануар слави као Дан Републике. Линта истиче да један од битних елемената ратне и деструктивне политике Бакира Изетбеговића и других бошњачких политичара јесте њихово инсистирање на оцјени да је Дан Републике Српске – 9. јануар – тобоже почетак етничког чишћења и прогона Бошњака и антидејтонски, антиуствани и дискриминаторски датум. Бакир Изетбеговић, као прилог свом ставу, наводи проблематично и неутемељно мишљење Венецијанске комисије да је 9. јануар дискриминаторски према Бошњацима, као и политичку одлуку Уставног суда БиХ о укидању 9. јануара као Дана Републике, која је донијета под притиском Странке демократске акције и дијела међународне заједнице. Линта позива Бакира Изетбеговића, ако заиста жели мир и помирење у Босни Херцеговини, да призна право српском народу у Републици Српској да слави 9. јануар као свој празник. То ће бити најбољи доказ да нема ништа против Републике Српске, као што повремено истиче у својим јавним наступима.

ХРВАТСКО МИНИСТАРСТВО СПОЉНИХ ПОСЛОВА ИЗНИЈЕЛО БЕСМИСЛЕНУ ТВРДЊУ ДА ЈЕ ВЛАДИМИР БОЖОВИЋ ЗАГОВАРАО РАТ

6. 1. 2017. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта изражава запрепаштење саопштењем хрватског Министарства спољних и европских послова у којем је осудило поруке мира, сарадње и заједништва изасланика премијера Србије Владимира Божовића на божићном пријему Српског народног вијећа у Загребу. Наведено министарство изнијело је бесмислену и лажну тезу да је Владимир Божовић у свом говору тобоже заговорао рат, подјеле и сукобе, само из разлога јер је рекао да ће Србија, као матична држава, бранити свим расположивим средствима права преосталих Срба када год буду угрожена. Јасно је као дан да је Владимир Божовић мислио да ће Србија права својих сународника бранити расположивим политичким, дипломатским, правним и другим демократским средствима. Линта истиче да су постале већ трагикомичне изјаве хрватских званичника и институција да је Милошевић главни кривац за рат деведесетих година у Хрватској, као и да је он тобоже износио лажи о угроженисти Срба у Хрватској. Бројне чињенице јасно показују да су Срби доласком на власт проуштакког режима Фрање Туђмана били истински угрожени. Главни кривац за рат била је Туђманова политика оживљавања усташтва и стварања етнички чисте хрватске државе без или са што мање Срба. Такође, бројне чињенице јасно показују да су преостали Срби у Хрватској угрожени јер све хрватске власти од завршетка до данас крше њихова људска и национална права, не обрачунавају се са усташтвом и занемарују економски развој крајишког подручја. Преостали Срби у Хрватској не могу слободно да користе српски језик и ћирилицу и живе у сталном страху, посебно у хрватским градовима, да слободно испоље своју националну и вјерску припадност.

НАЦИФАШИЗАМ ТЕМЕЉ ХРВАТСКЕ

6. 1. 2017. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује поводом 25-годишњице међународног признања Хрватске да су усташтво и нацифашизам темељи данашње Хрватске. Усташтво је поражено 1945. године, али се 1991. године вратило на власт побједом проуштакко Хрватске демократске заједнице на челу са Фрањом Туђманом. Туђманов режим дјеломично је остварио циљ Анте Павелића пројеривањем пола милиона Срба из данашње Хрватске, чинећи при том бројне ратне злочине и систематски уништавајући и пљачкајући српску имовину. Крајњи циљ нацифашистичких снага јесте рушење Републике Српске и отцјељење Војводине од Србије, тј. да се границе Хрватске прошире до граница бивше НДХ. Линта истиче да хрватско државно руководство отворено подржава нацифашистичке покрете, организације и акције. Усташтво и нацифашизам су политичка платформа актуелне хрватске власти за бруталне нападе према данашњој Србији јер неће да прихвати лажну и бесмислену тезу да је била агресор а Хрватска, тобоже, жртва у Грађанском рату деведесетих година прошлог вијека, као и да је злочиначка акција *Олуја* била легитимна и ослободилачка акција.

УДРУЖЕЊЕ ЕРВЕНИЧАНА ПО 13. ПУТ ОРГАНИЗОВАЛО ПРОСЛАВУ КРСНЕ СЛАВЕ

Ервеничани са пријатељима у Старој Пазови прославили Светог Саву

Након распада Југославије Ервеничани су се расули по цијелом свијету, а многи су своје уточиште и нове домове нашли у Србији. Највећи број Ервеничана данас живи на територији општине Стара Пазова.

– Завичајно удружење Ервеничана постоји од 2006. године и од тада се традиционално окупљамо уз културно-умјетнички програм. Ервеник је некад био највеће село у Книнској општини, а данас је најнеразвијенија општина у Хрватској – рекао је председник Удружења Ервеничана Драган Ковачевић, који је истакао да је пракса да се чланови овог удружења за Светог Саву окупе у Старој Пазови, док за другу сеоску славу Спасовдан одлазе у Ервеник.

На овогодишњем 13. Светосавском скупу Ервеничана у културно-умјетничком програму наступило је Културно-умјетничко друштво *Бирило и Методије* из Бусија. Друштво постоји од 2011. године.

– Трудимо се да негујемо игре из старог завичаја и на тај начин их отмено забораву. Природно, на репертоару су и фоклорне игре из матичне Србије – каже Снежана Вељо, руководилац КУД-а *Бирило и Методије*.

И ове године у Старој Пазови боравио је начелник општине Ервеник Предраг Бурза.

– Нас је по попису из 2011. године 1.105, а у стварности нас је око 1.000 зато што пуно људи има у пролазу. Не тако давно у Ервенику живјело је осам пута више људи. Након 1995. године становништво се раселило на ове просторе – каже Бурза.

Садашње руководство општине Стара Пазова показује велики сензибилитет према старом завичају једног броја својих суграђана.

– Велики број људи несрећним ратним дешавањима деведесетих година дошао је на територију наше општине и ми заиста подржавамо акције у којима људи чувају своју традицију, културу. Ервеник има мало становника у Хрватској, али ми смо заиста велики пријатељи и често одлазимо тамо – каже председник општине Стара Пазова Ђорђе Радиновић.

Од свих општина и градова у Србији са којима Ервеник има сарадњу, како је истако председник Предраг Бурза, са општином Стара Пазова се не може нико мјерити.

– Општина Стара Пазова помаже обнову наших цркава и манастира. Уз помоћ општине Стара Пазова купимо књиге, школски прибор, торбе и слично. Ове године слаavimo велики јубилеј, 700 година од манастира Крупа. Општина Стара Пазова је већ изразила жељу да се придружи и помогне у обиљежавању овог великог датума – рекао је Предраг Бурза, веома задовољан што је свако ново дружење Ервеничана све бројније. **СК**

Одржана скупштина Мркоњићана

Удружење Мркоњићана из Београда (чланица Коалиције удружења избјеглица) одржало своју редовну годишњу Скупштину 14. децембра 2016. године у просторијама хотела *Бристол* у Београду. Скупштином је председавао њен председник Тодо Ђурановић, који је поздравно присуство госте и чланове удружења.

Председник удружења Жарко Гајић поднио је извештај о раду удружења а извештај Надзорног одбора изнио је Стево Каурин. Само неке од спроведених активности дају резултат марљивог рада овог удружења, које је организо-

вало а и учествовало у разним манифестацијама које се односе на очување традиције, културе, обичаја Срба Крајишника, као што је туристичко-спортска манифестација *Дани косидбе Балкана*. Централни дио манифестације чини такмичење домаћих и иностраних косача, а поред тога одржавају се смотре фолклора, такмичење у пливању и друга спортска и културна дешавања. Неизоставни су и значајни датуми из прошлости страдања Срба са простора западне Крајине и шире које удружење традиционално обиљежава. Ту је и активно учешће на референ-

думу, на коме су се грађани изјашњавали да ли подржавају да се 9. јануар и даље слави и обиљежава као Дан Републике, затим учешће на Данима Републике Српске у Србији, обиљежавању страдања Срба у Олуји, обиљежавању Свјетског дана избјеглица које је организовала Коалиција удружења избјеглица.

Учешће на разним скуповима гдје се разговарало о неријешеним проблемима прогнаних Срба из Хрватске, Републике Српске и Федерације БиХ. Гајић је истакао и добру сарадњу са Одбором за дијаспору и Срба у региону Скупштине Србије, као и са другим удружењима грађана.

Рад Скупштине поздравно је председавао Коалиције удружења избјеглица Миле Шапић и захвалио се на досадашњем заједничком раду и доброј сарадњи.

Међу гостима су још били присутни Милорад Малић, потпредседник Коалиције; Мирослав Медић, председник Удружења Срба из Републике Српске и Републике Српске Крајине из Панчева, као и други представници удружења грађана из Новог Сада и Зрењанина. **СК**

ЗАВИЧАЈНО ДРУШТВО ПЛАВНО ПРОСЛАВИЛО КРСНУ СЛАВУ СВЕТОГ САВУ

Почеле припреме за прославу 400 година цркве Светог Ђорђа

У петак 27. јануара 2017. године у организацији Завичајног друштва *Плавно* одржана је прослава празника првог српског просвјетитеља и архиепископа Светог Саве у ресторану *Банија лукс* на Галеници.

Прослава је протекла у свечаном и пријатељском расположењу, а одзив је био масован.

Програм прославе Св. Саве обухватио је: молитву протојереја-ставрофора Крсте Максића и сјечење славског колача, читање посланице његовог преосвештенства Владике сремског господина Василија, поздравно обраћање Стеве Ђурића испред Завичајног друштва *Плавно*, излагање доц. др Ђура Ђурића о историји Цркве Св. Георгија у Плавну и излагање Владимира Бурсаћа о презименима у Плавну према новинским изворима 1915. године. Владимир Бурсаћ је већ одржао више пута значајна и посјећена предавања на скуповима Завичајног друштва *Плавно* и саборима Бурсаћа.

Након служења молитве поводом празника Св. Саве, протојереј-ставрофор Крсто Максић освештао је и исјекао славски колач, а затим прочитао присутнима посланицу његовог преосвештенства Владике сремског господина Василија.

Стево Ђурић је у свом обраћању скупу навео да је од свог оснивања 8. јануара 2005. године Завичајно

друштво *Плавно* имало пуно активности и да ће друштво од Св. Саве почети са активностима у вези са обиљежавањем 400-годишњице Храма Св. Георгија у Плавну 6. маја 2018. године. Он је позвао у свом обраћању све Плавањце добре воље да дају свој допринос за обнову храма. Идеја је да се до тада приреди пригодна публикација о Плавну и самом храму и да се прикупе средства за неопходне радове на храму. Обнова цркве која предстоји требало би да буде још озбиљнија и очекује се добар одзив Плавањаца расутих по цијелом свијету.

Поводом овог јубилеја, а у циљу очувања традиције и веза са Плавном, Завичајно друштво *Плавно* намјерава да, уз благослов Српске православне цркве, организује прославу о Спасовдану 25. маја 2017. године, након свечане литургије у Храму Св. Георгија, уз пригодна предавања и послужење. У вези са припремама за обиљежа-

вање 400 година од освећења Храма Св. Георгија 2018. године, Завичајно друштво *Плавно* је упутило званично обавјештење о својим намјерама Епархији далматинској и протонамјеснику у Плавну господину Милораду Ђекановићу. Подсјећамо да је Завичајно друштво *Плавно*, већ организовало успјешну акцију обнове Храма Св. Георгија у Плавну за Спасовдан 2013. године, а одзив Плавањаца на ову акцију је био велики.

Доц. др Ђуро Ђурић у свом излагању навео је да се ове године навршава 630 година од како се име Плавно први пут појављује у писаним изворима, односно у документу о склапању мира између Краљевине Угарске и Републике Венеције 1387. године, као утврђено мјесто. Такође, присутнима је представио како је прије 400 година, 1617. године, православно народ Плавна започео изградњу храма посвећеног Светом великомученику Георгију. Храм је подигнут умјесто дотадашње цркве брвнаре, а освештао га је сљедеће 1618. године тадашњи дабробосански митрополит Пећке Патријаршије господин Теодор. Храм је преживио многе ратове и пустошења, посебно у вријеме Кандијског и Морејског рата. Од тада до данас Храм Св. Георгија у Плавну значајан је свједок историјских догађаја и сједиште духовности и културе Плавна. **СК**

Свечано уручене награде Светосавског ликовног конкурса

У Бањалуци, у Дјечијем позоришту Републике Српске, на славској свечаности Друштва Свети Сава – Пододбор за Републику Српску, уручене награде Светосавског ликовног конкурса за ученике основних школа Српске, Србије и расијања школске 2016/2017. године.

Домаћин славе био је проф. др Милош Шолаја, славски колач пресекао је свештеник Веселин Клиноц, а у умјетничком програму учествовали су Хор бањалучке основне школе *Свети Сава* и КУД *Свети Сава* из Бањалучке.

Прву награду су, као што смо најавили, освојили Миа Драгољевић (Приједор) и Бојана Перић (Шабац), друга је припала Дамјану Симићу (Базел) и Дарјани Томаш (Приједор), а трећу су подјелиле Марина Мартић (Календеровци) и Стефан Вагајић (Неготин); специјалне награде припале су Слађа-

ни Николић (Шабац) и Наталији Малешевић (Дервента). Тема овогдошњег конкурса била је *Пред храмом Свети Сава*, а стигло је 355 радова – цртежа, колажа, акварела, графика, слика...

Представништво Републике Српске у Србији сва-

ке године подржава светосавске књижевне и ликовне конкурсе Друштва Свети Сава у Београду и Пододбор за Републику Српску у Бањалуци у увјерењу да доприносе његовању српске традиције, вјере и саборности.

ХЕЛЕНА ЛАЦКОВИЋ АЉИЋ

Село Ивошевци налази се двадесетак километара од Книна у правцу Задра. У селу је одувјек живио српски живаљ.

Осамдесетих година село је имало око 1.300 становника. Данас их има мање од 230, а чини их углавном стари и изнемогли.

Међутим, и тако мало село пасивне Буковице изнедрило је врхунске спортисте: ватерполисте, пливаче, рукометаше, фудбалере, атлетичаре, једриличаре итд.

Први међу њима је један од најбољих ватерполиста свијета, наш а свјетски, Владо Вујасиновић, браћа Михајло и Милош Королија, Драгана, Марко и Ђорђе Манојловић. Сви су они везани крвном или пријатељском везом.

РОЂАЦИ И ПРИЈАТЕЉИ

Бака Владе Вујасиновића и првака Марка и Ђорђа Манојловића су рођене сестре. Марков и Ђорђев дједа Никола је вјенчани кум Драганиног оца Душана. Драгана и браћа Королија су дјеца двије рођене сестре, Даре и Марије.

Најпознатије ивошевачко а свјетско име је Владо Вујасиновић. Вујасиновић је каријеру почео у ријечком Приморју, да би је касније наставио у Црвеној звезди, Барселони, Партизану, Роми, Про реку. Потом се вратио у Партизан 2008, гдје је и завршио играчку каријеру у мају 2012. године. Током лета користио је паузе између двије такмичарске сезоне па је тако кратко наступио и за малтешки *Нејшунс* и бразилски *Флуминенсе*.

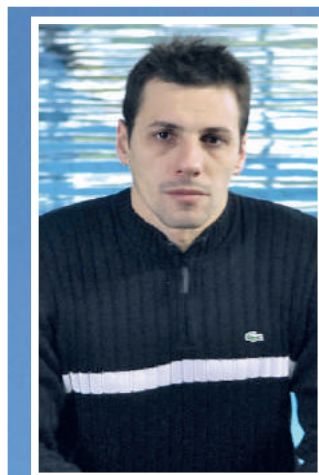
У репрезентацији је дебитовао голом у Котору против репрезентације Француске (18:3), када је постигао и свој први гол. Тада је имао 17 година, три мјесеца и 22 дана. Од 1995. године стални је члан репрезентације, а капитен је од 2003. године. У бројним анкетама био је биран за најбољег ватерполисту свијета са образложењем да може подједнако добро да игра на свим позицијама у тиму. Остао је упамћен као један од најуниверзалнијих играча у историји ватерпола.

Вујасиновић је најбољи играч Европског првенства у Будимпешти 2001. године, најбољи спортиста у анкети *Сиорџа* за 2003. годину, најбољи мушки спортиста у избору ОК СЦГ 2005. Са репрезентацијом је освојио на Олимпијским играма – бронзу 2000. и 2008, сребро 2004, Свјетско првенство – злато 2005, бронза 1998. и 2003, сребро 2001, Европско првенство – сребро 1997. и 2008, злато 2001, 2003, 2006, Свјетски куп – бронза 2002, Свјетска лига – злато 2005. и 2006, 2008, сребро 2004.

Послије Олимпијских ига-

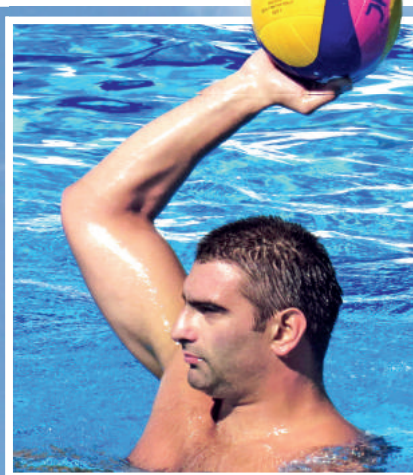
» Драгана Манојловић

» Владимир Вујасиновић

» Михајло Королија

» Милош Королија

ИВОШЕВЦИ СЕЛО ШАМПИОНА

» Марко Манојловић

» Храм Српске православне цркве Светог Јована Крститеља из 1937. године.

ра у Пекингу 2008, за репрезентацију је одиграо 341 утакмицу и постигао 391 гол. Репрезентација Србије је на тим играма освојила бронзану медаљу.

Од 9. маја 2012. године Владимир Вујасиновић је и званично постављен на мјесто тренера *Партизана*, гдје се задржао четири сезоне. Као тренер црно-бијелих, Вујасиновић је два пута дошао до полуфинала Евролиге (2012/13. и 2013/14.), два пута и до титуле шампиона Србије (2014/15. и 2015/16), а једном и до трофеја националног купа 2015/16. У лето 2016. Вујасиновић се преселио на клупу *Про река*.

БРАЋА КОРОЛИЈА

Браћа Королија су такође оставила значајан траг у српском ватерполу. Старији Михајло почео је да игра у *Партизану*, а у наставку каријере пут га је одвео у турски *Галатасаргај*.

Млађи брат Михајло Королије Милош почео је каријеру у В. К. *Партизан* са којим је освојио: пет титула првака Србије, исто толико и купова, а 2011. године са *Партизаном* је освојио титулу првака Европе. За репрезентацију Србије

одиграо је 46 утакмица и постигао 28 голова. Са Сегедном је освојио ЛЕН куп. Играо је и за крагујевачки *Раднички* и румунску *Орадеу*. Још увијек је активан и игра за италијанску *Аквајару*.

Док је био тренер у *Партизану*, Владимир Вујасиновић је био тренер и једном младој четири сезоне. Као тренер црно-бијелих, Вујасиновић је два пута дошао до полуфинала Евролиге (2012/13. и 2013/14.), два пута и до титуле шампиона Србије (2014/15. и 2015/16), а једном и до трофеја националног купа 2015/16. У лето 2016. Вујасиновић се преселио на клупу *Про река*.

Марко је за репрезентацију играо са дјечама који су били старији двије године од њега.

Освојио је свјетску бронзу у Перту у Аустралији, затим и у Мађарској, европско сребро на Малти и напосред европско злато у Тбилисију. У осамнаестој години Марко је одиграо утакмицу за А репрезентацију Србије...

Његов млађи брат Ђорђе такође игра ватерполо и члан је В. К. *Партизана*. У периоду од 2012/2014 освојио је: два првенства Србије 2013. и 2014. године. У 2012. су били други, у 2012 и 2013. го-

» ДАЛМАТИНЦИ ЧУВАЈУ ТРАДИЦИЈУ: Из Ивошевца потиче и даровити гуслар Петар Манојловић, који редовно осваја медаље на такмичењима, на слици са аутором овог текста Душаном Манојловићем

дини освојили су Куп Србије. Такође је са својом екипом освојио турнире у Грчкој и Дубровнику.

СВЕСТРАНА ДРАГАНА

Драгана Манојловић била је свестрана спортисткиња. Бавила се и пливањем, ватерполом, подводним хокејом и триатлоном.

Била је дугогодишња пливачица П. К. *Црвена звезда* са којом је освојила титулу прва-

ка Југославије у појединачној конкуренцији. Драгана је неколико пута са својом сестром Слађаном пливала маратон Сутоморе-Бар у дужини од 6 километара. Она је на том маратону побјеђивала, а сестра Слађана је освајала треће мјесто. Пливала је и маратон Јарак-Шабац у дужини од 18.800 метара на коме је освојила треће мјесто. Окушала се и у ватерполу у В. К. *Врачар*. У јуниорској конку-

ренцији 1993. године освојила је треће мјесто на првенству Југоласвије, док је у сениорској конкуренцији 2003. године стигла до титуле у Србији.

У подводном хокеју учествовала је на незваничном првенству Европе, које је одржано у Паризу и заузела четврто мјесто. Учествовала је и у више триатлонских трка, а једном је била друга. Драгана тренутно живи и ради као тренер у Лос Анђелесу.

Ово је прича о ватерполистима и пливачима који су живјели или су још у Београду. Од других спортова у којима су учествовали, Ивошевчанка је и Тања Королија, која је бранила у славним данима рукомет клуба *Раднички* из Београда. Она је блиска рођака браће Королија.

Најпознатији фудбалер је Никола Угричић, који је играо у бихаћком *Јединству*, затим у *Динари* из Книна. Други фудбалер је Шпиро Шпица Тишма. Играо је у *Буковици* и *Грачацу*.

Двојица Вујасиновића који живе у Задру наступали су за Хрватску. Један је бацач кугле а други једриличар.

МАНОЈЛОВИЋ М. ДУШАН
ИВОШЕВЦИ-СРЕМЧИЦА

ГИМНАЗИЈАЛКА ИЗ ГАЦКА КЊИЖЕВНА НАГРАДА ДРУШТВА СВЕТИ САВА

Гимназијалка из Гацка Ивана Лажетић освојила је прву награду у категорији средњих школа на традиционалном Светосавском књижевном конкурс за ученике основних и средњих школа Србије, Републике Српске и дијаспоре, коју додјељује Друштво Свети Сава из Београда. Ивана Лажетић, гимназијалка из Гацка, освојила је прву награду у категорији средњих школа на традиционалном Светосавском књижевном конкурс у Београду Ивани, ученици трећег разреда гимназије у Средњошколском центру Перо Слијепчевић, награда је уручена на свечаности у Народној библиотеци Србије у Београду, гдје је Друштво Свети Сава прославило своју славу и додјелило награде и признања установама и појединцима.

– Писала сам о животу Светог Саве и порукама које је оставио будућим нараштајима. Сматрам да је то тема која је вјечита инспирација свим православним ђацима – рекла је Ивана новинарима у Народној библиотеци Србије. Награде су уручене и средњошколцу из Зајчара Душану Мирчетићу, који је, такође, освојио прву награду у конкуренцији средњих школа, као и Јовани Костадиновић из Ниша и Уни Милић из Смедерева, које су освојиле прву награду у конкуренцији основних школа.

Велика награда на књижевном конкурс додјелијена је ученици Земунске гимназије Милици М. Јанковић, док је Милош Јевтић из допунске основне школе у Базелу у Швајцарској добитник специјалне награде.

Гимназијалка из Гацка Ивана Лажетић освојила је прву награду а трећу награду у категорији средњих школа освојила је Магдалена Рацковић, ученица СШЦ 27. јануар из Рогатице

Трећу награду у категорији основних школа припала је Драгани Пејкић из ОШ *Васа Пелагић* у Пелагићеву, док је другу награду у категорији средњих школа освојио Срђан Ковачевић, ученик Медицине школе из Бањалуке. Председник Друштва Свети Сава Душан Зупан на отварању традиционалног Светосавског књижевног конкурса Друштво Свети Сава основано је још 1886. године и најстарије је активно српско грађанско друштво. Рад Друштва прекинут је под њемачком окупацијом 1941. године, а обновљен је 1994. године. Бави се културним, просвјетним и хуманитарним радом с циљем његовања националног осјећаја врлине и вриједности светосавске традиције, као и култа Светог Саве у српском народу. Поред сједишта у Београду, Друштво Свети Сава има и активан пододбор у Бањалуци.

Књижевни конкурс и ове године подржало је Представништво Републике Српске у Србији, које још од 2003. године учествује у његовом спровођењу.

СРНА

БОРИСЛАВ БОКИ КОСАНОВИЋ ОБЈАВИО СВОЈ ПРВИ РОМАН!

Крајем прошле године у издању *Арте куће* из Београда појавио се први роман младог писца из Кљајићева Борислава Бокија Косановића. Послије објављене двије збирке поезије под називом *Кад се снови сруше* (2014) године и *Шапат летњих ноћи* 2015. године, сада се појавио из штампе први роман *Под сјенком букове шуме*. Овај роман је посветио свом покојном дједи Бранку, рођеном 1932. године а који већ 15 година није са нама.

Ово значајно дјело односи се на истините догађаје за вријеме Другог свјетског рата у родном Кордуну у селима Мочила и Бјељевину код Слуња, на мрачна ратна времена и сталне борбе српског народа за живот, а бројни злочини усташа и Нијемаца описују се у овом роману. Борислав Боки Косановић рођен је 13. априла 1982. године у Сомбору. Са супругом Жељком и кћерком Катарином живи у Кљајићеву и познати је дугогодишњи рукометни гоман ОРК *Кљајићево*, а сада је члан РК *Сивац 69* из Сивца. Проглашен је од *Арте куће* из Београда за писца 2014. и 2015. године, а члан је удружења писаца Србије. Овај роман доживио је промоције у Будимпешти, Темишвару, Београду и Новом Саду, а промоција у Кљајићеву биће до љета ове године. Илија Радичанин

ИСПРАВКЕ

У прошлом броју *Српског кола* поткрало се неколико грешака. На трећој страни уместо фотографије генерала Новака Ђукића, објављена је фотографија генерала Борислава Ђукића. На страни 21. грешком је наведено да је црква у Миоцићу посвећена Светом Петру. Заправо, црква је посвећена Јовану Крститељу.

У истом тексту навели смо да је Чедо Мирчетић, председник Удружења Миочана, а ту функцију заправо обавља Момир Вуковић. Извињавамо се читаоцима *Српског кола*, као и свим поменутих личностима због ових грубих, али нематеријалних грешака.

БРЧКО УБИЦЕ ТРОЈЕ ДРАГАНИЋА ТРАЖЕ СЕ ПРЕКО ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ

Драганићи чекају истину

ПИСА: МАРКО ДРАГАНИЋ / ЈАДОВНО

У ноћи између 26. и 27. јануара навршило се 24 године како су у својој кући у Брђанима ране 1993. године из ватреног оружја убијени Бошко (72) и његове снахе Милица (39) и Биљана (38) Драганић.

Какву је крваву драму преживљавало троје Драганића у кући Бошковог старијег сина Рајка (млађи Недељко, супруг Милице, убијен је крајем маја 1992. у Брадини) знају само њихове убице, које су за босанскохерцеговачко правосудје и 20 година послје је тог убиства, почињеног из националистичких побуда, још увијек непознате.

Како нам је рекао пензионисани полицајац из Коњица Драган Суботић, који је учествовао у вршењу увиђаја 27. јануара 1993, о убиству су прикупљени докази на лицу мјеста. Жртве су фотографисане, узети су и отисци и службено отворена истрага.

– Колико је мени познато, нико није ни привођен поводом тог гнусног троструког убиства. Све је остало само

ЛАЗАР И МИЛАН

Лазар и Милан, синови Недељка и Милице, више пута су били у посјети Суду и Тужилаштву БиХ. Пошто су у вријеме злочина имали 12 односно 10 година, нико им није никада узео званичну изјаву у вези са убиством.

– Од тужилаца са којима сам разговарао, сазнао сам, истина незванично, да је осумњичени из Брђана, дајући изјаву сваки пут износио другачије аргументе о свом алибију. Све то, нажалост, није било довољно да Тужилаштво озбиљније крене у прикупљање података о убицама, јер сам убијен да су њихова имена позната нашим некадашњим комшијама у Брђанима и Подорашцу – рекао нам је Лазар.

» Бошко Драганић

на констатовању злочина – рекао нам је Суботић, који и данас живи у Коњицу.

Одмах након убиства, малобројни Срби који су остали у Коњицу и околним селима почели су масовно да прелазе на територију под контролом Војске Републике Српске.

Седморо преживјелих чланова породице Драганић (ту ноћ су ноћили у другој кући) нешто више од мјесец дана након убиства прешли су у Србију. Рајкова мајка Софија и малолетни Недељкови

и Миличини синови Лазар и Милан касније су се доселили у Бијељину, док је Рајко са троје деце отишао у Сједињене Америчке Државе.

– Не знам више колико сам пута давао изјаве у вези са овим злочиним. Имам информације, посредно добијене од комшије муслимана из Брђана, да је у убиству учествовало пет муслиманских војника, један из Брђана, три из Подорашца и један из Шуња (села која се граниче са Брђанима) и њихова имена су позната Тужилаштву БиХ. Ја сам из САД слао новац за информације и извјештаје из Мехмедалија Ризвић из Брадине, у вријеме злочина припадник полиције у Коњицу, према информацијама које сам добио – рекао је да је убица Миралем Маџић.

– Он је под још неразјашњеним околностима умро у сарајевској болници прије нешто више од годину дана, што ја можда само дјелимично тачно – рекао нам је у телефонском разговору 61-годишњи Рајко Драганић, сада становник Чикага.

Он даље истиче да је дао пуномоћ познатом адвокату Душку Томићу како би га заступао пред Судом БиХ.

– Послије тог страшног губитка који нас је задесио једина сатисфакција би ми била да се коначно сазнају имена убица. Постоје озбиљне индикације да је једног од убица из Подорашца, иначе нашег некадашњег комшију, снаха Милица у борби на живот и смрт посјекла ножем по руци. Ништа из ку-

ПОКОЈНИК ЗА СВЕ КРИВ

Познати адвокат Душко Томић преузео је заступање породице Драганић.

– Све злочине над Србима приписали су покојном Маџићу, што, наравно, није истина и што ми је у више наврата лично негирао. Послије његове смрти, настао је тајак. Да подсетим, у Коњицу је било истурено одјељење Округног суда и Тужилаштва из Мостара. Знатан број тих судија данас су у Суду и Тужилаштву БиХ. Закључке због чега нема процесуираних злочина над коњицима Србима изведите сами – рекао нам је Томић.

ће није однесено, што говори да мотив напада није била пљачка, већ убиство Срба. Адвокат Томић ми је рекао да је Маџићев дневник у посједу Тужилаштва, па ће можда и то допринијети коначном откривању истине о именима убица моје супруге, оца и снаха – рекао нам је Рајко.

У Тужилаштву БиХ сазнали смо да је истрага о овом до тада незапамћеном злочину на подручју Коњица у току, те да се комплетна архива из коњичке полиције у вези са убиством одавно налази у Тужилаштву.

– Иако има одређених помага у истрази, још нико није оптужен нити ухапшен због ових убиства – рекао нам је Митхад Мехмедовић, сарадник тужитељице Сање Јукић, која води овај предмет.

СРПСКИ КУПРЕС ЛИЈЕПА ПРИЧА О БОРБИ ПРОТИВ ЉУДСКЕ ПРОЛАЗНОСТИ

Успомену на палог српског борца Јанка Туркића чувају три унука Јанка

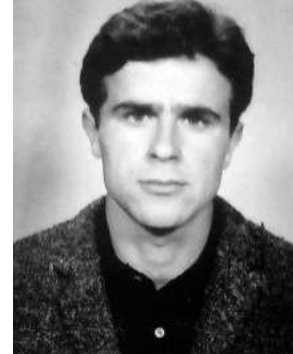
ПИСА: ДУШАН МАРИЋ (СРПСКИ ФБР ПОРТЕР)

Благо оном ко довијека живи, имао се раштиа и родитици, написао је Његош. Само Бог зна колика је мјера вјечности свих нас, па и Јанка Туркића, предатног учитеља из Растичева код Купреса, који већ двадесет и једну годину почива у строју од 22.000 унука, који су живот положили за стварање и одбрану Републике Српске, али је сигурно да ће захваљујући божијој вољи и његовом честитим синовима успомена на њега дуго трајати.

Средином октобра 1994. године муслиманска војска је покренула велику офанзиву из Бугојна према Купреској висоравни са циљем да заузме Купрес. На мање од 3.000 бораца 7. купреске моторизоване бригаде ВРС обрушило се више од 12.000 бораца изабраних из скоро свих корпуса тзв. Армије БиХ. Четрнаест дана су браниоци Купреса, уз десетине мртвих и несталих, одолијевали упорним нападима четвороструком надмоћнијег непријатеља, своје поисламљене браће и муџахедина, а онда су их 1. новембра с леђа нападе јединице Хрватске војске

и ХВО. Купрес је пао 3. новембра, а већ следећег дана муслимани су тежиште напада пребацили на Велику Плазеницу, чије заузимање би њима и Хрватима омогућило освајање цијеле Купреске висоравни и продор према Шипову.

У борбама које су 3. новембра 1994. вођене на Семешници погинули су Јанко Туркић и Борис Курељушић. Иза Јанка остала су три сина и супруга Десанка, такође предатна учитељица у основној школи у Растичеву. Судбина је хтјела да Јанкови и Десанкини синови пођу правим животним путем, ожене се и добију по троје дјеце. И сваки од синова одлучио је да у спомен на оца једном сину да његово име. Двојица од тројице синова покојног Јанка су свештеници. Његов најмлађи син протојереј Симон, свештеник је у православном Храму Васкрсења Христовог у Франкфурту. Објавио је пет књига о хришћанству и православу. Осим сина Јанка он и његова супруга Тама-ра, прогнаник из Ивошеваца код Книна, имају сина Немању и кћерку Ксенију. Саша Туркић свештеник је у грчкој православној Цркви Светог

» Бошко Драганић

Атанасија у Алабама, САД. Са супругом Јеленом, Рускињом из Бјелорусије, изродио је Јанка, Анастасију и Марију. Јесејин, који је име добио по великом руском пјеснику, живи код Бањалуке. Заједно са мајком Десом, супругом Данијелом, Шумадином, сином Јанком и кћеркама Исидором и Симоном.

Осим љубави према покојном оцу, браћи Туркић је заједничка и љубав и према завичају. Хоби им је да пјешке обилазе Купреску висораван, али и цијелу Високу Крајину, сликају људе и пејзаже и то објављују на друштвеним мрежама. Само на својим профилима и страницама на Фејсбуку објавили су више хиљада прелијепих фотографија са

мотивима из Купреса, Гламоча, Шипова, Дрвара, Грахова и других крајишких општина. На Јутјубу Туркићи имају канал *Plazetica* на којем објављују своје и туђе видео записе о завичају и православу.

Баве се и хуманитарним радом. До сада су у српску општину Купрес допремили више камиона хуманитарне помоћи са техничком робом, храном и гардеробом.

У славу завичаја, православа и оца који је живот дао за слободу српског народа, на брду изнад Цркве пресвете Троице у Новом Селу, Туркићи су подигли велики спомен-крст, који се види из сваког дијела општине. Иако расути по бијелом свијету, Туркићи се често окупљају у завичају. И свако то окупљање искористе да заједнички посјете очев гроб.

– Не могу описати срећу коју сам осјетио кад смо се први пут заједно окупили око очевог гроба, кад сам крај крста видео три Јанка Туркића, а онда погледом помиловао нашу лијепо цркву и падине родних гора Стражбенице, Великог Виторога, Велике Плазенице и Орловаче. Рађајте браћо дјецу, љубите свој завичај и увијек му се враћајте – каже Саша Туркић.

Изненадни одлазак Рајка Лежаића великог борца за Српску Крајину

Дана 14. јануара 2017. године у Београду изне-
нада је преминуо Рајко Ле-
жаић. Рајко је рођен у Бен-
ковцу 1950. године, гдје се у
раној младости школовао а
потом у Београду завршава
студије машинства. По по-
вратку у родни крај радио
је на многим одговорним
пословима и бива изабран
за председника Скупшти-
не Републике Српске Кра-
јине. У прогонству је наста-
вио са засједањима Скуп-
штине а посебно се истицао
по искреној и истрајној бор-
би за права српског народа
на подручју Крајине.

Опроштајни говор Ми-
лорада Бухе изговореног на
гробу Рајка Лежаића. Пре-
носимо највећи дио говора:

– Нестао је из наше сре-
дине наш пријатељ, наш
познаник и један од наших
најистакнутијих вођа, вођа
прогнаног српског народа из
Републике Српске Крајине
и Хрватске. Заслужно је да
учинимо само оно што је на-
ма смртницима и једино мо-
гуће. Да се с њим опрости-
мо и да никад не заборави-
мо његове заслуге за наш на-
род и нашу државу, која ће
се, кад-тад, ослободити при-
времене окупације. Тако је
то најављивао и наш ратни
и послератни председник
Скупштине Републике Срп-
ске Крајине, дипл. инжињер
Рајко Лежаић, кога данас, с
тугом у срцу и сузама у очи-
ма, испраћамо. То се деси у
времену за које нам је гово-
рио да ће бити друкчије од
прошлних, кад је, по неким
тајанственим и тешко схва-
тљивим подухватима из пре-
стоница великих сила Запа-
да, све негативно усмјерено
против Срба и српских др-
жава. Он не доживи очеки-

ване промјене према про-
гнаном народу из Републике
Српске Крајине, али ће оне
услиједити, како нас је у то,
упорно, увјеравао наш вођа
и пријатељ Рајко Лежаић.
Он је тешко поднио окупаци-
ју РСК и прогон неду-
жног народа, у броју који је
износио око 800.000. Него-
довали смо и протествова-
ли када је ова бројка ума-
њивана. Није могао и хтио
да схвати да ту завјеру про-
тив српског народа безду-
шно чине западне силе и био
је увјерен да државници у
свим српским земљама мо-
рају да покрену то питање
у Уједињеним нацијама и
другим међународним ор-
ганизацијама да би се укло-
нили посљедице злочина ге-
ноцида према Србима Кра-
јишницима.

Његови предлози при-
стизали су у све државне
кабинете Републике Срби-
је, РС и Руске Федерације,
али очекиваних одговора из
тих кабинета, нажалост, ни-
је било у облику које је Рај-
ко очекивао. Зато је, с него-
довањем, говорио о међу-
народној завјери и пасив-
ности војних, полицијских
и политичких структура у
српским државама. Говорио
је то и у вријеме разбијања
Југославије, те је покушао

освијестити државнике у Ју-
гославији, Републици Срп-
ској, па и у Републици Срп-
ској Крајини, гдје се велики
број државника и официра
само узалудно надао у пра-
вилне одлуке које ће бити
донијете у Београду.

То немилу сјећање из
ратних времена подстица-
ло је Рајка да прикупи до-
кументацију о недржавнич-
ком понашању српских ру-
ководилаца, па је присту-
пио скупљању документаци-
је, желећи да српским буду-
ћим покољењима остави
свједочанство о приличној
недораслости српских др-
жавника тога времена. Че-
сто је говорио да му је жи-
вотна жеља да објави исти-
ну о разбијању Југославије
и узроцима хрватске окупаци-
је РС Крајине.

Исказивао је непокор и
жељу за повратком у зави-
чај. Нажалост, није дочекао
то срећно вријеме, али је
био увјерен да ће оно искр-
снути. И ми, који смо дужни
да наставимо његову борбу,
не смијемо се поколебати у
борби коју је он имао у виду
и којој је био посвећен. За-
датак је свих нас да је на-
ставимо.

Морамо да се заложимо
да Рајкови рукописи буду
објављени у виду књиге, ко-
ја ће бити ново свето писмо
за све Србе Крајишнике и
за Србе у сваком српском
завичају. Рајко је, с одуше-
вљењем, очекивао штампа-
ње тог дијела и доводио га
је у везу с јуначким дјелима
својих завичајаца у Далма-
цији, који су у претходним
стољењима јуначким устан-
цима побјеђивали окупато-
ре са Запада. Далмација му
је била завичај, рођен је у
њој, а њу је, од искона, кра-
сила слободарска идеја, не-
покор, родољубље и искрено
српско правдољубље. Упра-
во је све то из прошлости
подстицало Рајка и од њега
је стварало истрајног борца
за слободу српског народа.

У рату је тражио већу ди-
циплину и беспопштеду
борбу на бојиштима, како
су то чинили Крајишници
и у претходним стољењима.
Овако разборито виђење ни-
је помогло, јер су невидљиве
политичке нити из престони-
ца најмоћнијих земаља
свијета све то онемогућава-
ле. И десило се на бојишту
оно што Срби никад нису у
историји доживљавали – на-
шли су се у бјежанији. Напу-
штали су често бојна поља
без испалеог метка по на-
логу војних команди.

Крајина је изгубила Банијку великог срца Маријану Борковић

Дана 21. јануара 2017. го-
дине престало је да ку-
ца племенито срце Мари-
јане Борковић, која је била
једна од најпознатијих Баниј-
ки. Сахрана Маријане Борко-
вић је одржана 24. јануара
2017. године на Новом гро-
бљу у Шапцу уз присуство
мајке Наде, синова Душана
и Николе, ближих и даљих
рођака, пријатеља, познани-
ка, представника избјеглич-
ких и завичајних удружења
и народног посланика Ми-
одрга Линте. Опроштајни
говор одржао је председник
Завичајног удружења Бани-
јаца, потомака и пријатеља
Баније Мирослав Ковјанић а
опроштајну пјесму је рецити-
вао пјесник Никола Корица.

Маријана је рођена 20. 3.
1963. у Сиску, од оца Бран-
ка и мајке Наде. Ту проводи
своје дјетињство и заврша-
ва основно и средње образо-
вање. У основној школи као
одличан ученик показала је
прве знаке склоности према
разним активностима. Била
је активни члан фолклорне
секције, а почела је да пи-
ше и прве пјесме. Студије за
социјалног радника заврши-
ла је у Загребу. По завршет-
ку факултета заснива рад-
ни однос у рафинерији
Сисак, гдје остаје да
ради до избија-
ња рата 1991.

године. Те го-
дине брутал-
но вријеђа-
на и истјера-
на из стана
бјежи из Си-
ска са сином
Душаном од 6
година у Двор
на Уни, гдје запо-
чиње свој нови живот.

Запошљава се у полицијској
станици на одређено врије-
ме и истовремено као вели-
ки хуманитарца и емотивац
укључује се у *Коло српских се-
стиара*, гдје активно учеству-
је. Пошто остаје без посла,
сели се из Двора у Нови Град,
гдје бива присиљена да ради
тешке послове како би пре-
хранила себе и дијете.

Године 1995. рађа сина
Никола и са двоје дијете,
теже повријеђена, у коло-
ни долази у Србију, док су-
пруг остаје на положају Вој-
ске Крајине. Свој нови из-
бјеглички живот започиње
у Барајеву и запошљава се у
Герантолошком центру, гдје
ради све до 2003. године кад-
а сазнаје да болује од тешке
болести. У том периоду свог
нимало лаког живота, боре-
ћи се са болешћу, брињући
о дјети, страхујући за њихов

ЈЕДАН ОД ОСНИВАЧА КОАЛИЦИЈЕ ИЗБЈЕГЛИЦА

Била је једна од оснивача Коалиције удружења избјеглица
2008. године и један од најактивнијих чланова Главног одбора.
На другој скупштини изабрана је за секретара Коалиције.
Учествовала је у свим активностима које је спроводила
Коалиција међу којима су обиљежавање страдања Срба у
злочиначкој акцији *Олуја*, организовање спортско-културне
манifestације *Крајишки откос*; организовање ликовних
изложби, књижевних вечери и др. Била је једна од сарадника
мјесечног листа *Српско коло*, који је намијењен нашим
земљацима поријеклом са подручја Хрватске и Босне и
Херцеговине. Изузетну креативност, смисао за умјетност и
културу уопште пронашла је у сликању и писању пјесама,
већим дијелом мотивисана успоменама завичаја. Објавила је
две збирке пјесама: *Дани од мостова већи* (2012.) и *Дочекане
зоре* (2014.). Организовала је у Културном центру Барајево
више изложби својих сликарских радова. Многе од тих радова
поклонила је и дала у хуманитарне сврхе. Дар према лијепом
писању и изражавању показала је као водитељ на многим
крајишким културним манифестацијама. Остварила се у много
улога, а њено највеће остварење је улога мајке (синови Душак и
Никола) и баке троје унучади.

и свој живот,
доживљава
још један
тежак уда-
рац – раз-
злаз са жи-
вотним са-
путником.

Све те пре-
преке успијева
савладати и изаћи као
побједник.

Одлази у инвалидску пен-
зију и започиње нове актив-
ности. Потпуно се посвећује
раду у удружењима везаним
за нашу Крајину. Као дијете
Банијаца, још од малих ногу
поставља везана за своју род-
ну Банију. Ту своју емотив-
ну везу са завичајем наста-
вља у Завичајном удружењу
Банијаца, гдје својим радом
као потпредседник даје ве-
лики допринос.

Настојећи да се сачувају
културне баштине и обича-
ји, остварује се као извођач
и вођа женске пјевачке гру-
пе *Банија* са којом учеству-
је и постиже велике успјехе
на многим скуповима веза-
ним за извођење изворних
крајишких пјесама. Један је
од оснивача удружења *Ново
оњинише* као и женске пје-
вачке групе *Уна* из Барајева.

Неслутећи још увијек по
други пут опаку болест, ље-
та 2015. њен живот креће па-
кљеним путем. Крајем 2015.
и почетком 2016. године већ
је претрпјела двије операци-
је. Њен немирни дух, вољу и
жељу ка савршенству у сва-
ком послу видјели смо и у ма-
ју 2016, када већ тешко боле-
сна помаже око организаци-
је Банијске вечери и наступа
са групом *Банија* у програму
вечери. У међувремену ради
на припремама за наступ гру-
пе *Банија* на фестивалу *Краји-
шки бисери*, на који, нажалост,
не одлази. Крајем септембра
завршава у болници на трећој
операцији, гдје прикована за
болеснички кревет прати на-
ступ групе преко телефона.
Група на фестивалу осваја пр-
во мјесто, а она своју бол по-
тискује задовољством и сре-
ћом. Њен посљедњи наступ у
улози водитеља био је 29. 10.
2016. на манифестацији *Ба-
нијско илешено коло*.

Својим радом Маријана
Борковић оставила је велики
и неизбрисив траг како треба
чувати и његовати успомене
на Банију, а својим радом за-
дужила је своје земљаке да је
никад не забораве.

МИРОСЛАВ КОВЈАНИЋ

ВЈЕРОВАО У ПРАВДУ И РЕПУБЛИКУ СРПСКУ КРАЈИНУ

Био је један од првака који је већ крајем 1997. године започео
организовање државних крајишких органа у прогонству. Без
обзира на доживљена омаловажавања, пријетње, притиске,
Рајко је, с осталим саборцима, обновио рад Скупштине
РСК у прогонству, 26. фебруара 2005. године. Тиме је јасно
стављено до знања међународној заједници, да се не миримо
са окупацијом и да ћемо учинити све у циљу изналажења
праведног рјешења за прогнани српски народ из Републике
Српске Крајине и Хрватске. Рајко је изабран на мјесто
председника Скупштине РСК у прогонству, а ову функцију
обављао је све до прераног упокојења. Тадашње, као и касније
власти нису дозвољавале ове активности, отворено пријетећи,
али то Рајка и његове саборце није уплашило. И поред тужног
односа према прогнаним Крајишницима, Рајко је настављао
борбу, увјерен да ће међународна заједница бити приморана
да уклони посљедице хрватског злочина геноцида над
Крајишницима и да оконча хрватску окупацију наше државе
– Републике Српске Крајине. Рајко је вјеровао у такав исход и
ми морамо да му верујемо и да наставимо његову борбу. Увијек
је понављао да се бојанска праведност мора вратити у сваку
људску средину, па и у Републику Српску Крајину!

Упокојио се протојереј-ставрофор Душан Пушкар

На дан светих мучени-
ка Јулијана и Василисе,
21. јануара 2017. године, око
11,30 часова, тихо је уснуо у
Господу уважени протојереј-
ставрофор Душан Пушкар.
Прота Душан је рођен 5.
јуна 1938. у селу Маличка,
општина Вргин Мост, Епар-
хија горњокарловачка, од
оца Милоша и мајке Стани-
це. Основну школу завршио
је у селу Перна, а нижу гим-
назију у Вргинмосту. Затим
сеписао у Богословију у ма-
настиру Раковици 1952. го-
дине, коју је завршио 1957.

године. По одслужењу вој-
ног рока оженио је Десанку,
рођ. Симић. У Богом благо-
словеном браку добили су
дјecu Жарка и Душанку, а од
њих четворо унучади.

За ђакона је рукоположен
29. априла, а за презвитера
30. априла 1961. у Карлов-
цу од стране епископа Си-
меона Злоковића. Као један
од првих послератних свр-
шених богослова, постављен
је за пароха у Доњем Будач-
ком крају Карловца. Са паро-
хијанима је подигао помоћ-
ну зграду, а затим и храм у

славу светих апостола Пе-
тра и Павла.

Године 1965. премјештен
је у Топуско, гдје је опслу-

живао више парохија. На
том подручју било је двана-
ест храмова, које су усташе
у току Другог свјетског ра-
та порушили. Једино мјесто
богослужења била је свеште-
ничка кућа у којој је била им-
провизирана капелица у по-
друму, на месту гдје је био
усташки логор и стражиште.

Прву цркву прота подиже
у селу Чемерница, као храм
мученика, посвећен Рођењу
пресвете Богородице, и му-
ченицима које су погинули
у Глинској цркви. Чим се за-
вршила градња једне, одмах

се кренуло, упркос огром-
ном ометању, подизању цр-
кве у Топуском.

Истовремено са парохиј-
ским домом обје грађевине
су подигнуте за двије године.
1985. г. прота подиже цркву
у Блатуши, а у периоду 1989.
до 1991. год. прота гради цр-
кве у Пјешченици, Стипану
и Бовићу.

У вечерњим сатима 6.
августа 1995. године про-
та са својим народом дола-
зи у Сремчицу, бежећи ис-
пред србморзитеља. Патри-
јарх Павле га поставља за па-

роха при Храму Светог ве-
ликомученика Георгија на
Чукарици. Кад је пензионис-
ан, прешао је у Сремчицу,
гдје је са братством Храма
Свете Троице често служио.

Године 1971. одликован је
црвеним појасом, 1974. зва-
њем протонамесника, а чи-
ном протојереја одликовао
га је 1980. епископ Симеон.
На предлог епископа Нике-
нора, Свети Архиепископски Си-
нод одликовао га је 22. апри-
ла 1993. чином крстоносног
проте.

ПРОТОЃАКОН СТЕВАН РАПАЈИЋ

» Обновљени Храм Светог Георгија био је претворен у гомилу камења (слика горе лијево), а данас поново сабира Смоковићане, који долазе у завичај. Они се окупљају и у Београду на парастосу посвећеном земљацима (слика доље лијево)

Фудбалски васкрс Смоковића

ПРИРЕДИО: АЛЕН ГРАОВАЦ

Смоковић је село којем је (фудбал) увијек био покретачка снага. Од 1948. године па све до 1992. године многе ствари у селу су почињале са фудбалом. Боје клуба су одувјек биле црвено-бијеле, па није ни чудо што су Смоковићани одувјек били привржени београдској *Црвеној звезди*. На другој страни, управо такве клупске боје нису са симпатијама дочекиване приликом гостовања по мјестима насељеним хрватским становништвом.

Након 22. јануара 1993. године, утихнуо је фудбал у Смоковићу, али расељени Смоковићани се са тим никад нису помирили. Почели су самоиницијативно да се окупљају и организују, најпрвије у Канади где је, исељеничка заједница Смоковића на најбројнија, затим Аустралији, а онда и у самој матици Србији.

Иницијатива о подизању срушене Цркве Св. Георгија у Смоковићу, храма из 1567. године, који је у току рата неколико пута био гранатиран, а потом до темеља срушен, прерасла је у свеобухватну акцију која је покренула Смоковићане шором планете.

Окупљања из године у годину постајала су бројнија и садржајнија. Родила се идеја да опет на неки начин оживи и фудбалски клуб који би се састајао бар једном годишње.

У почетку су се одигравале утакмице ветерана и јуниора, које су чинили потомци Смоковићана, а касније

пријатељске утакмице са земљацима поријеклом из Далмације.

Друго рођење Фудбалског клуба *Смоковић* десило се 22. јуна 2014. године. Након скоро 22 године од изгнанства, окупило се 150 Смоковићана, углавном настањених у Србији, а они који су могли, дошли су из Републике Српске, Европе и са других континената. За ту прилику сашивени су нови комплети дресова ОНК Смоковића са традиционалним црвено-бијелим бојама. Многима је тај догађај измаио осмјехе и сузе радоснице. Уочи ревијалне утакмице ветерана и јуниора ОНК *Смоковића* у Цркви Светог Ђорђа на Бановом брду одржан је парастос погинулим Смоковићанима у Далмацији за вријеме рата 1991/95.

Након утакмице, одлучено је да окупљање постане традиција. Од тада је сваки скуп масовнији. Посљедње окупљање одржано је 26. јуна 2016, а на њему је било више од 200 људи.

Само недјељу дана касније одиграна је у Црвенки поред Београда 2. јула 2016. утакмица са братским *Велебитом*. Резултат је био 5:4 за Смоковић, али је њен значај историјски, јер је то била прва званична пријатељска утакмица клуба после 24 године изгнанства.

Упоредо са овим окупљањима на свим континентима, Смоковићани и парохијани цркве у Смоковићу донацијам су омогућили да Храм Светог Георгија данас опет буде у пуном сјају. Тиме је испуњен завјет прадедова.

» ОЧЕВИ И СИНОВИ ЗАЈЕДНО ОБНОВИЛИ ОНК СМОКОВИЋ: Историјски скуп на Ади Циганлији 22 године након прогона

ДОГОДИНЕ 70. РОЂЕНДАН

Фудбалски клуб *Смоковић* основан је 1948. године. Прва званична утакмица била је пријатељска и одиграна је пред око 200 гледалаца 3. јуна 1956. године у Смоковићу, против *Полчићка*, а завршена је побједом Смоковића 5:0. Домаћин је наступио у саставу: Д. Простран, З. Рељић, С. Простран, К. Рељић, Б. Простран, Д. Вишић, С. Тинтор (замјењен са Ј. Рељић), С. Рајчевић, В. Простран, Н. Простран и Н. Ковачевић. Од 1959. године, клуб добија ново име – *Полет*. Званична регистрација клуба, терена и играча извршена је 25. септембра 1968. године у ногометном савезу општине Задар, за сезону 1968/69 г., када поново мијења назив и постаје НК *Смоковић*. Своју прву лигашку утакмицу, у оквиру ногометне лиге Савеза општине Задар, одиграо је 29. септембра 1968. године против Борца из Смиљчића, резултатом 1:5. Своје прво учешће у такмичењу Југословенског ногометног купа (Куп Маршала Тита), на подручју ногометног савеза општине Задар, одиграо је 16. марта 1969. године у Смоковићу против екипе *Јадрал* из Обровца и крунисао га побједом 5:3. Убједљивом побједом од 6:0 над екипом Борца из Смиљчића *Смоковић* 1980. године постаје првак ногометне лиге општине Задар. Овом побједом остварује пласман у виши ранг такмичења и постаје нови члан међуопштинске ногометне лиге *Задар-Шибеник*. Посљедњу такмичарску утакмицу *Смоковић* је одиграо 21. априла 1991. године неријешено са *Рударом* из Обровца (2:2).

Осјечани за казну сатима трчали око терена

- Један од највећих успјеха клуба у историји – реми (2-2) против прволигаша *Осијека*, који је 1982. године са својим тренером Јосипом Мићом Дуванчићем био на припремама у *Задру*. *Смоковић* је тада био члан међуопштинске лиге *Задар-Шибеник*. Очевици причају да је незадовољни тренер *Осијека* послје утакмице своје играче натјерао да трче око смоковићког игралишта још два сата, надајући им да оду у свлачионице.
- У историји лигашког такмичења подручја општине Задар не памти се већи број гледалаца на једној лигашкој утакмици у том рангу такмичења као 25. маја 1980 године кад је ОНК *Смоковић* играо против *Полаче* на чувеним *Њивицама* и у директном сусрету са до тад првопласираним екипом из такмичења одлучивао да ли иде у виши ранг или остаје у рангу општинског такмичења. Село је у то вријеме бројало нешто више од 1.000 становника, а утакмица је одиграна пред око 3.000 људи, о чему су писале и тадашње новине: *Народни лист из Задра*, *Слободна Далмација* из Сплита и *Спортске новости* из Загреб. Тог дана сваки становник

- Смоковића дошао је да подржи свој тим, а ријека људи дошла је и из комшијских села: Мурвица, Земуника, Пољца, Ислама као и самог Задра.
- *Смоковић* је из Куп такмичења општине Задар изабацивао и сам *Задар*, који се такмичио у много вишем рангу такмичења од *Смоковића*. ОНК *Смоковић* имао је јаку јуниорску екипу која је често била шампион јуниорске ногометне лиге општине Задар, а велике успјехе имала је и у куп такмичењима.
- Посљедња утакмица одиграна на подручју Равних Котара у Далмацији била је пријатељска утакмица са *Јединством из Ислама Грчкога* за вријеме рата '91/95. Утакмица је одиграна 22. октобра 1992. године, тачно три мјесеца прије пада *Смоковића*. Домаћи су били убједљиви и славили 5:1. Један од најпознатијих играча како јуниорског тако и сениорског погона ОНК *Смоковић* био је Борис Шоргић, који је послје *Смоковића* потписао и играо за *Војводину* из Новог Сада. Он је уједно и једини играч *Смоковића* до сад који је играо у Европи у такмичењу КУП УЕФА у сезони 1997–98, играјући за *Војводину* против норвешког *Викинга*.

» Миљан Миљанић са дјецом и супругом Вером у стану на Студентском тргу 1969. године (Фото: Иво Егереовић / <http://www.yugopapir.com>)

МИЉАН МИЉАНИЋ ПОМОГАО СМОКОВИЋ

Смоковић је увијек био поносан на свога зета, легендарног фудбалског мага, Миљана Миљанића. Његова супруга Оливера (Вера) била је из братства Рељића из Смоковића. Захваљујући и овој чињеници фудбалери Смоковића су добијали црвено-бијеле дресове као дар *Црвене звезде*.

» Смоковићани се скупљају по цијелом свијету: Скуп у Аустралији (горња слика) и скуп у Канади (доња слика)